

สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม
ของสภาการศึกษา

โดย
นางวันวิสาข์ ยืนภูษิต

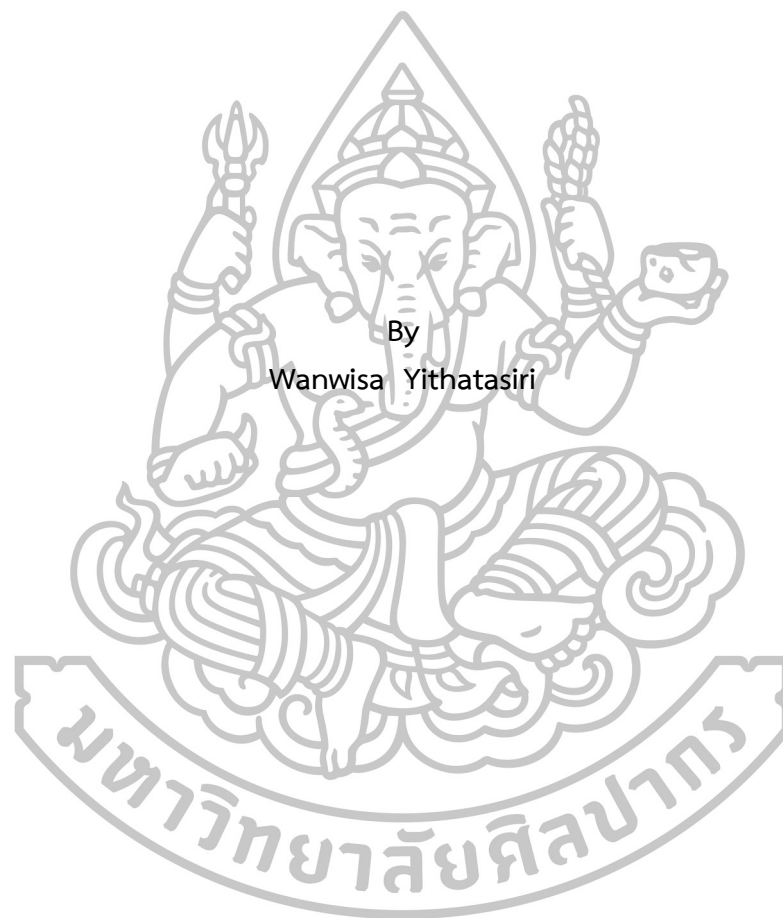
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของ
สภาการศึกษาไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE ORGANIZATIONAL HEALTH AND PROGRESS OF THE THAI RED CROSS
VOLUNTEERS BUREAU HARM PREVENTION PROJECT IN SCHOOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2016
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ” เสนอโดย นางวันวิสาข์ ยัญฐะสิริ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา ว่างนอมศักดิ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

...../...../.....

..... กรรมการ
(ดร.ณรินทร์ ชำนาญตู่)

...../...../.....

..... กรรมการ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา ว่างนอมศักดิ์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา)

...../...../.....

...../...../.....

56252374 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : สุขภาพองค์การ, โครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา

วันวิสาข ยัญฐะสิริ: สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริระประภา. 124 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สุขภาพองค์การของสถานศึกษา 2) การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 76 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูแกนนำ และ 3) นักเรียนแกนนำ รวมทั้งสิ้นจำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การตามทฤษฎีของ ฮอย และฟอร์สไธท์ (Hoy and Forsyth) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของสภาการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยคือ ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร ภาวะผู้นำมิตรสัมพันธ์ ขวัญและกำลังใจ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ ความเข้มแข็งขององค์การ และการสนับสนุนด้านทรัพยากร ตามลำดับ

2. การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ กำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินการ ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน และดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม ส่วนอีก 1 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข

3. สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1 2

56252374 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : ORGANIZATIONAL HEALTH, THAI RED CROSS VOLUNTEERS BUREAU HARM PREVENTION PROJECT

WANWISA YITHATASIRI : THE ORGANIZATIONAL HEALTH AND PROGRESS OF THE THAI RED CROSS VOLUNTEERS BUREAU HARM PREVENTION PROJECT IN SCHOOL.THESIS ADVISORS: ASST. PROF.MATTANA WANGTHANOMSAK, Ph.D. AND ASST. PROF.NUCHNARA RATTANASIRAPRAPHA, Ph.D. 124pp.

The purposes of this research were to determine: 1) the organizational health of school 2) the progress of The Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention Project in school and 3) the relationship between the organizational health and progress of The Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention Project in school. The samples were 76 schools in Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention Project in school. The respondents were 1) school directors 2) mainstay teachers 3) mainstay students in the total of 228. The instruments were the questionnaire regarding organizational health from the theory of Hoy and Forsyth, and regarding progress of The Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention project. The statistic for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient.

The results of this research found that :

1. The whole aspects of the organizational health of school were in the high level. The consideration of each section was found in the high level in each section in the order of high to low: leadership of initialing structure, school director's influence, leadership of consideration, morale, focus on academics, organization strength and support resources

2. The whole aspects of progress of The Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention Project in school were in the high level. The consideration of each section was found at the highest section from mean in the order of high to low : the policy of harm prevention, planning and activity in harm prevention, arranging organization structure and assign staff, evaluate and examine and running from the plan and activity. The other section was in the high level: analysis the result and adjust.

3. The relationship between the organizational health and progress of The Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention Project in school were found at 0.01 level of statistical significance.

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Student's Signature

Academic Year 2016

Thesis Advisors' Signature1 2.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้ความช่วยเหลือ ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านผู้อำนวยการ ดร. ณรินทร์ ชำนาญดู ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์มาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร.นวลใย นิลบรรพ์ ผู้อำนวยการสมชัย สิ้นแท้ ผู้อำนวยการ ว่าที่พันตรี กิตติธัช แสนภูวา คุณครูสุรีย์พร ทองแดง คุณครูณัฐพร จำปาวิจิตร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและคณาจารย์ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่เป็นกำลังใจช่วยดูแลสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น 33/2 ทุกท่านที่ให้กำลังใจและห่วงใยมาโดยตลอด คุณความดีและคุณค่าแห่งความพยายามครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บูรพคณาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้สั่งสอนอบรมมาโดยตลอด มาจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จและมีวันนี้ได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ข้อคำถามในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบข่ายเชื่อมโยงสรุปของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
สุภาพองค์การ.....	13
ความหมายของสุภาพองค์การ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับสุภาพองค์การ.....	16
ลักษณะของสุภาพองค์การ.....	21
โครงการมาตรฐานต้านยาเสพติดของสภากาชาดไทย.....	30
ความเป็นมาของโครงการ.....	30
ข้อกำหนดมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด (TRC.VB Harm Prevention) ของสถานศึกษา.....	32
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
งานวิจัยในประเทศ.....	47
งานวิจัยต่างประเทศ.....	54
3 การดำเนินการวิจัย.....	57
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	57
ระเบียบวิธีวิจัย.....	57
แผนแบบการวิจัย.....	58
ประชากร.....	58
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	58

บทที่	หน้า
ผู้ให้ข้อมูล.....	58
ตัวแปรที่ศึกษา.....	59
เครื่องมือในการวิจัย.....	61
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม..	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ.....	67
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย.....	75
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย.....	81
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	88
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	88
รายการอ้างอิง.....	90
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	95
ภาคผนวก ข ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC).....	98
ภาคผนวก ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือและรายชื่อโรงเรียนที่ทดลอง.....	104
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ.....	109
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและรายชื่อ กลุ่มตัวอย่าง.....	112
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	117
ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางจำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล.....	59
2	ตารางสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
3	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot}).....	67
4	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านความเข้มแข็งขององค์การ (X_1).....	68
5	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2).....	69
6	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3).....	70
7	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4).....	71
8	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5).....	72
9	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านขวัญและกำลังใจ (X_6).....	73
10	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพ องค์การของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7).....	74
11	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการ ดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย โดย ภาพรวม (Y_{tot}).....	75
12	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านกำหนด นโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1).....	76
13	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านกำหนด โครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2).....	77
14	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวางแผนงาน และกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3).....	78
15	ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านดำเนินงาน ตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4).....	79

ตารางที่	หน้า
16 ตารางการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y ₅).....	79
17 ตารางค่ามัชฌิมเลขคณิต (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงาน ของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวิเคราะห์ผล และกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y ₆).....	80
18 ตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย.....	81

บทที่ 1 บทนำ

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และด้านความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังในทุกภาคส่วน เป้าหมายการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของรัฐบาล คือ การเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะต้องเร่งดำเนินการทั้งด้านการปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า และการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ หลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิต และอาชญากรรม ดังนั้นการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชนและจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แต่ในปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การที่สถานศึกษาหันมาจับมือและเข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ทุกสถานศึกษาควรตระหนักและเล็งเห็นปัญหาด้านยาเสพติดว่าเป็นปัญหาร้ายแรง เพราะเมื่อใดที่นักเรียนในสถานศึกษาติดสารเสพติด จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกหลายประการ เช่น ชู้สาว ขาดบริการทางเพศ ปัญหาค้ายาเสพติด โดดยเรียน มั่วสุม และตั้งเป็นแก๊งเพื่อขูดรีดนักเรียนรุ่นน้อง ฯลฯ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือในการป้องกันและควบคุมให้นักเรียนในสถานศึกษาหลีกเลี่ยงและคอยดูแลสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน โดยมีการตั้งครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ เพื่อเป็นตัวแทนรับมอบหมายหน้าที่ในการดูแลเพื่อนนักเรียนให้อยู่ในกรอบการดำเนินงานของโครงการด้วย และผู้บริหารควรมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเป็นเรื่องต้นๆ การได้ดำเนินกิจกรรมในการต่อต้านสิ่งเสพติดอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีมาตรฐานตามกระบวนการ จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปบริหารจัดการกิจกรรมด้านสิ่งเสพติดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการพัฒนาองค์การให้มีสุขภาพที่ดี องค์การจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย ต้องพัฒนาสำนักแห่งการมองอนาคตว่าจะมุ่งไปที่ใด สะท้อนถึงสภาพที่องค์การมีชื่อเสียง มีคุณค่า มีกระบวนการบริหารงานภายในสถานศึกษาราบรื่น ไม่ตึงเครียด มั่นคง จะต้องสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้มีความโดดเด่นซึ่งช่วยให้มีความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน และสามารถยืนหยัดอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและสมบูรณ์ หากองค์การใดขาดการมีสุขภาพที่ดี จะมีความเสี่ยงต่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะยาว รวมทั้งความอยู่รอดขององค์การด้วย ทำให้เป็นองค์การที่มีสุขภาพดีต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพองค์การ (Organization Health) เป็นสิ่งที่สำคัญเพราะองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะทำให้องค์การได้รับความไว้วางใจจากสังคม และทำให้เกิดการเชื่อถือและการยอมรับเกิดขึ้น ช่วยทำให้องค์การเติบโตและอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้¹ สมาชิกในองค์การก็จะมีความสุข ส่งผลให้องค์การดำเนินการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล² องค์การที่มีความสำคัญทางการศึกษา คือ โรงเรียน ซึ่งการปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยจุดเน้นสำคัญอยู่ที่การจัดการศึกษาและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพในการพัฒนาตนเอง เสริมสร้างคุณธรรม พัฒนาสังคมแห่งความรู้และยึดมั่นในเวทีโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย ดังนั้นคุณภาพของนักเรียนจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับศักยภาพของโรงเรียนนั้นๆ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาจะมีสุขภาพองค์การที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนองค์การ โรงเรียนไม่สามารถที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือกับชุมชน แต่โรงเรียนก็ต้องมีอิสระในการดำเนินงาน มีความสามารถในการปรับตัวการแก้ปัญหา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ซึ่งกล่าวได้ว่า โรงเรียนต้องสร้าง “บุรณภาพของสถาบัน” ให้เกิดขึ้น³ สำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทย จึงได้ริเริ่มโครงการกิจกรรมการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษาที่มีชื่อว่า โครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติดขึ้น โดยมีหลักการสำคัญของการดำเนินการมีอยู่ 4 ข้อ คือ 1) เรื่องการต่อต้านยาเสพติดมิใช่เรื่องของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการประสานเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน 2) การดำเนินงานได้มีความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากมีคนดีมีคุณภาพแล้วต้องมีระบบการทำงานที่มีมาตรฐานด้วย (ระบบดี คนดี งานสำเร็จแบบยั่งยืน) 3) การดำเนินงานในโรงเรียนต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับคือ ระดับผู้บริหาร (กำหนดนโยบาย) ระดับครูแกนนำ (ฝ่ายจัดการ) และนักเรียน (ผู้ร่วมปฏิบัติการ) 4) มีกิจกรรมคุณภาพที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้กับยาเสพติดที่มายั่ววนยั่วยุได้ด้วยตนเอง ปีการศึกษา 2556 โครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (OAD) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด (TRC.VB Harm Prevention) มาจนถึงปัจจุบัน

สำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทยได้คัดเลือกและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติดทั้งประเทศโดยแบ่งเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด จำนวน 91 โรงเรียน ซึ่งสามารถพัฒนาการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ จนได้รับการรับรองผ่านมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด จากสำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทยมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทย

¹ จิระประภา อัครบวร, **สร้างคน สร้างผลงาน** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เต๋า (2000), 2549), 99-100.

² Miles, Matthew B, **Planned Chang and Organization Health Figure and Ground** (Boston : Allyn and bacon, 1973), 378.

³ อัจฉรา พวงศุภวิวัฒน์, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2547), 31.

ในการต้านยาเสพติดในสถานศึกษาที่นำนโยบายการป้องกันสิ่งเสพติด โดยใช้กระบวนการกลุ่มสู่การปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการของครูแกนนำ นักเรียนแกนนำและกิจกรรมคุณภาพที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และจากผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทย ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นอย่างดี โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด มีผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีผลสำเร็จทั้งต่อผู้เรียนและครูแกนนำได้รับรางวัลดีเด่นทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค ในระดับชาติ และสามารถดำเนินงานโครงการบรรลุตามเป้าหมายของคณะกรรมการตรวจรับรองจากสำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทยได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ โรงเรียนในโครงการฯ ได้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขและมีกิจกรรมคุณภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยงได้ทำกิจกรรมตามความชอบและความถนัด และภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองซึ่งจะทำให้พวกเขากลายเป็นคนดีมีคุณภาพของสังคมต่อไป⁴

ปัญหาของการวิจัย

สุขภาพองค์การเป็นภาวะการปฏิบัติงานขององค์การตามภารกิจ และการได้ตอบสนองการกระทำตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีโอกาสที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลานาน โดยที่สุขภาพองค์การยังเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การได้ด้วย โดยที่้องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงข้าม ถ้า้องค์การใดสุขภาพไม่ดี ก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิผล ลักษณะของ้องค์การที่ไม่สมบูรณ์พอสรุปได้ดังนี้ คือ สมาชิกส่วนใหญ่จะไม่อุทิศตนให้กับ้องค์การ บุคลากรปกปิดปัญหาและข้อผิดพลาด แต่จะนำไปเปิดเผยในสถานที่ที่ไม่สมควร มีอิทธิพลจากภายนอก้องค์การเข้ามาทำความยุ่งยากในการดำเนินงาน ผู้บริหารในตำแหน่งสูงใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการมากเกินไป ผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่มุ่งหวัง เนื่องจากมีระเบียบ นโยบายต่างๆ มากเกินไป หรือผู้บริหารยึดมั่นในตนเองสูง ใช้ดุลยพินิจส่วนตัวมากเกินไป ไม่มีความยุติธรรม ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกิดความท้อแท้ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน หรือไม่พอใจกัน จึงเกิดปัญหาแตกความสามัคคี ความขัดแย้งจะถูกเก็บไว้ในใจหรือไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ผู้บริหารไร้ความรู้ความสามารถ หรือเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าความสำเร็จของ้องค์การและไม่ใส่ใจ ไม่เสี่ยง ไม่อุทิศตนต่อหน้าที่การงานของตน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้จากการทำงาน ขาดการนิเทศ ขาดการประเมินผล สัมพันธภาพเกิดขึ้น

⁴ สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทย, โครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด, สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/โครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด-470663569671968/timeline/>

โดยไม่จริงจัง ถูกจำกัดวงในการทำงาน ดังนั้นองค์การที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ จึงทำให้การดำเนินงานในองค์การประสบปัญหานานัปการ การดำเนินติดขัดไม่ราบรื่น ทำให้สมรรถภาพการทำงานสูญเสียไปในที่สุดจะนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิผลขององค์การ

ส่วนปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยที่เป็นภัยร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ เป็นตัวทำลายศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ที่ตกเป็นทาสยาเสพติด ประชากรที่ติดยาเสพติดย่อมเป็นบุคคลที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดแรงจูงใจในการทำงานและประกอบกิจกรรมต่างๆ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และนำไปสู่การสร้างปัญหาสังคมมากมาย อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาการว่างงาน ฯลฯ ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามทั้งผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติด รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยรวมทั้งหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องได้เพียรพยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหานี้ เช่น การออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจำนวนหลายฉบับ การเพิ่มบทลงโทษผู้ค้ายาเสพติดให้รุนแรงยิ่งขึ้น รวมทั้งมาตรการอื่นๆ แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถจะแก้ปัญหานี้ให้หมดไป หรือบรรเทาปัญหาให้ลดลงไปได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง มีขบวนการต่างๆ ที่สลับซับซ้อนและมีสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ของการเสพ ตัวผู้เสพ ตัวยา หรือเล่ห์เหลี่ยมของขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งมีการพัฒนาไปตามเทคโนโลยีและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจึงยังเป็นปัญหาเรื้อรังและนับวันจะยิ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า การแพร่ระบาดของสารเสพติดรุนแรงขึ้นทั้งทางปริมาณ (จำนวนผู้เกี่ยวข้อง) และความหลากหลายของ ตัวยาสารเสพติดชนิดต่างๆ มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งด้านอุปทานและอุปสงค์การใช้สารเสพติดมีทั่วประเทศและกระจายอยู่ทุกเพศ และกลุ่มอายุ โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นเพศหญิง และเยาวชนการแพร่ระบาดมีลักษณะเป็นพลวัต มีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องของสารเสพติดบางชนิด การกลับมาแพร่ระบาดใหม่และสัญญาณเตือนของสารตัวใหม่⁵

ยาเสพติดเป็นภัยคุกคามร้ายแรงที่มีผลต่อความมั่นคงของมนุษย์ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงอายุที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการแสดงพฤติกรรมเสี่ยงแล้วยังมีสิ่งเสพติดอื่นที่เป็นภัยคุกคามคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่ สารเสพติด เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่นที่มีผลกระทบต่อระบบประสาทและร่างกาย การบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการติดเกมส์ และการใช้ IT ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ข้อส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนและมีแนวโน้มเกิดปัญหาด้านการพัฒนาจิตใจและปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น สำนักงานอาสาภาค สภากาชาดไทย จึงจัดทำโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด (Thai Red Cross Volunteer Bureau / TRCVB. Harm Prevention) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างเสพติดในเด็กและเยาวชนของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากโรงเรียนใน

⁵ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **ความรู้ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่งแอนด์ เซอร์ จำกัด, 2554), 1-8.

โครงการฯ ในการดำเนินงานกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างเสฟติดอย่างเป็นระบบและประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาในการสร้างกิจกรรมคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติด ของสภาการศึกษาไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของผู้ดำเนินงานในโครงการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบสุขภาพองค์การของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย
2. เพื่อทราบการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามในการวิจัยไว้ดังนี้

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย อยู่ในระดับใด
3. สุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย อยู่ในระดับปานกลาง
2. การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย อยู่ในระดับปานกลาง
3. สุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านล้างเสฟติดของสภาการศึกษาไทย

ขอบข่ายเชื่อมโยงสรุปของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการศึกษาเชิงระบบของแคทซ์ และคานัน (Katz and Kahn) ที่กล่าวว่า องค์กรที่เป็นระบบเปิดจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) ผลผลิต (Output) และก่อให้เกิดข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ถือเป็นสิ่งสำคัญของระบบ⁶ สถานศึกษาถือเป็นองค์การระบบเปิดเช่นกัน จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นวัฏจักรในการดำรงอยู่ การดำเนินการในลักษณะองค์การเชิงระบบ ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) จะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญ คือหลัก 4M's ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไป การดำเนินงานจะไม่ประสบผลสำเร็จ และไม่เกิด ประสิทธิภาพ 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง การบริหารจัดการ หากองค์การมีการบริหารจัดการที่ดี องค์กรนั้นก็ประสบผลสำเร็จ บ่งบอกถึงสุขภาพองค์กรที่ดี การดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานที่เสถียร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามผล และ 3) ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่เกิดกับนักเรียนในโรงเรียน อันจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ของระบบที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (Context) ประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการเมือง ถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างองค์การอย่างต่อเนื่องด้วย

สุขภาพองค์กรเป็นเกณฑ์หนึ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพขององค์การ เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กร องค์กรที่มีสุขภาพดีแสดงว่า การบริหารงานขององค์กรนั้น ประสบความสำเร็จ ซึ่งในเรื่อง สุขภาพองค์กร ตามทฤษฎีของ ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดสุขภาพองค์กรสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ จำนวน 7 มิติ ดังนี้ ระดับสถาบัน (Institutional level) เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยโรงเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่างๆ อย่างเป็นธรรม โดยปราศจากแรงกดดันใดๆ มีจำนวน 1 มิติ คือ 1) ความเข้มแข็งขององค์การ (Institutional integrity) หมายถึง ความสามารถขององค์การ ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนไว้ได้ ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญปัญหาและความยุ่งยากของสังคมได้ ระดับการจัดการ (Managerial level) เป็นระดับที่ควบคุมหน้าที่ทางการบริหารภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องมึบทบาทและพฤติกรรมที่สนับสนุนการจัดการทรัพยากรให้เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน มีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพล สามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความจงรักภักดีไว้ใจในตัวผู้บริหาร มีจำนวน 4 มิติ ดังนี้ 2) อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal influence) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารองค์การเป็นที่เชื่อถือของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถร่วมทำงานกับผู้บริหารที่เหนือกว่าได้อย่างมีอิสระ และใช้อำนาจการบังคับบัญชาในการบริหารหน่วยงานได้ 3) การบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ (Consideration) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารองค์การที่มีความเป็นมิตร เป็นที่พึ่ง เปิดเผย และสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา โดยแสดงตนเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี และมีความสามารถในการจัดสวัสดิการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับฟังและเคารพความคิดเห็น ให้ความสำคัญ

⁶ Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of organization*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1987), 20.

ไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน 4) การบริหารแบบกิจสัมพันธ์ (Initiating structure) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารองค์การที่ให้ความสำคัญต่อภาระงานและสัมฤทธิ์ผลของงาน โดยสร้างความเข้าใจในเรื่องเป้าหมาย ภารกิจ กฎ ระเบียบต่างๆ และวิธีปฏิบัติ มีทัศนคติและความคาดหวังที่ชัดเจนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการควบคุมมาตรฐานการทำงานและมีระเบียบปฏิบัติงานที่ชัดเจน 5) การสนับสนุนทรัพยากร (Resource support) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ ระดับปฏิบัติการ (Technical level) เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีหน้าที่หลักของโรงเรียน โดยทั้งผู้บริหารและครูจะต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องมีขวัญและกำลังใจในการทำงานที่มุ่งมั่นด้านวิชาการ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีจำนวน 2 มิติ ดังนี้ 6) ขวัญในการปฏิบัติงาน (Morale) หมายถึง การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นในผู้บริหารองค์การ มีความมั่นคงในงานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความเป็นมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีความรู้สึกที่ดีต่อคนอื่น และรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน 7) การเน้นวิชาการ (Academic emphasis) หมายถึง การที่สถานศึกษาเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาไว้สูง สามารถบรรลุเป้าหมายได้ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้อาจมีระเบียบแบบแผนและเคร่งครัด ครูมีความเชื่อในความสามารถของนักเรียน นักเรียนมีความนับถือ และยอมรับในความเก่งในด้านการศึกษาของเพื่อน⁷

ส่วนมายส์ (Miles) กล่าวถึงแนวคิดการศึกษาสุขภาพองค์การในหนังสือ Organizations and Human Behavior: Focus on Schools ว่า เป็นการวางแผนการเปลี่ยนแปลงองค์การ โดยแบ่งลักษณะของสุขภาพองค์การหรือมิติที่ใช้วัดสุขภาพองค์การ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของระบบ 3 ด้าน รวม 10 มิติ ดังนี้ 1) ด้านภารกิจ (Task – oriented dimensions) พิจารณาจาก (1) เป้าหมาย (Goal Focus) ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนในองค์การ นอกจากนั้นเป้าหมายที่มีอยู่ในองค์การจะต้องเข้าถึงได้ โดยอาศัยการใช้ทรัพยากรที่องค์การมีอยู่ เป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ (2) มีการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม (Communication Adequacy) การสื่อสารภายในเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากองค์การประกอบด้วยคนจำนวนมากอยู่ร่วมกัน ข่าวสารอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งระบบข่าวสารในแกนตั้งและในแกนนอน ตลอดจนการเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก สำหรับองค์การที่มีสุขภาพการเดินทางของข่าวสารต้องมีการแปรเปลี่ยนน้อยที่สุด คือ จะต้องมามีวิธีการที่ดีและรับรู้ได้อย่างฉับพลันโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารภายใน (3) ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ (Optimal Power Equalization) ในองค์การที่มีสุขภาพดี การกระจายอำนาจจำเป็นต้องมีความยุติธรรม หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะต้องมีอิทธิพลต่อกัน คือ มีการใช้อำนาจในทางที่ดีโดยกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง 2) ด้านบำรุงรักษา (Maintenance Needs) พิจารณาจาก (1) มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ (Resource Utilization) ในองค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องสามารถใช้วัตถุดิบที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร ในองค์การหนึ่งๆ จะต้อง

⁷ Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

ไม่มีใครทำงานหนักจนเกินไป และยังมีบางคนไม่ได้ทำอะไรเลย การเฉลี่ยปริมาณงานจะต้องให้ได้เท่าเทียมกัน ในองค์การที่มีสุขภาพดีนั้นแม้บุคลากรทั้งหลายจะทำงานหนักกันทุกคน เขาเหล่านั้นไม่ได้รู้สึกว่าเขาต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ๆ จะทำงานด้วยใจจดจ่อกับการทำงานและพยายามสร้างสรรค์งานเพื่อความเจริญขององค์การ (2) ความสามัคคี (Cohesiveness) องค์การที่มีสุขภาพดี สมาชิกมีความยึดเหนี่ยวต่อกันภายในกลุ่ม รักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันเป็นอย่างดี คนที่มีสุขภาพดีมีภาพแจ่มชัดเกี่ยวกับตัวเองนั่นคือรู้ว่าตัวเองคือใคร ดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้สำหรับตน นอกจากนี้คนที่สุขภาพดีจะเป็นที่ชอบตนเอง ไม่ทำลายตนเอง องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นกัน จำเป็นที่ต้องเข้าใจตัวของมันเอง สมาชิกมีความรู้สึกอยากอยู่ในองค์การต้องการได้รับอิทธิพลจากองค์การ แต่เป็นอิทธิพลในรูปของความร่วมมือซึ่งกันและกัน (3)ขวัญและกำลังใจ (Morale) หมายถึง สภาพจิตใจทัศนคติ อารมณ์ ความมุ่งมั่น เต็มใจในการทำงาน การได้รับการยอมรับ และมีความผูกพันต่อองค์การ (3) ความต้องการด้านความเจริญและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ (Growth and Changefulness Needs or Growth and Development Needs) พิจารณาจาก (1) นวัตกรรม (Innovativeness) องค์การที่มีสุขภาพดี จะต้องมีแนวโน้มที่จะใช้กระบวนการใหม่ๆ ในการทำงานเคลื่อนสู่เป้าหมายใหม่ๆ ผลผลิตใหม่ๆ ออกมา และขยายตัวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ลักษณะของระบบเช่นนี้จะสามารถสร้างความเจริญงอกงาม พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่จะอยู่คงที่ รุ่มง่ามกับงานที่เป็นแค่กิจวัตรประจำวัน และมาตรฐานกำหนด (2) ความเป็นอิสระ (Autonomy) คนที่มีสุขภาพดีโดยปกติพฤติกรรมของเขาจะแสดงออกมาจากภายในตัวเองไปสู่ภายนอก ซึ่งจะเป็นคนที่มีอิสระในตัวเอง ไม่เอาตัวเองไปพึ่งพิงคนอื่นหรือกับคนที่มีอำนาจสูงกว่า หรือไปยุ่งกับความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไร องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้จะต้องรู้สึกที่องค์การเป็นเครื่องมือของสิ่งแวดล้อมและขณะเดียวกันไม่ควรเป็นตัวทำลายต่อความรู้สึกของคนภายนอกด้วย และองค์การนั้นต้องรู้สึกมีอิสระจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับบุคคล นั้นหมายความว่า องค์การจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาต้องมีเสรีภาพในการแสดงไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (3) การปรับตัว (Adaptation) มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้พัฒนาได้ มีลักษณะของการมีอิสระเสรี ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับองค์การ หรือบุคคลต่อสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีความต้องการของสิ่งแวดล้อมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในการปรับตัวให้เข้ากัน องค์การจะต้องมีความมั่นคงและอดทนตามสภาพแวดล้อม (4) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม (Problem-solving Adequacy) การได้รับความกดดัน ความยุ่งยาก และความไม่สำเร็จในการแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก ในที่นี้มีได้หมายความว่า องค์การหรือบุคคลที่มีสุขภาพดีนั้นจะปราศจากซึ่งปัญหาและความยุ่งยาก แต่อยู่ที่ว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาโดยใช้พลังน้อยที่สุดและยังคงมีปัญหที่ต้องแก้โดยที่กระบวนการแก้ปัญหานั้น ไม่ทำให้องค์การอ่อนแอลงไป แต่อาจจะสามารถคงสภาพหรือเข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้นองค์การที่มีสุขภาพดีต้องมีโครงสร้างและกระบวนการที่พัฒนาแล้วอย่างดีเพื่อรับทราบปัญหาที่มีอยู่เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาด้วย⁸ โอเวนส์ (Owens) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า หากองค์การต้องการมีสุขภาพดีจะต้อง

⁸ Miles, Matthew B, *Planned Change and Organization Health Figure and Ground* (Boston : Allyn and bacon, 1973). 382.

ปฏิบัติตามเกณฑ์สำคัญ 10 ประการ ดังนี้ 1) การมุ่งเน้นเป้าหมาย (Goal Focus) หมายถึง การที่บุคลากรในองค์การมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายขององค์การ โดยที่เป้าหมายขององค์การจะต้องมีความเป็นไปได้ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ 2) การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ (Communication Adequacy) หมายถึง องค์การจะต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ต้องมีข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่พร้อมเสนอประกอบการวินิจฉัยแก้ไขปัญหาหรือการตัดสินใจทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ 3) การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (Optimal Power Equalization) หมายถึง การที่องค์การมีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมในทุกระดับ 4) การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ (Resource utilization) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทรัพยากรบุคคล มีการใช้งานที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความเครียดในการทำงานน้อย บุคลากรทำงานโดยไม่มีความรู้สึกว่าเป็นงานที่เกินตัว มีความพอดี เหมาะสมในการวางตัวและแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่ต้องการต้องการ มีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง และไม่เพียงแต่มีความรู้สึกที่ดีต่องานเท่านั้น หากแต่ยังต้องรู้สึกว่าการช่วยส่งเสริมให้เขามีการเรียนรู้และมีความก้าวหน้า 5) ความกลมเกลียว (Cohesiveness) เป็นการมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องการที่จะคงอยู่ในองค์การ มีความเคารพซึ่งกันเป็นต้น 6)ขวัญกำลังใจ (Morale) เป็นความรู้สึกที่บุคลากรมีต่อองค์การในลักษณะความพึงพอใจต่อการทำงาน ซึ่งทำให้บุคลากรมีความสุขและมีความผูกพันที่ดีต่อองค์การ 7) การมีนวัตกรรมใหม่ๆ (Innovativeness) หมายถึง การที่องค์การมีความเจริญ พัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลง มีการคิดเป้าหมายใหม่ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ 8) ความเป็นอิสระ (Autonomy) เป็นการเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการตอบสนองต่อความต้องการขององค์การและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ 9) การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง มีความมั่นคง หนต่อความเครียดที่เกิดขึ้นจากความยุ่งยากของงาน และมีการปรับตัวได้ดี 10) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem-Solving Adequacy) หมายถึง การที่องค์การมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางที่สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และเกิดความเครียดจากการจัดการปัญหาน้อยที่สุด⁹

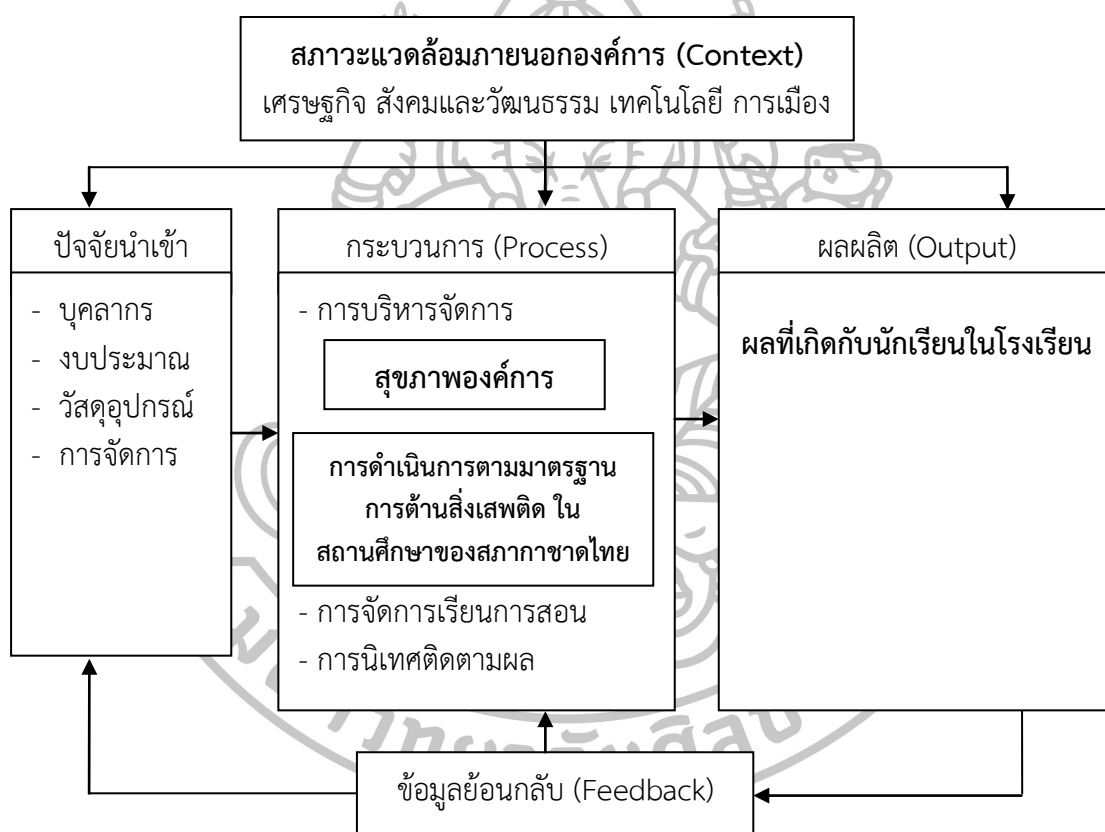
สำหรับแนวทางระบบบริหารงานตามมาตรฐานการด้านสิ่งเสพติด ของสำนักงานอาสากาชาด สภากาชาดไทย ประกอบด้วยข้อกำหนดดังนี้ 1) กำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติด 2) กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน 3) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด 4) ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม 5) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน 6) วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข¹⁰ ส่วน สพฐ. ได้นำเสนอกรอบนโยบายด้านยาเสพติดของ สพฐ.

⁹ Owens, R.G., **Organizational Behavior in Education**, 4th ed. (New Jersey : Prentice-Hall, 1991), 222.

¹⁰ สำนักงานอาสากาชาด สภากาชาดไทย, **โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด**, สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด-470663569671968/timeline/>

“ปีการศึกษา 2555-2556 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้พ้นภัยยาเสพติด” และมาตรฐานระบบต้านยาเสพติด สนับสนุน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ และพัฒนาร่างกาย กิจกรรมพัฒนาจิตใจและความรู้สึกรักคิด และกิจกรรมพัฒนาขึ้นตามความเหมาะสม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานตามมาตรฐานการต้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษาให้เกิดผลกับนักเรียนในโรงเรียนนั้น เป็นผลลัพธ์ของสถานศึกษาในโครงการ โดยผู้นำและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินการตามมาตรฐานของโครงการบรรลุผลและเพื่อให้สามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพและเป็นอนาคตของชาติต่อไป ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย

ที่มา : ประยุกต์จาก Daniel Katz and Robert L. Kahn, **The Social Psychology of organization**, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1987), 20.

: พะยอม วงศ์สารศรี, **องค์การและการจัดการ** (กรุงเทพฯ: 2552), 4.

: Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision: Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

: สำนักงานอสากาชาด สภากาชาดไทย, **โครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด**, สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/โครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด-470663569671968/timeline/>

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยมุ่งศึกษาด้านสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ของสภาการศึกษาของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาและมีความสนใจแนวคิดของฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การไว้ดังนี้ 1) ความเข้มแข็งขององค์การ 2) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร 3) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ 4) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ 5) การสนับสนุนทรัพยากร 6) ขวัญและกำลังใจ และ 7) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ¹¹ ส่วนด้านการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ผู้วิจัยได้นำแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ของสภาการศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วยข้อกำหนดดังนี้ 1) กำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติด 2) กำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน 3) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด 4) ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม 5) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน 6) วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข จากแนวคิดในการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังแผนภูมิที่ 2

สุขภาพองค์การ (X_{tot})	การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ของสภาการศึกษาของประเทศไทย (Y_{tot})
1) ความเข้มแข็งขององค์กร (X_1)	1) กำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติด (Y_1)
2) อิทธิพลของผู้บริหาร (X_2)	2) กำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2)
3) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3)	3) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด (Y_3)
4) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4)	4) ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4)
5) การสนับสนุนทรัพยากร (X_5)	5) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5)
6) ขวัญและกำลังใจ (X_6)	6) วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6)
7) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7)	

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

: สำนักงานสภาการศึกษา สภาการศึกษาของประเทศไทย, **โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด**, สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด-470663569671968/timeline/>

¹¹ Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

นิยามศัพท์เฉพาะ

สุขภาพองค์กร หมายถึง สภาวะการปฏิบัติงานในองค์กรตามภารกิจและการได้ตอบสนอง การกระทำตามหน้าที่ที่สำคัญของระดับสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์กร ที่จะทำให้องค์กรมีความพร้อมที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสภาวะการณ์ต่างๆ ในระบบสังคม ประกอบด้วย ความเข้มแข็งขององค์กร อิทธิพลของผู้บริหาร ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ การสนับสนุนทรัพยากร ขวัญและกำลังใจ และการมุ่งเน้นด้านวิชาการ

มาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย (Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention : TRC.VB Harm Prevention) หมายถึง ข้อกำหนดที่พึงประสงค์เกี่ยวกับ ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจเยี่ยมและการ ประเมินผลการดำเนินโครงการด้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษา

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี วรรณกรรม แนวคิดในเรื่อง สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ของสภาการศึกษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) สุขภาพองค์การ 2) มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม 3) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สุขภาพองค์การ

ความหมายของสุขภาพองค์การ

แนวคิดเรื่องสุขภาพองค์การ (Organizational Health) นับได้ว่าเป็นแนวคิดหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในช่วงเวลาที่ผ่านมา และได้เป็นแนวคิดที่ถูกนำมาพิสูจน์อย่างกว้างขวางทั้งในเชิงทฤษฎีและ การปฏิบัติ โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา มีนักวิชาการ นักทฤษฎีทั้งใน ประเทศและต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของสุขภาพองค์การไว้แตกต่างกัน

นักการศึกษาชาวไทย ได้ให้ความหมายของสุขภาพองค์การไว้ดังนี้

กอบัว ทศนภักดิ์¹ ให้ความหมายว่า องค์การสุขภาพดี หมายถึง การบริหารจัดการ องค์การแนวคิดใหม่ โดยมองในมุมมองของการบริหารจัดการแบบองค์รวม และคำนึงถึงการสร้าง ความสอดคล้องของปัจจัยต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นมิติแต่ละด้านที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) มิติด้าน บุคลากรในองค์การ โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพของบุคลากร ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จของ องค์การ ทำได้โดยให้ความช่วยเหลือ ดูแล สนับสนุน พัฒนาให้อำนาจในการตัดสินใจ ให้ความสำคัญ กับบุคลากร และผู้นำมีบทบาทและอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตขององค์การ 2) มิติด้าน องค์การ ประกอบด้วยการบริหารถึงพันธกิจขององค์การ ผ่านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การคงไว้ ซึ่งสถานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีโครงสร้างองค์การที่แข็งแกร่งและการออกแบบงานที่เหมาะสม 3) มิติ ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลูกคามีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่องค์การต้องสร้างความ สมดุลทั้งด้านความสัมพันธ์ และผลประโยชน์ โดยทั้ง 3 มิตินี้ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล¹

จินตนา ศุภกรธนสาร ได้ให้ความหมายสุขภาพองค์การว่า หมายถึง สภาวะของการ ปฏิบัติงานตามภารกิจ องค์การสามารถคงอยู่ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค ต่างๆ ได้ มีกระบวนการบริหารภายในที่ราบรื่น ไม่มีความตึงเครียด ผู้บริหารเข้าใจเจตคติความรู้สึก ความคิดของสมาชิกในองค์การ และมีความมั่นคงของสถาบัน มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตาม ภารกิจและความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความ

¹ กอบัว ทศนภักดิ์, “องค์การสุขภาพดี,” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.

เปลี่ยนแปลงใดๆ สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความมั่นคงในหน่วยงาน มีความสามารถที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน²

วัชรินทร์ พันธุ์กอง ให้ความหมายของคำว่า สุขภาพองค์การ หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำรงกิจการอยู่ได้อย่างมั่นคง มีการเจริญพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่มาคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ³

อรสา มิ่งฉาย ได้ให้คำจำกัดความของสุขภาพองค์การว่า หมายถึง สภาพของสถานศึกษาที่มีความสมบูรณ์ และความที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจ และความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีศักยภาพในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความเปลี่ยนแปลงใด ๆ สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความมั่นคงในหน่วยงานมีความสามารถที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา
นาน⁴

นักการศึกษาชาวต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของสุขภาพองค์การไว้ดังนี้

สุขภาพองค์การ เป็นแนวคิดที่นำเสนอโดย ไมล์ (Miles) นักวิเคราะห์องค์การในยุคพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Era) ซึ่งได้ให้คำนิยามว่าเป็นการศึกษาองค์การเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน โดยให้ความสำคัญเร่งด่วนไปที่การพิจารณาขอบเขตอย่างกว้าง ๆ ของกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำร่วมกันในองค์กร ด้วยการอาศัยการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายเกี่ยวกับความพยายามหาแนวทางที่จะปรับปรุงองค์การให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่ น่าทำงาน และน่าเรียนรู้หรืออย่างน้อยที่สุดในวันหนึ่งๆ ได้มีการดำเนินการในส่วนต่างๆ ขององค์การอย่างเป็นระบบ เช่น โรงเรียน และสถาบันศึกษาเฉพาะทาง เป็นต้น ผลงานที่สำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสุขภาพองค์การของ Miles ได้แก่ การศึกษาและประยุกต์เอาองค์ความรู้เชิงศาสตร์ธรรมชาติและพฤติกรรมศาสตร์ อันได้แก่ ความรู้ทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เข้าไปใช้ในการสังเกตการทำงานของคนงานในโรงงานผลิตยาแห่งหนึ่งของประเทศอังกฤษ ซึ่งผลจากการศึกษาได้ข้อสรุปและชี้ให้เห็นว่าการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การได้อย่างมีระบบและมีระเบียบแบบแผนนั้น ต้องเริ่มต้นที่การปรับปรุงสุขภาพองค์การเป็นเป้าหมายขั้นแรก⁵

ฮอย และฟอร์ไซท์ (ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth)) ได้ให้ความหมายของสุขภาพองค์การไว้อย่างน่าสนใจว่าเป็นภาวะการปฏิบัติงานขององค์การตามภารกิจ และการได้ตอบสนองการ

² จินตนา ศุภกรธรรสาร, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี,” งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

³ วัชรินทร์ พันธุ์กอง, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี,” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

⁴ อรสา มิ่งฉาย, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ,” งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.

⁵ Matthew, B. Miles, *Planned Chang and Organization Health Figure and Ground* (Boston : Allyn and bacon, 1973). 378.

กระทำตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีโอกาสที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยที่สุขภาพองค์การยังเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การได้ด้วย โดยที่องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงข้าม ถ้าองค์การใดสุขภาพไม่ดี ก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิผล⁶

สอดคล้องกับทัศนะของ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) ที่ว่าองค์การที่มีสุขภาพดีจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นองค์การที่มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหากองค์การใดที่มีสุขภาพดีแล้ว องค์การนั้นย่อมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามไปด้วย⁷

ดิฟว์ (Dive) ให้คำนิยามในหนังสือ The Healthy Organizations ว่า องค์การสุขภาพดีหมายถึง องค์การที่สามารถบรรลุพันธกิจที่ตั้งไว้ พร้อมกับมีความสามารถในการเติบโตและพัฒนาบุคลากรในองค์การไปพร้อม ๆ กัน โดยให้ความเห็นว่า การมีชีวิตของบุคลากรในองค์การมีความหมายมากกว่าขั้นตอนการทำงานขององค์การ⁸

สำหรับการศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนในทรรศนะของ มายส์ (Miles) ที่กล่าวว่า เป็นการศึกษาความสามารถของระบบภายในโรงเรียน ซึ่งไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสามารถที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ เพื่อให้การกระทำตามหน้าที่ของระบบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น⁹

ส่วน ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) ได้อธิบายว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพดี จะปลอดจากแรงกดดันจากสังคม ชุมชน และผู้ปกครอง ผู้บริหารมีแบบภาวะผู้นำที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา มีพฤติกรรม การบริหารที่เน้นทั้งมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาชั้นนำ และมีมาตรฐานการปฏิบัติงานสูง มีอิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชา ทั้งการกระทำและความคิด อาจารย์ในโรงเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์จะผูกพันกับการเรียนการสอน ตั้งมาตรฐานการเรียนการสอนไว้สูงและสามารถปฏิบัติได้ นักเรียนต้องเรียนอย่างหนัก มีแรงจูงใจในการเรียนสูง ยอมรับในการเรียนเก่งของเพื่อน อุปกรณ์การ

⁶ Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

⁷ Hoy, K. Wayne and Miskel, G. Cecil, **Educational Administration : Theory, Research and practice** (Singapore : McGraw – Hill, 2013).

⁸ Brian Dive, **The Healthy Organization : A Revolutionary Approach to People & Management** (London and Sterling: VA, Kogan Page, 2004), 2-3.

⁹ Miles, Matthew B, **Planned Chang and Organization Health Figure and Ground** (Boston : Allyn and bacon, 1973), 380.

เรียนการสอนมีอย่างเพียงพอ อาจารย์มีความจริงใจต่อกัน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และภาคภูมิใจในสถาบันของตน¹⁰

จากการศึกษาแนวคิด ค่านิยมของนักการวิชาการและนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของคำว่าสุขภาพองค์การ สรุปได้ว่า สุขภาพองค์การ หมายถึง สภาวะของการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ร่วมกันปฏิบัติ จนสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ การที่องค์กรสามารถดำรงกิจการอยู่ได้อย่างมั่นคง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่มาคุกคามได้ องค์กรนั้นก็ย่อมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามไปด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ

นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำเสนอแนวคิดสุขภาพองค์การหลายรูปแบบ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณลักษณะที่บ่งบอกถึงสุขภาพองค์การ ผู้วิจัยจึงเสนอแนวคิด ในการประเมินสุขภาพองค์การ ดังนี้

มิติชีวิตสุขภาพองค์การตามแนวคิดของ Miles (Miles's Dimensions of Organizational Health)

มายส์ (Miles กล่าวถึงแนวคิดการศึกษาสุขภาพองค์การในหนังสือ Organizations and Human Behavior: Focus on Schools ว่า เป็นการวางแผนการเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยแบ่งลักษณะของสุขภาพองค์การหรือมิติที่ใช้ชีวิตสุขภาพองค์การ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของระบบ 3 ด้าน รวม 10 มิติ ดังนี้

1. ด้านภารกิจ (Task – oriented dimensions) พิจารณาจาก

1.1 เป้าหมาย (Goal Focus) ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคนในองค์กร นอกจากนั้นเป้าหมายที่มีอยู่ในองค์กรจะต้องเข้าถึงได้ โดยอาศัยการใช้ทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่ เป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้

1.2 มีการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม (Communication Adequacy) การสื่อสารภายในเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากองค์การประกอบด้วยคนจำนวนมากอยู่ร่วมกัน ข่าวสารอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งระบบข่าวสารในแกนตั้งและในแกนนอน ตลอดจนการเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก สำหรับองค์การที่มีสุขภาพดีการเดินทางของข่าวสารต้องมีการแปรเปลี่ยนน้อยที่สุด คือจะต้องมีวิธีการที่ดีและรับรู้ได้อย่างฉับพลันโดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารภายใน

1.3 ความเป็นธรรมในการใช้อำนาจ (Optimal Power Equalization) ในองค์การที่มีสุขภาพดี การกระจายอำนาจจำเป็นต้องมีความยุติธรรม หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะต้องมีอิทธิพลต่อกัน คือ มีการใช้อำนาจในทางที่ดีโดยกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

¹⁰ Hoy, K. Wayne and Miskel, G. Cecil, Educational Administration : Theory, Research and practice (Singapore : McGraw – Hill, 2013).

2. ด้านบำรุงรักษา (Maintenance Needs) พิจารณาจาก

2.1 มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ (Resource Utilization) ในองค์การที่มีสุขภาพดีจะต้องสามารถใช้วัตถุดิบที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร ในองค์การหนึ่งๆ จะต้องไม่มีใครทำงานหนักจนเกินไป และยังมีบางคนไม่ได้ทำอะไรเลย การเฉลี่ยปริมาณงานจะต้องให้ได้เท่าเทียมกัน ในองค์การที่มีสุขภาพดีนั้นแม้บุคลากรทั้งหลายจะทำงานหนักกันทุกคน เขาเหล่านั้นไม่ได้รู้สึกว่าเขาต้องทำงานหนักกว่าคนอื่นๆ จะทำงานด้วยใจจดจ่อกับการทำงานและพยายามสร้างสรรค์งานเพื่อความเจริญขององค์การ

2.2 ความสามัคคี (Cohesiveness) องค์การที่มีสุขภาพดี สมาชิกมีความยึดเหนี่ยวต่อกันภายในกลุ่ม รักใคร่สนิทสนมและปรองดองกันอย่างดี คนที่มีสุขภาพดีมีภาพแจ่มชัดเกี่ยวกับตัวเอง นั่นคือรู้ว่าตัวเองคือใคร ดำเนินกาต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้สำหรับตน นอกจากนี้คนที่มีสุขภาพดีจะเป็นที่ชอบตนเอง ไม่ทำลายตนเอง องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นกัน จำเป็นที่ต้องเข้าใจตัวของมันเอง สมาชิกมีความรู้สึกอยากอยู่ในองค์การต้องการได้รับอิทธิพลจากองค์การ แต่เป็นอิทธิพลในรูปของความร่วมมือซึ่งกันและกัน

2.3ขวัญและกำลังใจ (Morale) หมายถึง สภาพจิตใจ ทัศนคติ อารมณ์ ความมุ่งมั่นเต็มใจในการทำงาน การได้รับการยอมรับ และมีความผูกพันต่อองค์การ

3. ความต้องการด้านความเจริญและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ (Growth and Changefulness Needs or Growth and Development Needs) พิจารณาจาก

3.1 นวัตกรรม (Innovativeness) องค์การที่มีสุขภาพดี จะต้องมีความโน้มที่จะใช้กระบวนการใหม่ๆ ในการทำงานเคลื่อนสู่เป้าหมายใหม่ๆ ผลผลิตใหม่ๆ ออกมา และขยายตัวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ลักษณะของระบบเช่นนี้จะสามารถสร้างความเจริญของงาน พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่จะอยู่คงที่ จุ่มง่ามกับงานที่เป็นแค่กิจวัตรประจำวัน และมาตรฐานกำหนด

3.2 ความเป็นอิสระ (Autonomy) คนที่มีสุขภาพดีโดยปกติพฤติกรรมของเขาจะแสดงออกมาจากภายในตัวเองไปสู่ภายนอก ซึ่งจะเป็นคนที่มีอิสระในตัวเอง ไม่เอาตัวเองไปพึ่งพิงคนอื่นหรือกับคนที่มีความสูงส่งกว่า หรือไปยุ่งกับความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไร องค์การที่มีสุขภาพดีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้จะต้องรู้สึกว่างค์การเป็นเครื่องมือของสิ่งแวดล้อม และขณะเดียวกันไม่ควรเป็นตัวทำลายต่อความรู้สึกของคนภายนอกด้วย และองค์การนั้นต้องรู้สึกมีอิสระจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับบุคคล นั้นหมายความว่า องค์การจะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาต้องมีเสรีภาพในการแสดงไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

3.3 การปรับตัว (Adaptation) มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้พัฒนาได้ มีลักษณะของการมีอิสระเสรี ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับองค์การหรือบุคคลต่อสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีความต้องการของสิ่งแวดล้อมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในการปรับตัวให้เข้ากัน องค์การจะต้องมีความมั่นคงและอดทนตามสภาพแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม (Problem-solving Adequacy) การได้รับความกดดัน ความยุ่งยาก และความไม่สำเร็จในการแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ในที่นี้มีได้หมายความว่า องค์การหรือบุคคลที่มีสุขภาพดีนั้นจะปราศจากซึ่งปัญหาและความยุ่งยาก แต่อยู่ที่ว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาโดยใช้พลังน้อยที่สุดและยังคงมีปัญหาที่ต้องแก้โดยที่กระบวนการแก้ปัญหา

นั้น ไม่ทำให้องค์กรอ่อนแอลงไป แต่อาจจะสามารถคงสภาพหรือเข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้นองค์กรที่สุขภาพดีต้องมีโครงสร้างและขบวนการที่พัฒนาแล้วอย่างดี เพื่อรับทราบปัญหาที่มีอยู่เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาด้วย¹¹

หลังจากนั้น ฮอย และฟอร์ไซท์ (ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth)) ได้นำแนวคิดจากทฤษฎีระบบสังคมของ พาร์สัน (Parsons) มาเป็นกรอบความคิดพื้นฐานเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการสร้างมิติสุขภาพองค์กรระดับโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์กร เป็นการวิเคราะห์สภาวะการทำงานตามธรรมชาติขององค์กร หรือเป็นการศึกษาบรรยากาศองค์กรในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ จำนวน 7 มิติ ดังนี้¹²

ระดับสถาบัน (Institutional level) เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยโรงเรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่างๆ อย่างเป็นธรรม โดยปราศจากแรงกดดันใดๆ มีจำนวน 1 มิติ คือ

1. ความเข้มแข็งขององค์กร (Institutional integrity) หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนไว้ได้ ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญปัญหาและความยุ่งยากของสังคมได้

ระดับการจัดการ (Managerial level) เป็นระดับที่ควบคุมหน้าที่ทางการบริหารภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทและพฤติกรรมที่สนับสนุนการจัดการทรัพยากรให้เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน มีภาวะผู้นำที่มีอิทธิพล สามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความจงรักภักดีไว้วางใจในตัวผู้บริหาร มีจำนวน 4 มิติ ดังนี้

2. อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal influence) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารองค์กรเป็นที่เชื่อถือของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถร่วมทำงานกับผู้บริหารที่เหนือกว่าได้อย่างมีอิสระ และใช้อำนาจการบังคับบัญชาในการบริหารหน่วยงานได้

3. การบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ (Consideration) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรที่มีความเป็นมิตร เป็นที่ฟัง เปิดเผย และสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา โดยแสดงตนเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี และมีความสามารถในการจัดสวัสดิการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ รับฟังและเคารพความคิดเห็น ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

4. การบริหารแบบกิจสัมพันธ์ (Initiating structure) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารองค์กรที่ให้ความสำคัญต่อภาระงานและสัมฤทธิ์ผลของงาน โดยสร้างความเข้าใจในเรื่องเป้าหมายภารกิจ กฎ ระเบียบต่างๆ และวิธีปฏิบัติ มีทัศนคติและความคาดหวังที่ชัดเจนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการควบคุมมาตรฐานการทำงานและมีระเบียบปฏิบัติงานที่ชัดเจน

¹¹ Miles, Matthew B, *Planned Change and Organization Health Figure and Ground* (Boston : Allyn and bacon,1973), 382.

¹² Hoy, K. Wayne, and Forsyth, P.B., *Effective supervision : Theory in to Practice* (New York: Rondon House, 1986), 156.

5. การสนับสนุนทรัพยากร (Resource support) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานอย่าง เพียงพอ

ระดับปฏิบัติการ (Technical level) เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีหน้าที่หลักของโรงเรียน โดยทั้งผู้บริหารและครูจะต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูจะต้องมีขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดี มุ่งเน้นด้านวิชาการ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีจำนวน 2 มิติ ดังนี้

6. ขวัญในการปฏิบัติงาน (Morale) หมายถึง การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นในผู้บริหาร องค์กร มีความมั่นคงในงานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความเป็นมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีความรู้สึกที่ดีต่อคนอื่น และรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน

7. การเน้นวิชาการ (Academic emphasis) หมายถึง การที่สถานศึกษาเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาไว้สูง สามารถบรรลุเป้าหมายได้ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้อันมีระเบียบแบบแผนและเคร่งครัด ครูมีความเชื่อในความสามารถของนักเรียน นักเรียนมีความนับถือ และยอมรับในความเก่งในด้านการเรียนของเพื่อน

โอเวนส์ (Owens) ได้นำเสนอตัวชี้วัดสุขภาพองค์กร หรือองค์ประกอบสะท้อนถึงการเป็นองค์การสุขภาพดีที่น่าสนใจ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า หากองค์กรต้องการมีสุขภาพดีจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์สำคัญ 10 ประการ ซึ่งหากพิจารณาแล้ว จะพบว่าสอดคล้องกับแนวคิดมายส์ (Miles) ดังนี้

1. การมุ่งเน้นเป้าหมาย (Goal Focus) หมายถึง การที่บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายขององค์กร โดยที่เป้าหมายขององค์กรจะต้องมีความเป็นไปได้ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ (Communication Adequacy) หมายถึง องค์กรจะต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ต้องมีข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่พร้อมเสนอประกอบการวินิจฉัยแก้ไขปัญหหรือการตัดสินใจทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร

3. การใช้อำนาจที่เป็นธรรม (Optimal Power Equalization) หมายถึง การที่องค์กรมีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมในทุกระดับ

4. การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Resource utilization) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทรัพยากรบุคคล มีการใช้งานที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความเครียดในการทำงานน้อย บุคลากรทำงานโดยไม่มีความรู้สึกว่าเป็นงานที่เกินตัว มีความพอดีเหมาะสมในการวางตัวและแสดงบทบาทหน้าที่ตามที่องค์กรต้องการ มีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง และไม่เพียงแต่มีความรู้สึกที่ดีต่องานเท่านั้น หากแต่ยังต้องรู้สึกว่าการช่วยส่งเสริมให้เขามีการเรียนรู้และมีความก้าวหน้า

5. ความกลมเกลียว (Cohesiveness) เป็นการมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องการที่จะคงอยู่ในองค์กร มีความเคารพซึ่งกัน เป็นต้น

6. ขวัญกำลังใจ (Morale) เป็นความรู้สึกที่บุคลากรมีต่อองค์การในลักษณะความพึงพอใจต่อการทำงาน ซึ่งทำให้บุคลากรมีความสุขและมีความผูกพันที่ดีต่อองค์การ

7. การมีนวัตกรรมใหม่ๆ (Innovativeness) หมายถึง การที่องค์การมีความเจริญพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลง มีการคิดเป้าหมายใหม่ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

8. ความเป็นอิสระ (Autonomy) เป็นการเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการตอบสนองต่อความต้องการขององค์การและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ

9. การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง มีความมั่นคง ทนต่อความเครียดที่เกิดขึ้นจากความยุ่งยากของงาน และมีการปรับตัวได้ดี

10. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem-Solving Adequacy) หมายถึง การที่องค์การมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางที่สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และเกิดความเครียดจากการจัดการปัญหาน้อยที่สุด¹³

ฮอย ทาร์เตอร์ และ ค็อตแคมป์ (Hoy, Tarter and Kottkamp) ก็ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การและเสนอแนวคิดไว้ว่า ความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การเป็นตัวชี้วัดสุขภาพที่สำคัญ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผลสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และในทางตรงกันข้ามหากองค์การใดมีสุขภาพไม่ดีจะทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันไว้ ดังมิติชี้วัดสุขภาพองค์การ 5 มิติดังนี้

1. ภาวะผู้นำอันเพื่อนร่วมงาน (Colleagues leadership) คือพฤติกรรมของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการบริหารทั้งมิตรสัมพันธ์และและกิจสัมพันธ์ให้เกิดภายในองค์การ สามารถดำเนินงานร่วมกันอย่างมาตรฐาน และสามารถโน้มน้าวบุคลากรในองค์การให้เกิดความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายขององค์การได้

2. การสนับสนุนทรัพยากร (Resources support) คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อสนับสนุนการจัดการสอนของครูผู้สอน

3. ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (Morale) คือ การแสดงออกถึงสัมพันธภาพ ความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในองค์การ รวมไปถึงการได้ยอมรับในการปฏิบัติงาน

4. การติดต่อสื่อสาร (Communication) คือการแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด เจตคติ การดำเนินการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในระหว่างสมาชิกในองค์การจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ได้สำเร็จ

5. ความสามัคคี (Cohesiveness) คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในองค์การการยอมรับนับถือกัน ไว้วางใจกัน การสนับสนุนและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่างๆ ในองค์การได้เป็นอย่างดี¹⁴

¹³ Owens, R.G., **Organizational Behavior in Education**, 4th ed. (New Jersey : Prentice-Hall, 1991), 222.

¹⁴ Wayne K. Hoy, C. John Tarter, and Robert B. Kottkamp, **Open schools/ Healthy schools: Measuring Organizational Climate** (Newbury Park. CA: Corwin Press, 1991).

ดังนั้นจากการศึกษาจะพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพองค์การนั้น มายส์ (Miles) ได้เริ่มศึกษาตั้งแต่ ค.ศ. 1973 เป็นต้นมา หลังจากนั้นได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยนำแนวคิดมาจากมายส์ มาเป็นพื้นฐานในการศึกษาด้านสุขภาพองค์การ รวมถึงเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การด้วยเช่นกัน¹⁵

ลักษณะของสุขภาพองค์การ

ฟอร์เยอร์ และเวล (Foryer, J.R. and Well, R) ได้แบ่งลักษณะของสุขภาพองค์การเป็น 2 แบบ คือ องค์การที่มีลักษณะสมบูรณ์ (Healthy Organization) และองค์การที่มีลักษณะสุขภาพไม่สมบูรณ์ (Unhealthy Organization) ซึ่งมีสิ่งบ่งชี้ลักษณะความสมบูรณ์และความไม่สมบูรณ์ ดังนี้¹⁶

1. ลักษณะขององค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับผิดชอบต่อปัญหา มีการวางแผนร่วมกัน และทำงานเป็นคณะ ยอมรับความคิดเห็นของทุกฝ่าย ร่วมมือร่วมใจกันทำงานและแก้ไขวิกฤตการณ์ โดยเร็ว มีการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยเปิดเผยและมีประสิทธิภาพ ร่วมกันตรวจสอบความก้าวหน้าของงานเป็นประจำ มีความซื่อสัตย์ มีเสรีภาพในการทำงาน มีภาวะผู้นำที่มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ มีความเชื่อมั่นในองค์การ เรียนรู้ในความผิดพลาด แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ไร้ประสิทธิภาพ มีโครงสร้างองค์การที่สำนึกในระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่ดูเพื่อให้สมาชิกยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าความสำนึกในระเบียบ ข้อบังคับ องค์การต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบท และสมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานในอนาคตให้หมดไป

2. องค์การที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ จะมีผลทำให้การทำงานไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ลักษณะขององค์การที่ไม่สมบูรณ์พอสรุปได้ดังนี้ คือ สมาชิกส่วนใหญ่จะไม่อุทิศตนให้กับองค์การ บุคลากรปกปิดปัญหาและข้อผิดพลาด แต่จะนำไปเปิดเผยในสถานที่ที่ไม่สมควร มีอิทธิพลจากภายนอกองค์การเข้ามาทำความยุ่งยากในการดำเนินงาน ผู้บริหารในตำแหน่งสูงใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการมากเกินไป ผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่มุ่งหวัง เนื่องจากมีระเบียบ นโยบายต่างๆ มากเกินไป หรือผู้บริหารยึดมั่นในตนเองสูง ใช้ดุลยพินิจส่วนตัวมากเกินไป ไม่มีความยุติธรรม ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกิดความท้อแท้ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน หรือไม่พอใจกัน จึงเกิดปัญหาแตกความสามัคคี ความขัดแย้งจะถูกเก็บไว้ในใจ หรือไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ผู้บริหารไร้ความรู้ความสามารถ หรือเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าความสำเร็จขององค์การและไม่ใส่ใจ ไม่เสี่ยง ไม่อุทิศตนต่อหน้าที่ การงานของตน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้จากการทำงาน ขาดการนิเทศ ขาดการประเมินผล

¹⁵ Miles, Matthew B, *Planed Chang and Organization Health Figure and Ground* (Boston: Allyn and bacon, 1973), 382.

¹⁶ Foryer, J.R. and Well, R, *Managing with People: A Manager's Handbook of Organization Development Methods* (Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Co., 1971), 11-14.

สัมพันธ์ภาพเกิดขึ้นโดยไม่จริงใจ ถูกจำกัดวงในการทำงาน ดังนั้นองค์การที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ จึงทำให้การดำเนินงานในองค์การประสบปัญหานานัปการ การดำเนินติดขัดไม่ราบรื่น ทำให้สมรรถภาพการทำงานสูญเสียไป ในที่สุดจะนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิผลขององค์การ

มิติวัดสุขภาพองค์การตามแนวคิดใหม่ ฮอย และเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) ได้นำแนวคิดจากทฤษฎีระบบสังคมมาเป็นกรอบความคิดพื้นฐาน (Conceptual Framework) เพื่อการอธิบายเกี่ยวกับการสร้างมิติสุขภาพองค์การระดับโรงเรียน (School Health) โดยได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษเกี่ยวกับสุขภาพองค์การเป็นการวิเคราะห์สภาวะการทำงานตามธรรมชาติขององค์การ หรือเป็นการศึกษาบรรยากาศขององค์การในอีกแง่มุมหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาสุขภาพองค์การในระดับโรงเรียนในทัศนะของ ฮอย และคณะ (Hoy, et al.) ให้ความเห็นได้ว่า สุขภาพองค์การโรงเรียน คือ สภาวะการทำงานตามภารกิจที่จำเป็นของโรงเรียน 3 ระดับ คือ 1) ระดับสถาบัน 2) ระดับการจัดการ และ 3) ระดับเทคนิค ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู หากโรงเรียนใดมีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ย่อมหมายถึงว่า โรงเรียนนั้นมีการทำงานทั้ง 3 ระดับ สอดคล้องและบูรณาการสัมพันธ์กัน สามารถจะแสดงออกถึงความต้องการที่จะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ และปราศจากสภาพแรงกดดันจากภายนอกได้เป็นอย่างดี การศึกษาสุขภาพองค์การตามแนวความคิดใหม่ของฮอย และเฟลด์แมนนั้นวิธีการและขั้นตอน เริ่มจากการสร้างแบบรายการวัดสุขภาพองค์การ (Organizational Health Inventory = OHI) การศึกษานำร่อง (Pilot Study) และการทดสอบเครื่องมือ ดังมีรายละเอียด คือ

1. การสร้างแบบรายการวัดสุขภาพองค์การ (Organizational Health Inventory = OHI) ฮอย และคณะที่ทำงานร่วมกันทำวิจัยครั้งนี้ ได้ร่วมกันสร้างข้อกระทง คำถาม 95 ข้อ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ข้อความต่างๆ จะต้องชัดเจนรัดกุม มีความตรงในเนื้อหา มีอำนาจจำแนกและสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพ และภารกิจของโรงเรียนสามระดับ คือ 1) ระดับสถาบัน เน้นไปที่ความสามารถในการจัดการให้โรงเรียนเป็นอิสระ ไม่ได้รับแรงกดดันจากภายนอก 2) ระดับการจัดการ เน้นไปที่พฤติกรรมของผู้บริหารทั้งมุ่งงาน (กิจสัมพันธ์) และมุ่งคน (มิตรสัมพันธ์) ความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดจนความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม และ 3) ระดับเทคนิค เน้นไปที่ขวัญ การร่วมมือกัน ความไว้วางใจกัน ความกระตือรือร้น การสนับสนุนและการมุ่งเน้นวิชาการ เป็นต้น

ลักษณะของข้อกระทงคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคอร์ท (Likert) มีสี่อันดับ ได้แก่ เกิดนานๆ ครั้ง เกิดบางครั้ง เกิดบ่อยๆ เกิดบ่อยๆ มาก ตัวอย่างข้อกระทงที่สร้างขึ้นได้แก่ ครูได้รับการป้องกันจากความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองที่ไม่มีเหตุผล ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ ผู้บริหารให้การดูแลสวัสดิการแก่สมาชิก ผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกที่ร่วมงานทราบถึงความคาดหวังของตัวเอง ครูได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์พิเศษตามคำเรียกร้อง สมาชิกมีความรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน โรงเรียนได้กำหนดมาตรฐานทางวิชาการไว้สูง¹⁷

¹⁷ Rensis Likert ,The method of constructing and attitude scale (New York : Wiley & Son, 1967).

2. การศึกษานำร่อง รายการสุขภาพองค์การที่สร้างขึ้น จำนวน 95 ข้อกระทงนั้น ได้ถูกนำไปศึกษาแบบนำร่อง (Pilot Study) โดยใช้โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 72 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง การพัฒนาเครื่องมือทำได้โดยอาศัยการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ด้วยวิธีง่าย ๆ โดยคัดเลือกข้อกระทงที่มีน้ำหนักมากกว่าข้อกระทงอื่นๆ ไว้ ใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์คำนวณค่าน้ำหนักของข้อกระทงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และหาค่าความเที่ยงโดยวิธีของ ครอนบราค (Cronbach's Coefficient) ผลจากการศึกษาได้มิติวัดสุขภาพองค์การ (Dimensions of organizational health) จำนวน 7 มิติ และแต่ละมิติอธิบายแง่มุมของสุขภาพองค์การโดยเป็นทั้งเครื่องมือ (Instrumental) และการแสดงออก (Expressive) ของระบบสังคมในโรงเรียน และเป็นไปตามระดับภารกิจและความรับผิดชอบของระบบโรงเรียนภายใต้กรอบแนวคิดของ พาร์สัน (Parsons framework)

3. การทดสอบเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ ได้มีการทดสอบเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การในมิติเจ็ดด้าน (44 ข้อกระทง) หลังการศึกษานำร่องจากผู้บริหาร และครูของโรงเรียนมัธยม 78 โรงเรียน การศึกษาครั้งนี้ไม่มีการสุ่มตัวอย่างเพราะผู้ให้ข้อมูลมาจาก 21 เขต ซึ่งมีลักษณะแตกต่างและหลากหลายของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยประกอบด้วยผู้บริหาร 78 คน ส่วนครูโรงเรียนละ 5 คน รวม 390 คน เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ตัวประกอบสองครั้ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าการวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยหมุนแกน Varimax พบค่าไอเกนของทั้ง 7 ตัวประกอบ อยู่ระหว่าง 14.28-1.35 ความแปรปรวนมีค่าร้อยละ 74 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแต่ละ ตัวประกอบมีค่าสูงตั้งแต่ .87-.93 และเมื่อนำมาวิเคราะห์ครั้งที่ 2 พบว่า ตัวประกอบทุกตัวมีน้ำหนักสูงตั้งแต่ .563-.747 ซึ่งแสดงว่ามิติทั้งเจ็ดสามารถใช้เป็นดัชนีวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ ข้อค้นพบ จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบสภาพของโรงเรียนสองประเภท คือ โรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์และโรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การไม่สมบูรณ์ สรุปสาระพอสั่งเซบได้ดังนี้

3.1 โรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ (Healthy Schools) เป็นโรงเรียนที่มีคะแนนสูงในทุกมิติสุขภาพองค์การ กล่าวคือ โรงเรียนสามารถรักษาความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ได้โดยปราศจากการรบกวนหรือการผลัดกันจากกลุ่มผู้ปกครองที่ไร้เหตุผล มีคณะกรรมการการศึกษาที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งนโยบายที่เหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสนับสนุน และเป็นมิตรกับผู้ร่วมงาน มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้สูง รวมทั้งมีความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือเพื่อขอความช่วยเหลือในสิ่งที่โรงเรียนต้องการ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรด้านวัสดุ สื่อ อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ให้ครูและนักเรียนได้ใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสม คณะครูในโรงเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนมีการมุ่งเน้นทางวิชาการอยู่ในระดับสูง โดยกำหนดเป้าหมายทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไว้ในแต่ละปี มีการจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและเคร่งครัด และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนเพื่อให้ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

3.2 โรงเรียนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ (Unhealthy Schools) เป็นโรงเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ โดยมีคะแนนทุกมิติของสุขภาพองค์การอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสรุปลักษณะโรงเรียนประเภทนี้ได้กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่มักจะถูกครอบงำจากความต้องการของชุมชนหรือผู้ปกครอง จนไม่สามารถเป็นอิสระได้ ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมภาวะผู้นำในการมุ่งงานและมุ่งคนต่ำ มีการส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย ไม่ค่อยมี

อิทธิพลในการจูงใจผู้บังคับบัญชา จึงทำให้ขาดการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียน คณะครูทำงานด้วยความท่งเหินและระแวงซึ่งกันและกัน ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ไม่สนใจต่อการสอน เป็นเหตุให้การมุ่งเน้นวิชาการต่ำ และนักเรียนก็ไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร

4. การสรุปและการอภิปรายผลข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ฮอย และเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นระบบ เนื่องจากการทดสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความตรงและความเที่ยงและข้อค้นพบได้อธิบายเพิ่มเติมถึงสภาพขององค์การ องค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะมีระดับของความไว้วางใจที่ยิ่งขึ้นด้วย โดยเฉพาะในตัวผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และองค์การ¹⁸

ข้อค้นพบจากการวิจัยของนักวิชาการบริหารเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ ได้มีการนำเสนอแนะให้นักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา และผู้บริหารการศึกษา นำเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การไปใช้วิเคราะห์สุขภาพองค์การในระดับต่างๆ นอกจากนี้เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การยังเหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่สนใจจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานของโรงเรียน หรือสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยอาศัยเครื่องมือดังกล่าวตรวจวินิจฉัยและประเมินสุขภาพของโรงเรียน

หลักเกณฑ์ชี้วัดสุขภาพองค์การที่เน้นถึงการที่องค์การมีสุขภาพดีที่เสนอโดย โอเวนส์ (Owens) แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ ประกอบด้วย¹⁹

1. องค์ประกอบสุขภาพองค์การที่เน้นภารกิจ (The Task-Centered Component)
2. องค์ประกอบสุขภาพองค์การภายในองค์การ (The Internal State Component)
3. องค์ประกอบสุขภาพองค์การที่เน้นความเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลง (Growth & Changefulness)

องค์การสุขภาพดี

จิริประภา อัครบวร ได้กล่าวถึงคุณลักษณะขององค์การสุขภาพดีว่าเป็นองค์การที่มีความสามารถในการประกอบการและเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งเมื่อมีปัญหาสามารถรับมือได้ ไม่ว่าเป็นปัญหาภายในหรือจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ องค์การจะยังสามารถดำรงอยู่ได้ อันเปรียบได้กับการมีสุขภาพดีของมนุษย์ที่หากแม้มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน ร่างกายของมนุษย์ก็ยังสามารถรองรับหรือต้านทานโรคนั้นได้ บริบทของสุขภาพองค์การที่จิริประภา ได้นำเสนอไว้นี้ ได้เปิดโลกทัศน์ใหม่ให้แวดวงวิชาการและการบริหารได้เห็น ว่า องค์การที่มีสุขภาพดีนั้นมิได้เป็นเพียงอุดมการณ์เท่านั้น หากแต่ยังพึงได้รับความสนใจในฐานะแนวคิดที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาองค์การ เพื่อให้องค์การสามารถเติบโตและอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้ โดยประการนี้ สุขภาพองค์การ จึงจัดได้ว่าเป็น

¹⁸ Hoy, Wayne, K. and Feldman, "Organizational health : The concept and its measure," *Journal of Research and Development in Education*, 20 (1987) : 30-37.

¹⁹ Owens, R.G., *Organizational Behavior in Education*, 4th ed. (New Jersey : Prentice-Hall, 1991), 222.

เครื่องมือที่เรียกกันว่า “การวินิจฉัยองค์การ” ที่ใช้พิจารณาสาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์เกิดขึ้นในองค์การ และใช้ช่วยสร้างความตระหนัก ในปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์การหรือบุคลากรในองค์การ²⁰

วิธีการและขั้นตอนในการศึกษาสุขภาพขององค์การ

เพื่อให้ได้องค์ประกอบของสุขภาพองค์การหรือมิติสุขภาพองค์การในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดสุขภาพองค์การนั้น ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ได้สร้างเครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ข้อความต่างๆ จะต้องมีความชัดเจนและรัดกุม มีความตรงในเนื้อหา มีอำนาจจำแนก และสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพและภารกิจของโรงเรียน 3 ระดับ คือ 1) ระดับสถาบัน เน้นไปที่ความสามารถในการจัดการให้โรงเรียนเป็นอิสระ ไม่ได้รับแรงกดดันจากภายนอก 2) ระดับการจัดการ เน้นไปที่พฤติกรรมของผู้บริหารทั้งด้านมิตรสัมพันธ์และกิจสัมพันธ์ ความสามารถใจการใช้อิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดจนความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม 3) ระดับปฏิบัติการ เน้นไปที่ขวัญ การร่วมมือกัน ความไว้วางใจกัน ความกระตือรือร้น การสนับสนุนและการมุ่งเน้นวิชาการ²¹

สำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดด้านสุขภาพขององค์การ สามารถวัดได้ด้วยตัวแปรใน 7 มิติ ดังนี้

1. ความเข้มแข็งขององค์การ (Intuitional Integrity) หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนไว้ได้ ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญปัญหาและความยุ่งยากของสังคมได้

สภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยหรือแรงกดดันต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน ซึ่ง เซอร์โต (Certo) ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อมขององค์การ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม (2) สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์การโดยตรง ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน สภาพตลาดแรงงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ร่วมลงทุน 2) สภาพแวดล้อมภายในองค์การ (Internal environment) ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ โครงสร้างองค์การ ระบบการบริหารจัดการ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง คณะกรรมการบริหาร วัฒนธรรมองค์การ รวมทั้งหน้าที่งานต่างๆ (Functions) ขององค์การ ทั้งนี้ยังมีสภาพแวดล้อมด้านอื่นๆ อีก เช่น 1) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดหาทรัพยากรและแนวโน้มเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์การ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ระดับรายได้ของประชากร ผลผลิตส่วนรวมของประเทศ เป็นต้น 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นวิธีการคิดและการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลและสังคม ประกอบด้วย ค่านิยม ทศนคติ ความต้องการ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เป็นต้น 3) สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง ประกอบด้วยนโยบายของรัฐบาล นโยบายทางด้านกฎหมาย และการเมือง รวมทั้งการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนและ

²⁰ จีระประภา อัครบวร, **สร้างคน สร้างผลงาน** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เต๋า (2000), 2549), 100.

²¹ Hoy, K. Wayne and Forsyth, P.B., **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York : Rondon House, 1986), 156.

องค์การ 4) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้ทันกับเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น²² นอกจากนี้ Steers ยังได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม โดยระบุว่าสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสำคัญกับประสิทธิผลองค์การ โดย สเตียร์ (Steers) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายในองค์การ เช่น บรรยากาศองค์การ (Organizational climate) สำหรับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เช่น สภาพเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ (Economic conditions) ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง²³

ความเข้มแข็งขององค์การ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ซึ่งจะเกี่ยวข้องในเรื่องการให้บริการชุมชนในด้านวิชาการ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งงานประชาสัมพันธ์ข่าวสารและผลงานของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งขององค์การโดย ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) อธิบายว่า ความสามารถในการปรับตัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะบอกว่าองค์การนั้นมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดี การลดความเสี่ยง และความพยายามสร้างเกราะกำบังผลกระทบจากภายนอกที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเข้มแข็งขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮอย และเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) กล่าวว่า ความเข้มแข็งขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ในการที่จะควบคุมความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานในองค์การจะถูกปกป้องจากแรงกดดันของชุมชน และองค์การไม่มีข้อบกพร่องเป็นที่ครหาของสังคม ผู้บริหารองค์การมีประสิทธิภาพในการเผชิญปัญหาความยุ่งยากจากภายนอกได้

ดังนั้นในการศึกษาเรื่องความเข้มแข็งขององค์การระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนั้น ได้มีการให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเพื่อเป็นการรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งในกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของชุมชนซึ่งอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เป็นการเปิดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการร่วมกันบริหารจัดการ พัฒนาสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ตลอดจนให้การสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นยังพบว่า ชุมชนได้รับคัดเลือกเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่แล้วยังขาดความรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนการใช้อำนาจในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ นอกจากนี้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในด้านทรัพย์สินและประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่นเท่านั้น

²² Certo, C.S., *Modern Management*, 5th ed. (n.p. : A Division of Simon & Schuster, 1992), 192.

²³ Steers, *Organizational Effusiveness : A Behavioral View* (Santo Monica, Calif : Goodyear Publishing Company, 1977), 84.

2. อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal Influence) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาเห็นพ้องต้องกันในข้อเสนอและข้อพิจารณา ยอมรับความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้บริหารมีอิสระจากอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนถึงใช้กลวิธีที่เหมาะสม ได้แก่ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุมงาน และการมอบหมายงาน เพื่อให้เกิดอิทธิพลผลักดันให้ผู้บังคับบัญชา ทำงานอย่างที่คุณบริหารต้องการ

ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติภารกิจ 2 ประการ คือ ทำให้บรรลุจุดหมาย (Goal achievement) และทำให้องค์การดำรงอยู่ได้ (Group maintenance) ดังนั้นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผู้บริหาร มี 5 ประการ คือ

2.1 ความสามารถ มีความหมายรวมถึงสติปัญญา ความกระตือรือร้น ความสามารถในการพูด ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ

2.2 ความสำเร็จ ได้แก่ ทางการศึกษา ความรู้ กีฬา

2.3 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งของคนอื่น ความเพียรพยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด

2.4 สถานะ รวมถึงสถานะทางสังคมและการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น

2.5 สถานการณ์ ได้แก่ ทักษะ ความต้องการและความสนใจของผู้ตาม จุดประสงค์ที่ต้องการจะบรรลุถึง ผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวกให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และทำให้องค์การดำรงอยู่ได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นเสมือนหลักชัยในการดำเนินงานโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาและต่อผลงานเป็นส่วนรวม การที่ผู้บริหารมีความสามารถต่อผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารเป็นที่เชื่อถือของผู้บังคับบัญชา สามารถทำงานร่วมกับผู้บริหารที่เหนือกว่าได้อย่างมีอิสระ และใช้อำนาจการบังคับบัญชาในการบริหารหน่วยงานได้ และสามารถวัดสุขภาพขององค์กรได้

3. ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) หมายถึง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งสร้างความเป็นมิตร ใจกว้าง เป็นที่พึ่ง เปิดเผย และสนับสนุน โดยแสดงตนเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี และมีความสามารถในการจัดสวัสดิการแก่ครูในโรงเรียนได้ รับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนครู ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน จะมีลักษณะดังนี้

3.1 มีความมั่นคงในการเป็นผู้นำ และเห็นคุณค่าของคนงานเสมอ และจะสนใจในความสำเร็จและทุกข์สุขของคนในบังคับบัญชาของตน

3.2 จะไม่ทำตนเป็นผู้คอยขัดขวาง หรือรบกวนการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา ตรงข้ามกลับจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือเจือจุนและสนับสนุน

3.3 มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้บังคับบัญชา และยินดีเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาได้มีอิสระเต็มที่ในการทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.4 พยายามเสริมสร้างให้คนงานมีความจงรักภักดี ด้วยการใช้วิธีให้คนงานมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นต่างๆ และให้ร่วมในการตัดสินใจในปัญหาที่จะมีผลกระทบ หรือเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในส่วนของเขา

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านมุ่งงานจะเน้นความสามารถของงานมากกว่าผู้ร่วมงาน ซึ่งย่อมทำให้มีการควบคุมงานมากและผู้ร่วมงานจะมีอิสระน้อย ส่วนพฤติกรรม

ความเป็นผู้นำด้านมุ่งสัมพันธ์ จะเห็นความสำคัญที่ตัวผู้ร่วมงานมากกว่างานที่ทำ ผู้นำหรือผู้บริหารชนิดนี้ จะเห็นความสำคัญของผู้ร่วมงาน และพยายามจัดกลุ่มของผู้ร่วมงานให้เหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตามถึงแม้พฤติกรรมความเป็นผู้นำทั้ง 2 แบบ จะเป็นพฤติกรรมที่ตรงข้ามและเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ผู้บริหารส่วนมากจะมีพฤติกรรมผสมของผู้นำทั้งสองแบบ แต่เป็นส่วนผสมที่มีปริมาณแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ผู้บริหารส่วนมากจะมีพฤติกรรมของผู้นำทั้งสองแบบ แต่เป็นส่วนผสมที่มีปริมาณแตกต่างกันออกไปทำให้บางคนมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้นำแบบมุ่งงาน บางคนเป็นผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ภาพ

4. ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่มุ่งเน้นทั้งงานและความสำเร็จของงาน โดยสร้างความเข้าใจในเรื่องเป้าหมาย ภารกิจ กฎ ระเบียบ ต่างๆ และวิธีปฏิบัติ มีทัศนคติและความคาดหวังที่ชัดเจนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการควบคุมมาตรฐานการทำงานและมีระเบียบวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์การและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ทำให้จุดมุ่งหมายขององค์การบรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าองค์การใด ผู้นำล้วนมีความสำคัญ เพราะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ผู้นำบางคนทำให้องค์การที่เคยเฉื่อยชาเชื่องช้า กลับกลายเป็นองค์การที่มีความกระฉับกระเฉง จะมีลักษณะดังนี้

- 4.1 มีความสนใจ หรือให้ความสำคัญต่องานที่ทำ
- 4.2 ถือว่าคนงานเป็นสื่อหรือเครื่องหมายอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้การทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- 4.3 เพื่อให้สำเร็จผลในงานที่ทำ เขาจึงต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด มิให้งานที่ทำนั้นต้องเสียหาย
- 4.4 ไม่พยายามมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน และถือว่าอำนาจในการตัดสินใจจะเป็นสิทธิขาดของเขาแต่ผู้เดียว

5. การสนับสนุนทรัพยากร (Resource Support) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากรและนักเรียน ซึ่ง โรบบินส์ และคูลเตอร์ (Robbins and Coulter) กล่าวถึงเทคนิคในการจัดสรรทรัพยากรว่า เมื่อองค์การกำหนดเป้าหมาย (Goals) ขึ้นแล้ว ผู้บริหารก็จะต้องให้ความสนใจว่าจะทำอะไร หรือจะมีวิธีการใดคือ เน้นที่จะทำให้องค์การไปสู่เป้าหมายให้ได้ องค์การจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งหลายร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย เงิน วัสดุ คน สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนต่างๆ เช่น ชื่อตราสินค้า สิทธิบัตร ชื่อเสียง ฐานข้อมูล รวมทั้งโครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์การ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารองค์การ ในการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจทำได้โดย “การลด” “การเพิ่ม” หรือ “การทำให้เท่าเดิม” เพื่อให้การจัดการกับทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุดในเวลาอันรวดเร็ว กล่าวคือ

- 5.1 มีการ “ลด” ทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุอุปกรณ์ และปรับปรุงระบบการจัดการให้ดีขึ้น เพื่อให้ผลการจัดปฏิบัติงานในองค์การอยู่ในระดับเดิมหรือดีขึ้น

5.2 มีการใช้ทรัพยากรบุคคล เงิน และวัสดุอุปกรณ์ และปรับปรุงระบบการจัดการให้ดีขึ้น เป็นการ “เพิ่มคุณภาพ” หรือผลที่เกิดขึ้นต่อบุคลากรในองค์การให้มากขึ้น นั่นคือ การลงทุนเท่าเดิม แต่ได้ผลดีขึ้น

5.3 มีการ “เพิ่ม” ทรัพยากรบุคคล เงิน เท่าที่จำเป็น และจัดระบบการจัดการให้ดีขึ้น ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานสูงสุด²⁴

การที่ผู้บริหารจะใช้ทางเลือกใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถและสถานการณ์แวดล้อม แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การดำเนินการเพื่อให้สมาชิกในองค์การมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารที่สามารถดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและสมาชิกในองค์การมีสุขภาพอนามัยดี และมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น การสนับสนุนทรัพยากร เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารองค์การ เพราะเป็นเรื่องของการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ด้านการจัดการบุคลากร เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การ ในหน่วยงานที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ Miles ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจหลักของการใช้ทรัพยากร คือ การได้สนับสนุนทรัพยากรบุคคลให้สมาชิกในองค์การแต่ละคนมีความรู้สึกที่ตนเองไม่รับภาระงานหนักเกินไป การใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดที่มีอยู่จะต้องคุ้มค่าและมีให้สมาชิกในองค์การใช้อย่างเพียงพอ การใช้ทรัพยากรในหน่วยงานที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ การทำงานของบุคลากรจะเป็นไปตามความสามารถ และความถนัดของแต่ละคน อีกทั้งปริมาณงานจะต้องมีความหนักเบาพอๆ กัน จึงจะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.ขวัญและกำลังใจ (Morale) หมายถึง ทศนคติ ความตั้งใจ แรงจูงใจหรือการกระตุ้นที่มีในหมู่สมาชิกของกลุ่มในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเต็มใจและด้วยความมานะ บากบั่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพการณ์ที่เป้าหมายของกลุ่มสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล นอกจากนี้ขวัญยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกแห่งการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในความสำเร็จขององค์การ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานทุกระดับด้วย ดังนั้นขวัญจึงเป็นสิ่งที่เหวี่ยงตัวเปลี่ยนแปลงได้ หรือมีลักษณะพลวัตอยู่เสมอ

7. การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (Academic Emphasis) หมายถึง ความพยายามของทางโรงเรียนที่จะทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยการกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ดี เป็นระบบและเคร่งครัดงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญและเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างและมีความเกี่ยวข้องกับงานด้านอื่นๆ โดยเฉพาะงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลตลอดจนการจัดกิจกรรมให้นักเรียน

²⁴ Robbins, S.P. & Coulter, M. **Management**, 7th ed. (New York : Pearson Education, 2003), 93.

โครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาอากาศไทย

ความเป็นมาของโครงการ

ย้อนหลังไปประมาณ 10 ปี สมัยที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์พิชิต สุวรรณประกร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานอากาศ สภาอากาศไทย ได้ริเริ่มโครงการกิจกรรมการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษา โดยได้ร่วมกับโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 50 แห่ง ให้นักเรียนในโรงเรียนก่อตั้งชมรม "เพื่อนเตือนเพื่อน" โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 4-5 ปี แต่ปัญหายาเสพติดภายในโรงเรียนก็ยังมีอยู่ และดูเหมือนจะหนักขึ้น

ต่อมาศาสตราจารย์ นายแพทย์ดำรง เจริญประยูร ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานอากาศ สภาอากาศไทย แทนศาสตราจารย์ นายแพทย์พิชิต สุวรรณประกร ซึ่งขยับขึ้นไปเป็นที่ปรึกษาสภาอากาศไทย ผู้ใหญ่ทั้ง 2 ท่านได้ปรึกษารื้อกันในการที่จะช่วยโรงเรียนและนักเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดจึงได้ริเริ่มโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติดในสถานศึกษาเฉลิมพระเกียรติฯ โดยได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากสถาบัน ISO และช่วยสนับสนุนโรงเรียนที่ร่วมโครงการฯ จากทางไอทีวี ในโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติดได้มีการจัดทำคู่มือมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติดในสถานศึกษาโดยหลักการสำคัญของการดำเนินการมีอยู่ 4 ข้อ คือ

- 1) เรื่องการต่อต้านยาเสพติดมิใช่เรื่องของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการประสานเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน
- 2) การดำเนินงานได้มีความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากมีคนที่มีความรู้แล้วต้องมีระบบการทำงานที่มีมาตรฐานด้วย (ระบบดี คนดี งานสำเร็จแบบยั่งยืน)
- 3) การดำเนินงานในโรงเรียนต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนทั้ง 3 ระดับคือ ระดับผู้บริหาร (กำหนดนโยบาย) ระดับครูแกนนำ (ฝ่ายจัดการ) และนักเรียน (ผู้ร่วมปฏิบัติการ)
- 4) มีกิจกรรมคุณภาพที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้กับยาเสพติดที่มายั่วชวน ยั่วยุได้ด้วยตนเอง

จากหลักการดังกล่าวโครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 3-4 ปี จนถึงปัจจุบันมีโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติดทั่วประเทศจำนวน 46 แห่ง (กรุงเทพ เชียงราย เชียงใหม่ อุบลราชธานี นครราชสีมา ระยอง กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์และสุราษฎร์ธานี) จากการติดตามประเมินผลการดำเนินการของโครงการฯระหว่างสำนักงานอากาศ สภาอากาศไทยและโรงเรียนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการดำเนินการตามหลักการสำคัญ 4 ข้อ

แต่ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาก็ยังคงมีอยู่เห็นได้ว่าการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องที่ยุติไม่ได้ เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม เหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาทิเช่น

- กระแสโลกปัจจุบันนำไปสู่กระแสบริโภคนิยม วัตถุนิยม ทำให้คนส่วนใหญ่ดิ้นรน ขวนขวายให้ได้มาซึ่งวัตถุและการบริโภค ทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่าครอบครัวแตกแยก ชุมชนล่มสลาย ทำให้เกิดผลกระทบในด้านลบสู่เยาวชน
- ยาเสพติดมีชนิดรูปแบบความหลากหลาย ความรุนแรง ช่องทางการส่งต่อลูกค้าที่มีการพัฒนาที่พิสดารและเลวร้ายยิ่งขึ้น
- การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนในโรงเรียนหวังผลในการสร้างภูมิคุ้มกัน แต่บางครั้งก็เกิดข้อแทรกซ้อนหรือผลข้างเคียงขึ้น เช่น ต้องการให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห่างไกลจากยาเสพติด แต่เกิดปัญหาทางเพศสัมพันธ์เกิดขึ้น (จากเด็กชายและหญิงที่มีโอกาสใกล้ชิดกัน)
- กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน ผู้ดำเนินการหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมักจะเป็นเด็กที่ไม่มีปัญหา (เด็กเก่ง เด็กดีในสายตาคนทั่วไป) แต่เด็กที่มีปัญหาหรือเด็กในกลุ่มเสี่ยงมักไม่ยอมเข้าร่วม (เห็นตัวเองด้อยค่า) หรือถูกกฎระเบียบบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม (ไม่สมัครใจ ไม่ชอบ เพื่อให้ไม่ได้ประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าว)

จากตัวอย่างปัญหาบางข้อบางประเด็นที่ยกขึ้นมา การต่อสู้กับยาเสพติดเป็นเรื่องที่หยุดการพัฒนาไม่ได้จริงๆ สำนักงานอสาภาค สภาภาคไทยจึงได้กำหนดการดำเนินกิจกรรม สนับสนุนโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดต่อไปโดยได้มีข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขที่ โรงเรียน อสาภาคที่ทำหน้าที่ Surveyor และ Auditor เสนอแนะมาพัฒนาเป็น “โครงการพัฒนา กิจกรรมคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด” โดยใช้กระบวนการสร้างนวัตกรรมเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพดังกล่าว²⁵

การได้ดำเนินกิจกรรมในการต่อต้านยาเสพติดร่วมกับสถานศึกษาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทางสำนักงานอสาภาค สภาภาคไทย จึงได้จัดทำ “มาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (Qualifications for Anti-Drug Policy หรือ QAD)” ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปบริหารจัดการกิจกรรมต้านยาเสพติดให้มีประสิทธิผลต่อไป

ในปีการศึกษา 2556 โครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด (QAD) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด (TRC.VB Harm Prevention) มาจนถึงปัจจุบัน

สำนักงานอสาภาค สภาภาคไทยได้คัดเลือกและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติดทั้งประเทศโดยแบ่งเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด จำนวน 91 โรงเรียน ซึ่งสามารถพัฒนาการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ จนได้รับการรับรองผ่านมาตรฐานต้านสิ่งเสพติด จากสำนักงานอสาภาค สภาภาคไทยมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานอสาภาค

²⁵ สำนักงานอสาภาค สภาภาคไทย, โครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบการต้านยาเสพติด, เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2558 เข้าถึงได้จาก <http://www.kmdrugsabuse.in.th/km/home/about.aspx>.

สภาอากาศไทยในการต้านยาเสพติดในสถานศึกษาที่นำนโยบายการป้องกันสิ่งเสพติด โดยใช้กระบวนการกลุ่มลงสู่การปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการของครูแกนนำนักเรียนแกนนำและกิจกรรมคุณภาพที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และจากผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด สำนักงานสภาอากาศ สภาอากาศไทย ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นอย่างดี โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด มีผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีผลสำเร็จทั้งต่อผู้เรียนและครูแกนนำได้รับรางวัลดีเด่นทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค ในระดับชาติ และสามารถดำเนินงานโครงการบรรลุตามเป้าหมายของคณะกรรมการตรวจรับรองจากสำนักงานสภาอากาศ สภาอากาศไทยได้

ข้อกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด (TRC.VB Harm Prevention) ของสถานศึกษา

ข้อกำหนดทั่วไป

1. ขอบข่าย

1.1 ข้อกำหนดนี้กำหนดนิยาม ข้อกำหนดต่าง ๆ ของมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดเพื่อให้สถานศึกษาที่จะขอการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

1.2 ข้อกำหนดนี้ใช้สำหรับการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษาเท่านั้น

1.3 สิ่งเสพติด ได้แก่

1) Drugs Addiction หมายถึง การใช้สารเสพติดที่มีโทษต่อร่างกายและสมอง เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี เฮโรอีน ฟีน กัญชา ใบกระท่อม รวมทั้งบุหรี่ และเหล้า เป็นต้น

2) Sex Addiction หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หรือการขาดความรู้ในการมีเพศสัมพันธ์อย่างถูกต้อง และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งจะเกิดปัญหาการท้องไม่พร้อม โรค HIV/AIDs

3) Game Addiction หมายถึง การใช้เวลามากเกินความจำเป็นในการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ เกมในโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการพูดคุยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพ พฤติกรรมก้าวร้าว มีปัญหาด้านการเรียน และเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอาชญากรรม

4) Eating Addiction หมายถึง การรับประทานอาหารที่ไม่ถูกหลักโภชนาการ รับประทานในปริมาณมากเกินไป เช่น อาหารที่มีไขมัน มีรสหวาน หรือ รสจัด ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น²⁶

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในข้อกำหนดมีดังต่อไปนี้

2.1 มาตรฐานด้านสิ่งเสพติด (Thai Red Cross Volunteers Bureau Harm Prevention : TRC.VB Harm Prevention) หมายถึงข้อกำหนดที่พึงประสงค์เกี่ยวกับขั้นตอนและ

²⁶ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, สถิติสาธารณสุข [ออนไลน์] จาก http://swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_news/8465.doc

กระบวนการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจเยี่ยมและการประเมินผลการดำเนินโครงการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2.2 สำนักงานอาสาภาค หมายถึง หน่วยงานภายใต้สังกัดของสภาการศึกษาไทยที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ บริหารงานมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2.3 สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

2.4 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่บริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ให้ เป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษาและข้อกำหนดตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสำนักงานอาสาภาค

2.5 ครูแกนนำ หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2.6 นักเรียนแกนนำ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูแกนนำในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม

2.7 คณะทำงานตรวจสอบภายในสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรของสถานศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหาร เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยที่บุคลากรเหล่านั้นต้องไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ

3. ข้อกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม

หมายถึง ข้อกำหนดของระบบด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งสำนักงานอาสาภาคกำหนดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5 ส่วนได้แก่

3.1 ข้อกำหนดขอบข่ายของผู้เกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อม

3.2 ข้อกำหนดของกิจกรรมในการด้านสิ่งแวดล้อม

3.3 ข้อกำหนดด้านบุคลากร

3.4 ข้อกำหนดด้านเอกสาร

3.5 ข้อกำหนดในการดำเนินงาน

4. ขอบข่ายของผู้เกี่ยวข้องในการด้านสิ่งแวดล้อม

ในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมให้ได้ผลนั้นจะต้องประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการร่วมมือและประสานงานกัน ซึ่งประกอบด้วย

4.1 สถานศึกษา ครอบคลุมถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ภายในสถานศึกษา

4.2 ผู้ปกครอง ครอบคลุมถึง ผู้ดูแลรับผิดชอบนักเรียน เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ผู้อุปการะ ซึ่งเป็นผู้ติดต่อกับสถานศึกษานั้น

4.3 ชุมชน ครอบคลุมถึง ประชาชนหรือบุคคลอื่นที่พักอาศัยอยู่รอบข้างสถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ ทั้งเอกชนและรัฐบาล รวมถึงสถานที่อื่นๆ ที่ตั้งอยู่รอบข้างตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ข้อกำหนดของกิจกรรมในการด้านสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมา ถือเป็นหัวใจสำคัญของมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ นั้นจะบอกถึงระดับคุณภาพและขอบข่ายของผู้เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติด ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการให้การรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษา ทั้งนี้ ข้อกำหนดของกิจกรรมในการต้านสิ่งเสพติด ประกอบด้วย

5.1 ขอบข่ายของกิจกรรม เป็นการกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น โดยอาศัยข้อกำหนดขอบข่ายของผู้เกี่ยวข้องในการต้านสิ่งเสพติดในข้อ 4 เป็นแนวทางในการกำหนดขอบข่ายของกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

5.1.1 กิจกรรมภายในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีผู้เกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ และอื่นๆ ที่อยู่ภายในสถานศึกษา

5.1.2 กิจกรรมระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง เป็นการขยายขอบเขตของกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามาร่วมตามวงจร Deming Cycle (P D C A) ในการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองมีทัศนคติต่อต้านสิ่งเสพติดดีขึ้นและให้ความเอาใจใส่กับบุตรหลานของตนเองมากขึ้น

5.1.3 กิจกรรมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นการขยายขอบข่ายของกิจกรรมให้กว้างขึ้น โดยให้ชุมชนบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ให้รวมทั้งกิจกรรมที่ดำเนินทั้งในและนอกโรงเรียนด้วย เนื่องจากสิ่งเสพติดที่แพร่ระบาดเข้ามาในชุมชนนั้น มีโอกาสที่จะมาถึงนักเรียนในสถานศึกษาได้ ดังนั้นหากมีการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในบริเวณนั้นก็จะทำให้ปัญหาการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดลดลง ซึ่งจะทำให้นักเรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติด

5.2 ประเภทของกิจกรรม เป็นการแบ่งกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจากผลของกิจกรรมนั้น แบ่งออกเป็น

5.2.1 กิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสมอง เป็นกิจกรรมในระดับพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนรอบข้าง มีสุขภาพที่ดีขึ้นและมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งเสพติดและวิธีการป้องกัน

5.2.2 กิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด และความมีระเบียบวินัยของเด็กนักเรียน เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิต เกิดความอดทนและอดกลั้นต่อสิ่งที่ย่ำแย่และชักจูงไม่ให้เข้าหาสิ่งเสพติด เป็นกิจกรรมที่เน้นถึงการปฏิบัติและฝึกฝนเป็นประจำจนเป็นนิสัยเพื่อให้มีจิตใจที่แน่วแน่และมั่นคงถึงแม้จะต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เข้ามาก็ตาม และเมื่อปฏิบัติแล้วเป็นผลดีต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง และสังคม

5.2.3 กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับความชอบและความถนัดของเด็กในด้านต่างๆ สำหรับเด็กแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เด็กกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับตัวเป็นคนดี เป็นผลดีต่อบุคคลรอบข้างและสังคม รวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5.3 จำนวนกิจกรรม กิจกรรมต่างๆ ในการต้านสิ่งเสพติดจะต้องมีจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละภาค/ปีการศึกษา โดยสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษายื่นขอรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดจากสำนักงานอสาอากาศ กิจกรรมจะต้องครอบคลุมตามข้อกำหนดขอบข่ายของกิจกรรม ข้อ 5.1 และประเภทของกิจกรรมข้อ 5.2 แนวทางในการกำหนดจำนวนกิจกรรมต้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษามีดังนี้

5.3.1 สถานศึกษาที่มีการดำเนินโครงการ / กิจกรรมด้านสิ่งเสพติดที่ประสงค์ยื่นขอการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดจากสำนักงานอสาอากาศ จะต้องกำหนดแผนกิจกรรมให้มีประเภทของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท ตามข้อ 5.2 สำหรับจำนวนกิจกรรมนั้น ได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การให้การรับรองซึ่งอยู่ในเอกสาร “ข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด (TRC.VB Harm Prevention) ของสถานศึกษา”

5.4 การออกแบบกิจกรรม หมายถึง แนวทางในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งเสพติดเพื่อให้กิจกรรมนั้นมีประโยชน์และคุ้มค่า สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ผู้บริหารต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการออกแบบกิจกรรมให้ชัดเจน โดยปกติครูแกนนำจะเป็นผู้รับผิดชอบขั้นตอนในการออกแบบกิจกรรมประกอบด้วย

5.4.1 วิเคราะห์นโยบายของสถานศึกษาและพิจารณามาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ของสำนักงานอสาอากาศ เพื่อกำหนดโครงสร้างของประเภทกิจกรรมให้เหมาะสมกับภาคการศึกษา

5.4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ระยะเวลาของกิจกรรม คณะทำงาน งบประมาณ การวัดผล ผลลัพธ์และเป้าหมายที่ต้องการ

5.4.3 สสำรวจความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในกิจกรรมนั้น ได้แก่คณะทำงาน นักเรียนแกนนำ หรือกลุ่มเป้าหมาย รวบรวมความเห็น ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรมนั้นและข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ครอบครัว ชุมชน ซึ่งนำไปสู่ความเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาสิ่งเสพติดเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบของกิจกรรม

5.4.4 เมื่อกำหนดกิจกรรมและแผนงานทั้งหมดแล้ว ผู้รับผิดชอบนำเสนอขออนุมัติจากผู้บริหาร

6. ข้อกำหนดด้านบุคลากร

ในการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดนั้น สถานศึกษาต้องกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรระดับต่างๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้นโยบายและแผนงานต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมาถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย บุคลากรในการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดประกอบด้วย

6.1 ผู้บริหาร

6.1.1 กำหนดนโยบายและเป้าหมายการด้านสิ่งเสพติด

6.1.2 กำหนดโครงสร้างขององค์การและแต่งตั้งบุคลากรเพื่อดำเนินงานการด้านสิ่งเสพติด

6.1.3 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

6.1.4 กำหนดให้มีการประชุมทบทวนการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น

6.1.5 ยื่นคำขอการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดและบุคคลดีเด่นส่งเสริมมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด

6.1.6 ขยายขอบเขตของการดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดไปสู่ผู้ปกครองและชุมชนที่อยู่รอบ ๆ สถานศึกษา

6.1.7 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และชุมชนที่อยู่รอบข้างเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการต้านสิ่งเสพติด

6.2 ครูแกนนำ

6.2.1 จัดทำแผนงานและกิจกรรมประจำปี เพื่อเสนอขออนุมัติการดำเนินงานและงบประมาณ

6.2.2 ควบคุมการดำเนินงานและงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

6.2.3 ให้การสนับสนุนและคำปรึกษาแก่นักเรียนแกนนำในการดำเนินกิจกรรมต้านสิ่งเสพติด และให้การสนับสนุนให้เป็นไปตามข้อกำหนด 6.3

6.2.4 จัดหาทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

6.2.5 พัฒนาตนเองในด้านความรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งเสพติด และมีความรู้มาตรฐานต้านสิ่งเสพติด วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างสิ่งเสพติด

6.2.6 สอดส่องและดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ หากพบนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการติดสิ่งเสพติด ต้องรีบหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหโดยเร็วที่สุด

6.2.7 ประสานงานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และชุมชนที่อยู่รอบข้างเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และต้านสิ่งเสพติด

6.2.8 ขยายแนวร่วมในการดำเนินการต้านสิ่งเสพติดไปยังเพื่อนครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนรอบข้าง

6.3 นักเรียนแกนนำ

6.3.1 ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมประจำปีที่ได้รับมอบหมายจากครูแกนนำ

6.3.2 เสนอความคิดของรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการต้านสิ่งเสพติด

6.3.3 ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนนักเรียนในด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งเสพติดและวิธีการต้านสิ่งเสพติด

6.3.4 พัฒนาตนเองในด้านความรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งเสพติด วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างสิ่งเสพติด

6.3.5 สอดส่องและดูแลเพื่อนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ หากพบเพื่อนที่มีความเสี่ยงต่อการติดสิ่งเสพติด ต้องรีบแจ้งให้ครูแกนนำทราบทันที

6.3.6 ขยายแนวร่วมในการดำเนินต้านสิ่งเสพติดไปยังเพื่อนนักเรียน

7. ข้อกำหนดด้านเอกสาร

การจัดทำเอกสารและการควบคุมเอกสาร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานต้านสิ่งเสพติดมีความต่อเนื่อง มีหลักฐานและร่องรอยของการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบและใช้อ้างอิงในภายหลังได้ ข้อกำหนดด้านเอกสารระบบต้านสิ่งเสพติด ประกอบด้วย

7.1 เอกสารที่ต้องจัดทำ

7.1.1 นโยบายต้านสิ่งเสพติด อธิบายถึงแนวคิด วิธีการ และเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างสิ่งเสพติด

7.1.2 คู่มือปฏิบัติในด้านสิ่งเสพติด อธิบายถึงวิธีการดำเนินการในด้านสิ่งเสพติด เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

7.1.3 แบบฟอร์ม เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน

7.1.4 เอกสารประกอบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้อ้างอิงและเป็นหลักฐานในการดำเนินกิจกรรม

7.2 การควบคุมเอกสาร สถานศึกษาต้องมีการควบคุมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับระบบด้านสิ่งเสพติด โดยยึดหลักในการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานเป็นสำคัญ ดังนี้

7.2.1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการควบคุมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับระบบด้านสิ่งเสพติด

7.2.2 เอกสารทุกฉบับต้องระบุหมายเลข หรือรหัส เอกสาร วันที่ มีผลบังคับใช้ วันที่สิ้นสุด (ถ้ามี) ลายเซ็นผู้อนุมัติ

8. ข้อกำหนดในการดำเนินงาน

การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดสำหรับสถานศึกษานั้น หมายถึง ขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานสำหรับการด้านสิ่งเสพติด ซึ่งสำนักงานอสาภาคได้นำกระบวนการ PDCA (Plan - Do - Check - Act) หรือ Deming cycle ซึ่งเป็นกระบวนการในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐาน เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษามีแนวทางที่ชัดเจน มีการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ข้อกำหนดในการดำเนินงานประกอบด้วย

8.1 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในด้านสิ่งเสพติด

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติดภายในสถานศึกษาให้ชัดเจนโดยนโยบายต้องแสดงถึงเจตจำนงหรือความมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนภายในสถานศึกษาปลอดภัยจากสิ่งเสพติดและสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสำนักงานอสาภาค

8.1.2 มีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยการกำหนดเป้าหมายนั้นจะต้องมีกำหนดเวลาและสามารถวัดได้

8.1.3 มีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกัน

8.2 กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อการด้านสิ่งเสพติด และแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบตามหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร

8.2.2 กำหนดอำนาจ หน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบของบุคลากร

8.2.3 มีการจัดตั้ง “ชมรมหรือกลุ่มที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับการต่อต้านสิ่งเสพติด” และผู้รับผิดชอบในระดับต่างๆ เพื่อการขยายเครือข่ายสมาชิกในการด้านสิ่งเสพติดทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

8.2.4 พิจารณาความสัมพันธ์ของงานในโครงสร้างองค์การ การทำงานและความเกี่ยวข้องร่วมกันของผู้ปฏิบัติงานในโครงการ/กิจกรรมเพื่อการต้านสิ่งเสพติด

8.2.5 แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบภายในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดหน้าที่เพื่อตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต้านสิ่งเสพติดของสถานศึกษา

8.3 วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด (Plan)

สถานศึกษาโดยผู้รับผิดชอบซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารต้องจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมต้านสิ่งเสพติด โดยให้มีความสอดคล้องกับข้อกำหนดข้อ 5.4 มีแนวทางดังนี้

8.3.1 กำหนดรูปแบบโครงการ/กิจกรรมเพื่อต้านสิ่งเสพติดให้สอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด

8.3.2 กำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม สามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน

8.3.3 การจัดทำแผนต้องกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยในแต่ละกิจกรรมต้องระบุผู้รับผิดชอบ/คณะทำงานของกิจกรรมนั้น งบประมาณที่ใช้ ระยะเวลาดำเนินการ วิธีการวัดผล รวมทั้งรายละเอียดตามข้อ 5.4.1 – 5.4.4

8.3.4 พิจารณากิจกรรมที่กำหนดขึ้นว่าจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานด้านสิ่งเสพติด รวมทั้งนโยบายของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น

8.3.5 กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นนั้น ได้มีการสำรวจความเห็นและความคาดหวังจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

8.3.6 เสนอขออนุมัติแผนงานและงบประมาณต่อผู้บริหารสถานศึกษา

8.3.7 การจัดทำแผนนั้น ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นและได้รับอนุมัติก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ

8.4 ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Do)

8.4.1 ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานต้องดำเนินงานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้

8.4.2 มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อจัดเตรียมขั้นตอนต่างๆ มอบหมายงานชี้แจงผู้ร่วมงานให้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินงาน เป้าหมาย งบประมาณ การบันทึกผล การทบทวนแผนงาน และการประเมินผลแผนงานนั้น

8.4.3 มีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเพื่อตรวจสอบภายหลังได้

8.5 ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)

8.5.1 ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงานต้องจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

8.5.2 ผู้ตรวจสอบภายในที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาจะทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ โดยตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงาน การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ผลการดำเนินงาน แล้วสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

8.6 การวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Act)

8.6.1 ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงาน ร่วมกับผู้ร่วมงาน จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบทั้งจากผู้ตรวจสอบภายในและจากกลุ่มของตนเอง เพื่อสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ของปัญหา

8.6.2 เมื่อทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว ให้กำหนดวิธีการในการดำเนินงานใหม่ นำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป

การดำเนินงานของโครงการ

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานเพื่อป้องกันให้นักเรียนปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมโดยมีหลักการสำคัญคือ

1. การดำเนินงานต้องมีความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทั้ง 3 ระดับ คือ ผู้บริหาร (กำหนดนโยบาย) ครูแกนนำ (ฝ่ายจัดการ) และนักเรียนแกนนำ (ผู้ปฏิบัติการ) ซึ่งประกอบกันเป็นคนดีมีคุณภาพ

2. ดำเนินการด้วยระบบที่มีมาตรฐานกระบวนการควบคุมคุณภาพอย่างครบวงจร Deming Cycle คือ PDCA P (Plan) หมายถึง การวางแผนในด้านการดำเนินสิ่งแวดล้อม D (Do) หมายถึง ดำเนินกิจกรรมตามแผน C (Check) หมายถึง ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน A (Action) หมายถึง การวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไข

3. การดำเนินงานให้มีความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกจากคนดี ระบบดี ต้องมีการประสานเครือข่ายร่วมกันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน

4. ดำเนินการกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเพื่อพัฒนากายและสมอง 2) กิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด และความมีระเบียบวินัยของเด็กนักเรียน เช่น กิจกรรมที่ใช้หลักธรรม กิจกรรมที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารี เป็นต้น 3) กิจกรรมส่งเสริมตามความถนัดและความชอบของเด็กกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา รวมทั้งการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เช่น การจัดทำหนังสือ

สิ่งแวดล้อม ได้แก่ Drugs Addiction หมายถึง การเสพยาเสพติดหรือสารเสพติดอื่น ๆ ที่มีผลต่อระบบประสาทหรือร่างกาย เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาบ้า เป็นต้น Game Addiction หมายถึง เสพติดเกมส์คอมพิวเตอร์ เกมส์ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ การพูดคุยผ่านอินเทอร์เน็ต หรือเกมส์ออนไลน์อื่นๆ Sex Addiction หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หรือการขาดความรู้เรื่อง การมีเพศสัมพันธ์อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาการท้องไม่พร้อมและการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้ง HIV/AIDS และ Eating Addiction หมายถึง การรับประทานอาหารที่ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ รับประทานมากเกินไป เช่น อาหารที่มีไขมัน มีรสหวาน รสเค็มจัด ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหัวใจ และหลอดเลือด โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น

สำหรับการดำเนินงานกิจกรรมคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารครูและนักเรียนแกนนำร่วมกันจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนากายและใจการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยหนึ่งในวิธีการสร้างกิจกรรมคุณภาพคือ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ สำนักงานอาสาภาคใต้ได้รับความร่วมมือในการจัดทำชุดความรู้ในรูปแบบวีดิโอผ่านสื่อออนไลน์ดังกล่าวจากวิทยาลัยศิลปะสื่อและเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจัดทำชุดความรู้ในรูปแบบ

วิดีโอผ่านสื่อออนไลน์ ในรูปแบบ Mobile Application ซึ่งรองรับการสื่อสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่เด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ได้นำเสนอ ตัวอย่างของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลายเป็นเด็กดีของสังคมในรูปแบบ แอนิเมชันเรื่อง“เด็กดีกิจกรรมเด่นน้องปีฟ” <http://www.youtube.com/watch?v=kveVWj41UbE>

สำหรับโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด (Thai Red Cross Volunteer Bureau/ TRCVB. Harm Prevention) เป็นหนึ่งในโครงการตามภารกิจของสำนักงานอาสาภาคที่ผลิตอาสาภาคเพื่อสนับสนุนภารกิจหลักของสภาภาคไทยด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน ทั้งนี้สำนักงานอาสาภาคได้ผลิตอาสาภาคเพื่อสนับสนุนภารกิจหลักของสภาภาคไทย ทั้งหมด 4 ภารกิจ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ก้าวไปแล้วข้างต้นรวมถึงการบริการทางการแพทย์ การบรรเทาทุกข์ผู้ประสบอุทกภัยและการรับบริจาคโลหิต ดวงตา อวัยวะ นำเสนอเป็นวิดีโอที่ผลงานของสำนักงานอาสาภาค <http://www.youtube.com/watch?v=JChpTciws>²⁷

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทยได้คัดเลือกและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดทั้งประเทศโดยแบ่งเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด จำนวน 91 โรงเรียน ดังนี้

1. ภาคตะวันตก จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

1.1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนปากน้ำปราณวิทยา ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 3 (ม.1- ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6)

โรงเรียนเมืองปราณบุรี ตั้งอยู่ที่เลขที่ 73 ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 3 (ม.1- ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6)

โรงเรียนอ่าวน้อยวิทยานิคม ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 3 (ม.1- ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6)

²⁷ สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทย, เกี่ยวกับโครงการ, เข้าถึงได้ที่

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 65 (วังไทรตั้ง) ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ต.อ่าวน้อย อ.เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77210 โทร. 032-812544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา ตั้งอยู่ที่หมู่ 10 ต.อ่าวน้อย อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77000 ปัจจุบันมีนายนิยม หัสณี เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา ได้การอุปถัมภ์ของมูลนิธิฟื้นฟูมรดกอิสลาม ภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นโรงเรียนเอกชนสอนสามัญควบคู่ศาสนาอิสลามจัดการศึกษาที่ให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ตามความเหมาะสมกับระดับชั้น เน้นคุณธรรมจริยธรรม ใช้ภาษาอาหรับภาษาอังกฤษ และภาษามลายูได้ โรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยความร่วมมือของชุมชน ด้วยปรัชญาของโรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา “ยึดมั่นในศาสนา เน้นวิชา พัฒนาสังคม” ระดับที่เปิดสอนของโรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยา มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-ม.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4-ม.6

โรงเรียนหัวหิน ตั้งอยู่ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 7/1 ถนนวิทยาคม เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 3 (ม.1- ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6)

1.2 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนกาญจนาภิเษก ตั้งอยู่เลขที่ 65 ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000 เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 17740 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวนเนื้อที่ : 187 ไร่ 2 งาน (ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ เลขที่ กจ.19) ก่อตั้งเมื่อ : พ.ศ. 2501 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น - ปลายจัดการศึกษาแบบสหศึกษา จำนวนชาย-หญิง

โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุครี้อุปถัมภ์” ตั้งอยู่ที่ 260 หมู่ 7 ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น - ปลายจัดการศึกษาแบบสหศึกษา

โรงเรียนวิสุทธิรังษี ตั้งอยู่ที่ 32 ถนนแสงชูโต ตำบลท่าล้อ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี 71000 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โทรศัพท์ 034-511773 โทรสาร 034-512879 สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย

2. โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

2.1 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนขามทะเลสอวิทยา ตั้งอยู่ที่ 109 หมู่ 2 ถ.โคกกรวด-โนนไทย ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนนิคมพิมายศึกษา ตั้งอยู่ที่ หมู่ 1 บ้านบุญส่งพัฒนา ถนน พิมาย-หินดาด ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนนียมมิตรวิทยาฯ ตั้งอยู่ที่ บ้านคลองไผ่ ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบ้านโป่งแดงน้ำฉ่ำสามัคคี ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา สังกัด สพป.นครราชสีมา เขต 5 ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบุญวัฒนา ตั้งอยู่ที่ 159 ถนนราชสีมา โชคชัย ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนพิมายวิทยา ตั้งอยู่ที่ 397 ถนนอนันท์จินดา ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา

โรงเรียนสีคิ้ว "สวัสดิ์ผดุงวิทยา" ตั้งอยู่ที่ 333 ถนนผาสุก ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนสุรนารีวิทยา ตั้งอยู่ที่ 248 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย นครราชสีมา ตั้งอยู่ที่ ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองนครราชสีมา สังกัด สพม.เขต 31 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

2.2 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนเกษมสีมาวิทยาฯ ตั้งอยู่ที่ 10 หมู่ 9 ตำบลเกษม อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่ ถนนคลังอาวุธ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนนาสว่างวิทยา ตั้งอยู่ที่ บ้านนาสว่าง ตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนบ้านยางลุ่ม ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 ตำบลไร่น้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพป. อุบลราชธานี เขต 1 ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนปทุมพิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 279 หมู่ 3 ถนนสมเด็จ ตำบลปทุม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนม่วงสามสิบ-อัมพวันวิทยา ตั้งอยู่ที่ 473 หมู่ 10 ถนนม่วงสามสิบ ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ตั้งอยู่ที่ 137 หมู่ 6 ถนนตระการ ตำบลขุขันธ์ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ ตั้งอยู่ที่ ถนนสกลมารต์ ตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนศรีเมืองวิทยาฯ ตั้งอยู่ที่ 90 ม. 7 ถนน ศรีเมืองใหม่-บ้านดอนใหญ่ ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนหนองบ่อสามัคคีวิทยา ตั้งอยู่ที่ ม. 1 บ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

3. โรงเรียนในภาคเหนือ จำนวน 21 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

3.1 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนจอมทอง ตั้งอยู่ที่ 433 ถ.น้ำตกแม่กลาง ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดศรีดอนไชย ตั้งอยู่ที่ 179 ถ.ช้างคลาน ตำบลช้างคลาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 270 ถ.เชียงใหม่-ฝาง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนไชยปราการ ตั้งอยู่ที่ 99 หมู่ 2 ถ.โชตนา ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง ตั้งอยู่ที่ 21 ถ.ศรีปิงเมือง ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ 205 หมู่ 7 ถ.โชตนา ตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนแม่ต๋อนวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 20 หมู่ 4 ถ.แม่ต๋อน ตำบลแม่ต๋อน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนแม่อาววิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 128 หมู่ 1 ถ.ฝาง-ท่าตอน ตำบลแม่อาว อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนสองแคววิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 94 หมู่ 14 ถ.เชียงใหม่-ฮอด ตำบลดอยหล่อ อำเภอท่ง. ดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ 312 ถนน เชียงใหม่-ฮอด ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 367 หมู่ 1 ถ.เจริญทัศน์ ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัด สพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

3.2 จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 350 ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 242 ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนตำราราษฎร์สงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่ 554 ถนนอุตรกิจ ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนบ้านสันทราย ตั้งอยู่ที่ บ้านสันทราย หมู่ 9 ถ.เหมืองแดงทุ่งเกลือ ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 3 ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ตั้งอยู่ที่ 365 หมู่1 ถนน พหลโยธิน ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัด สพป. เขต 3 ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 113 หมู่ 3 ถนน บ้านเด่น-ท่าข้าวเปลือก ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนแม่สรวยวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ 11 ถ.แม่สลวย-ฝาง ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ 212 หมู่ 1 ถ.วัดศรีสุทธาวาส ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา ตั้งอยู่ที่ 76 ถนนแม่ฟ้าหลวง ตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาสิก ตั้งอยู่ที่ 139 หมู่ 9 ตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

4. โรงเรียนในภาคใต้ จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

4.1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนเกาะสมุย ตั้งอยู่ที่ ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา ตั้งอยู่ที่ ตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนชัยบุรีพิทยา ตั้งอยู่ที่ 72 ตำบลสองแพรก อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนบางสวรรค์วิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่2 ถ.สุราษฎร์ธานี ตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนพุนพินพิทยาคม ตั้งอยู่ที่ ตำบลพุนพิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนวัดตรณาราม ตั้งอยู่ที่ 22 ถ.จุลจอมเกล้า ต.ท่าข้าม อ.พุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84130 สังกัด สพป. สุราษฎร์ธานี เขต 2 ระดับชั้นสูงสุด ป.6

โรงเรียนเวียงสระ ตั้งอยู่ที่ 412 หมู่ 1 ถ.ทางหลวงหมายเลข 41 ตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ที่ 55 ถ.สุราษฎร์-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 ตั้งอยู่ที่ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ตั้งอยู่ที่ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สังกัด สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

5. โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

5.1 จังหวัดระยอง จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนแก่ง "วิทยสถานาร" ตั้งอยู่ที่ ตำบลเมืองแก่ง อำเภอแก่ง จังหวัด
ระยอง โทรศัพท์ 081-6509512 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ตั้งอยู่ที่ 108 หมู่ 8 ตำบลกองดิน อำเภอแกลง
จังหวัดระยอง โทรศัพท์ 038-669383 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนนิคมวิทยา ตั้งอยู่ที่ 185 หมู่ 2 ถนน 3371 ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอ
กิ่งอ.นิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โทรศัพท์ 038-636110 ต่อ 101 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด
ม.6

โรงเรียนบ้านค่าย ตั้งอยู่ที่ 04/1 หมู่ 6 ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย
จังหวัดระยอง โทรศัพท์ 038-642064 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนวังจันทร์วิทยา ตั้งอยู่ที่ 316 หมู่ 1 ตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์
จังหวัดระยอง โทรศัพท์ 038-666188 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

6. โรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 25 โรงเรียน แบ่งออกเป็น

โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี ตั้งอยู่ที่ 49/178 หมู่ 8 ถนนรัตนาธิเบศร์
ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับชั้นสูงสุด ปวส.

โรงเรียนกิ่งเพชร ตั้งอยู่ที่ 323/13 ซ.กิ่งเพชร ถ.เพชรบุรี ถนนราชเทวี เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนคลองกุ่ม ตั้งอยู่ที่ 109/4 ถ.เสรีไทย ตำบลคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ
สังกัดกรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบางชัน (ปल्लीวิทยานุสรณ์) ตั้งอยู่ที่ 89 หมู่ 4 ถ.พระยาสุเรนทร์ ตำบล
บางชัน อำเภอลองสามวา กรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบ้านเกาะ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 37 หมู่ 4 ถ.สุวินทวงศ์ ตำบลแสนแสบ อำเภอมีน
บุรี กรุงเทพมหานคร สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนบ้านบางกะปิ ตั้งอยู่ที่ 93 ถ.นวมินทร์ ตำบลคลองจั่น อำเภอบางกะปิ
กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ป.6

โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ ตั้งอยู่ที่ 500 ถ.ประชาราษฎร์บำเพ็ญ ตำบลสามเสน
นอก อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์ ตั้งอยู่ที่ 110 หมู่ 6 ถ.รัตนโกสินทร์สมโภช ตำบลอ
เงิน อำเภอสายไหม กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ป.6

โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง ตั้งอยู่ที่ ตำบลตลาดพลู อำเภอธนบุรี กรุงเทพฯ สังกัด สพม.เขต 1 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม ตั้งอยู่ที่ 1/13 ถ.พระปิ่นเกล้า อรุณอมรินทร์ เขต บางกอกน้อย กรุงเทพฯ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ ตั้งอยู่ที่ 253 ถนนหมู่บ้านเศรษฐกิจ บางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมณี ตั้งอยู่ที่ 122 ซ.รุ่งเรือง ถ.สุขุมวิท 103/1-2 บางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ ตั้งอยู่ที่ 50/1 ถ.คู้มเกล้า แสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวัดนิมมานรดี ตั้งอยู่ที่ 841 บางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวัดบางกระดี ตั้งอยู่ที่ 47 หมู่ 8 ถ.พระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม ตั้งอยู่ที่ 1160/3 ถนน เพชรเกษม วัดท่าพระ บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ สังกัด สพม.เขต 1 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี ตั้งอยู่ที่ 43/2 หมู่ 4 ถนน พุทธรักษา สาย 3 ตำบลบางไผ่ อ.บางแค กรุงเทพฯ สังกัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ป.6

โรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม ตั้งอยู่ที่ 44 ถนน สีพระยา มหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ป.6

โรงเรียนวัดลาดพร้าว ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 1 หมู่ 9 ถ.ลาดพร้าว ลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวัดหนองใหญ่ ตั้งอยู่ที่ 1 หมู่ 1 ถ.รัตนโกสินทร์สมโภช แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนวิจิตรวิทยา ตั้งอยู่ที่ 170 ซ.เอกมัย 30 ถ.เอกมัย แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ ตั้งอยู่ที่ 6/559 หมู่ 5 ถ.พหลโยธิน 52 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับชั้นสูงสุด ปวส.

โรงเรียนสายไหม (ทัศนารมย์อนุสรณ์) ตั้งอยู่ที่ 19/3 หมู่ 3 ถ.สายไหม 43 แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน ตั้งอยู่ที่ 61 หมู่ 8 ถ.ราชฎ์อุทิศ แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3

โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ตั้งอยู่ที่ 30 หมู่ 3 ถ.เพชรเกษม แขวงบางไผ่ เขตบางแค กรุงเทพฯ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับชั้นสูงสุด ม.6

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จินตนา ศุภกรธนสาร ได้ศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีผลการศึกษาวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับแข็งแรงมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ การอยู่ร่วมกันของครู และการสนับสนุนทรัพยากร เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน ทั้งโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับแข็งแรงมาก โดยโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษามีสุขภาพองค์การโรงเรียนแข็งแรงน้อยกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกด้าน ยกเว้นด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษามีสุขภาพองค์การโรงเรียนแข็งแรงมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา²⁸

สมิทร ชาวประภา ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านความทุ่มเทมีความผูกพันมากกว่าด้านอื่น ๆ ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีประสิทธิผลสูงกว่าด้านอื่น ๆ เปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน ระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดและประเภทต่างกัน พบว่า ความผูกพันต่อองค์การตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน²⁹

กอบัว ทศนภักดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง องค์การสุขภาพดี พบว่า ลักษณะขององค์การสุขภาพดีนั้นมี 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติด้านสุขภาพบุคลากรในองค์การ 2) มิติด้านสุขภาพองค์การ และ 3) มิติด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้เปรียบ 3 มิติเป็น 3 เสาหลักในการสร้างให้เกิดองค์การสุขภาพดี โดยทั้ง 3 มิตินี้ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล ผ่านการบริหารจัดการ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การยึดมั่นในหลักจริยธรรมและการพัฒนาบุคลากรองค์การและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปพร้อมๆ กัน เพื่อการที่จะสร้างองค์การให้เป็นองค์การสุขภาพดี เพื่อให้้องค์การมีความสามารถในการอยู่รอดได้ในภาวะที่ยุ่งยาก และอยู่ได้อย่างยาวนานได้ ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการผลักดันให้้องค์การเกิดการเติบโตไปในทิศทางตามวิสัยทัศน์ และบรรลุเป้าหมาย คือ การออกแบบงาน ความชัดเจนของหน้าที่และปริมาณงาน นโยบาย ระบบการให้รางวัลแก่พนักงาน กระบวนการสื่อสาร สิ่งแวดล้อมในการทำงาน

²⁸ จินตนา ศุภกรธนสาร, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี,” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, (2550), 48.

²⁹ สมิทร ชาวประภา, “ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1,” ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, (2550), 87.

การพัฒนาบุคลากร การเรียนรู้ร่วมกันและภาวะผู้นำ โดยส่วนที่เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้โครงการ
สุขภาพดีประกอบด้วย ความเชื่อ วัฒนธรรม จริยธรรมและความไว้วางใจ³⁰

วัชรินทร์ พันธุ์ทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามที่ตั้ง
ของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน และด้านความ
สามัคคี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ช่วงชั้นที่ 1-3 มีความ
ตื่นตัวในการดำเนินการจัดการศึกษา และพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาฯ ที่มุ่งเน้นให้
หน่วยงานทางการศึกษาพัฒนาตนเองให้ทันกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถดำเนินงานจัดการศึกษาแก่
ประชากรวัยเรียนได้อย่างมีคุณภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม และมีชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเป็นสุข
ตลอดจนการส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา เพื่อให้
บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล³¹

มุกดา นิลสาคร ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจใน
การปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า สุขภาพองค์การของเทศบาลเมือง
ฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ
อิทธิพลในการจัดสรรทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อนร่วมงานและด้านบุรณภาพของสถาบัน ด้วย
สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาตามเป้าหมายของการ
จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทุกๆ ด้าน ดังเช่น การพัฒนา ปฏิรูปกระบวนการจัดการองค์รวมของ
ภาระหน้าที่ของเทศบาลให้เกิดประสิทธิผลกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในระบบบริหารบุคคลในสังกัดเทศบาล
เมืองฉะเชิงเทรา และการให้บริการต่อประชาชน ชุมชน จึงส่งผลให้สุขภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษ
สังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอยู่ในระดับมาก³²

อรสา มิ่งฉาย ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความทุ่มเทในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สุขภาพ
องค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคะแนน ได้แก่ การอยู่

³⁰ กอบัว ทศนภักดิ์, “องค์การสุขภาพดี,” สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
(2550), 88-97.

³¹ วัชรินทร์ พันธุ์ทอง, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, (2550), 108-123.

³² มุกดา นิลสาคร, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, (2551), 79-84.

ร่วมกันของครู อำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ เกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและอันดับสุดท้าย การสนับสนุนทรัพยากร³³

ศิริวัฒน์ จันทร์เพชร ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการตามกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนด้วยวิธีการแจ้งข่าวสารด้วยตัวแทนนักเรียน การจัดสายตรวจ หรือ สารวัตรนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี มีการตรวจเยี่ยมทั้งในและนอกสถานที่ โดยสถานศึกษาได้จัดกิจกรรม To Be Number One จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น โล่ง มีชุมชนลานกีฬา การปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยสถานศึกษาได้จัดตั้งเครือข่ายคอยสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน ประกอบด้วย มีครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และกิจการนักเรียนและฝ่ายพยาบาล เป็นเครือข่ายให้คำแนะนำช่วยเหลือ และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน โดยสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายบุคลากรที่เป็นส่วนร่วมคือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น รองลงมาคือ ครูฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน และฝ่ายพยาบาล/ฝ่ายแนะแนว ตามลำดับ และ 2) การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการป้องกันปัญหาเสพติดสถานศึกษาจัดให้มีครู/เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีชมรม To Be Number One และมีตัวแทนนักเรียนแจ้งข่าวสารในการเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ โดยรวมพบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาวตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ มีแกนนำนักเรียน/หัวหน้าห้องช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงและมีการคัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง³⁴

สุดา หวานเสนาะ ได้ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพิทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี โดยพัฒนาจากแบบวัดสุขภาพองค์การ (Organizational Health Inventory หรือ OHI) ของฮอย และซาโบ (Hoy and Sabo) พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพิทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ด้านความเป็นผู้นำของ

³³ อรสา มิ่งฉาย , “ ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, (2551), 74.

³⁴ ศิริวัฒน์ จันทร์เพชร, “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, (2551). 73-75.

ผู้บริหารสถานศึกษา การอยู่ร่วมกันของครู และด้านการสนับสนุนทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ³⁵

สุรีย บัญญาอนุพงศ์ และคณะ ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยนี้มีข้อสรุปดังนี้

1. บริบทชุมชนมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัญหาเสพติดและระดับความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กล่าวคือ สถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนที่มีความเป็นเมืองสูงจะมีขนาดและความซับซ้อนของปัญหาสูงมาก การติดตาม ตรวจสอบและการเข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมายทำได้ยาก ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่สามารถครอบคลุมได้ทั้งพื้นที่ ประสิทธิภาพหรือความสำเร็จในการดำเนินงานในเขตเมืองจะเกิดขึ้นบางพื้นที่หรือบางชุมชนที่คนในชุมชนรวมกลุ่มกันได้อย่างเข้มแข็ง ขณะที่ชุมชนที่มีความเป็นเมืองน้อยหรือชุมชนชนบท เช่น เทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แม้ว่าบางพื้นที่สถานการณ์ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงแต่ความซับซ้อนของปัญหาจะน้อยกว่าที่เกิดขึ้นในเขตชุมชนเมือง นอกจากนี้การติดตาม ตรวจสอบและเข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมายสามารถทำได้ง่ายกว่าในพื้นที่เขตเมือง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจึงมีความสำเร็จหรือเกิดประสิทธิผลครอบคลุมได้ทั้งชุมชนและมีความยั่งยืนในการดำเนินงานมากกว่าชุมชนเขตเมือง ทั้งนี้ เพราะลักษณะสังคมชนบทไม่ค่อยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม คนในชุมชนชนบทมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ใกล้ชิด มีความเป็นเครือญาติสูง มีความรู้สึกผูกพันร่วมเป็นเจ้าของชุมชน และร่วมเป็นเจ้าของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามากกว่าในชุมชนเขตเมือง

2. รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ การประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในชุมชน (หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ องค์กรอิสระและเครือข่ายภาคประชาชน) โดยกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด คือ การร่วมกันค้นหาและทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และยุทธศาสตร์หรือวิธีดำเนินงานที่ส่งผลให้กิจกรรมที่จัดทำประสบความสำเร็จ คือ การทำงานเป็นทีมเดียวกันโดยมีการแบ่งหน้าที่ดำเนินงานโดยไม่แบ่งส่วนงาน และการใช้ทุนทางสังคมในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน

3. กลไกการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การใช้ศักยภาพของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ประสาน สนับสนุนและร่วมการดำเนินงานกับทุกหน่วยงานและเครือข่ายภาคประชาชน ภาคประชาชนและองค์กรเครือข่ายทำหน้าที่เฝ้าระวังป้องกันปัญหาในชุมชนและติดตามผลการดำเนินงาน โดยกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

³⁵ สุดา หวานเสนาะ, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพัทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, (2552), 71.

คือ การเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการดำเนินงาน

4. ความยั่งยืนของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจะเกิดขึ้นได้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น การสร้างการรับรู้ให้คนในชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงผลกระทบที่คนในชุมชนจะได้รับทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน ครอบครัว เครือญาติ ชุมชนและสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจ ความสำนึก และความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและความสำคัญของการเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกันในฐานะเจ้าของปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนเกิดขึ้นได้และเกิดผลอย่างยั่งยืน³⁶

ชูชาติ สิทธิสาร ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 โรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ โดยเริ่มจากการเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียน จัดทำโครงการ/แผนปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดมีประสิทธิภาพ ส่วนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อซึ่งเป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน การดำเนินการส่งต่อที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพต้องมีการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานสำหรับประเมินเพื่อทบทวนการประเมินผลเพื่อพัฒนา และการสรุปรายงาน 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้าราชการมีการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินการการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง และ 3) รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่สมบูรณ์มีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินงานในระบบนี้ ประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี้ การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การกำกับ ติดตาม ประเมินผล ประชาสัมพันธ์และรายงาน (Check) และการปรับปรุงการดำเนินการให้ได้มาตรฐาน (Act)³⁷

พรภักดิ์ พานพิศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระ

³⁶ สุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ และคณะ, รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2552).

³⁷ ชูชาติ สิทธิสาร, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, (2552). 111-115.

ประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระประแดง มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับดี 2) นักศึกษาที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ที่ได้รับต่อ เดือน ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา การอาศัย อยู่กับบิดา มารดา สถานภาพครอบครัว และความสัมพันธ์กับครอบครัวที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษานอกระบบ คือ ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวและเจตคติที่มีต่อยาเสพติดตามลำดับที่ระดับ 0.05³⁸

กมลาศน์ ศรีประสิทธิ์ ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของ โรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ บุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิติสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากร ความสามารถในการแก้ปัญหา ภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากร และการวางแผน โดยผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมแล้ว องค์ประกอบทั้ง 8 ประการ ทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหา โดยที่องค์ประกอบด้านบุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิติสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรและการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากรและการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับความสามารถในการแก้ปัญหา โดยส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่เหลือส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสมการพหุคูณแล้วพบว่า การวางแผนอยู่ในลำดับแรกที่มีน้ำหนักมากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาสุขภาพขององค์การของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะความสามารถของ ผู้บริหารในการบริหารจัดการในเรื่องทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรมาอย่างมีประสิทธิภาพ³⁹

วิเศษ เย็นฉ่ำ ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2 พบว่า ผลการวิจัยสุขภาพองค์การของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาจากมากไปหาน้อย คือ ด้านขวัญและกำลังใจ

³⁸ พรภัค พานพิศ, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษานอกระบบ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ,” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, (2552).

³⁹ กมลาศน์ ศรีประสิทธิ์, “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, (2553), 333-360.

ด้านภาวะผู้นำฉันท์เพื่อร่วมงาน ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร และด้านบุรณภาพของสถาบัน⁴⁰

อารยา ทริตสังข์ ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักการบริหารการศึกษาพิเศษ พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์กลุ่ม 2 สังกัดสำนักการบริหารการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียนและอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน โดยเน้นการสร้าง ความเข้าใจตรงกัน จะทำให้รับรู้เรื่องงานได้ชัดเจน ไม่สับสน และใช้วิธีการสื่อสารแบบสองทางเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามหรือโต้ตอบตามความจำเป็น ซึ่งเป็นผลให้ข้าราชการครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามเป้าหมาย ส่งผลให้องค์การโรงเรียนประถมศึกษามีสุขภาพดีในที่สุด⁴¹

ฐิตารีย์ ตรีเหรา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการบริหารแบบเน้นคน และด้านการบริหารแบบเน้นงาน ในส่วนที่คงเหลือ 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านการเน้นด้านวิชาการ และด้านความสมบูรณ์ของสถาบัน ตามลำดับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย ด้านกลยุทธ์สร้างความพึงพอใจ ด้านกระบวนการจัดการภายใน และด้านการได้มาซึ่งทรัพยากร ตามลำดับ สุขภาพองค์การด้านความสมบูรณ์ของสถาบัน ด้านการบริหารแบบเน้นงาน ด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านขวัญและกำลังใจ และด้านการเน้นด้านวิชาการ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁴²

กอบกุล วิเศษภูธรศักดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การกับการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สุขภาพองค์การของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านเรียง

⁴⁰ วิเศษ เย็นฉ่ำ, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2,” ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, (2554), 1-13.

⁴¹ อารยา ทริตสังข์, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักการบริหารการศึกษาพิเศษ,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, (2554), 57-65.

⁴² ฐิตารีย์ ตรีเหรา, “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร,” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, (2556), 109-110.

ตามลำดับคือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนรู้ ด้านบูรณาภาพของสถาบัน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และด้านการสนับสนุนทรัพยากร 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านตามลำดับคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการควบคุมคุณภาพการศึกษา 3) สุขภาพองค์การและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อจำแนกพิจารณาเป็นรายด้านย่อยของสุขภาพองค์การและรายด้าน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน 5 ด้าน ยังคงสัมพันธ์กันในระดับสูงและมีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านการสนับสนุน ทรัพยากร ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนทรัพยากร ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการกำหนดเป้าหมาย ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันใน ระดับปานกลางมี 3 ด้านคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบูรณาภาพของสถาบันและด้านการติดต่อสื่อสาร⁴³

งานวิจัยต่างประเทศ

คอร์คมาซ (Korkmaz) จากประเทศตุรกีได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่มีผลต่อ สุขภาพองค์การ โดยเน้นการศึกษาผู้นำ แบบ Transformational และ Transactional Leadership ว่า รูปแบบทั้ง 2 แบบ มีผลอย่างไรต่อสุขภาพองค์การ ผลการศึกษาพบว่าสุขภาพองค์การจะดีหรือไม่นั้น สามารถ ดูได้จากความพึงพอใจของครูต่องาน ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่วิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญในการกระตุ้น ให้บุคลากรในองค์กรมีความกระตือรือร้น เป็นเครื่องมือช่วยในการสร้างแรงจูงใจบุคลากรในองค์กร เป็น อย่างดี โดยครูเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการทำงานและเกิดผลดีแก่นักเรียนในโรงเรียนนั้นๆ ตามมา⁴⁴

ซาบานซี (Sabanci) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับความเครียดของครูกับสุขภาพองค์การ โดยมี วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของครูและโรงเรียน สุขภาพ ผลปรากฏว่าผู้บริหารและครูผู้สอนเชื่อว่าครูมีประสบการณ์ด้านความเครียดในระดับปานกลาง และส่งผลต่อสุขภาพองค์การอยู่ในระดับสูง เนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้ง ในโลกและประเทศตุรกี ทำให้เกิดความกดดันให้แก่ครูมาก และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศตุรกีก็มีการปฏิรูประบบการศึกษา ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงใน หลักสูตรในการเรียนการสอนเทคนิค และวิธีการในการใช้งานของวัสดุมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อครู

⁴³ กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์, “สุขภาพองค์การกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี,” วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, (2558), 109-110. 17(2): 33-45.

⁴⁴ Korkmaz Mehmet, “The Effects of Leadership Styles on Organizational Health,” (Educational Research Quarterly, Gazi University, 2007), 22-54.

นอกจากนี้กฎหมายเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้อำนวยการก็มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมือง และสร้างความเครียดให้เกิดครูจึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพองค์การซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด⁴⁵

เอมีท (Ahmad) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จอร์แดนโดยใช้เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ Organizational Health Inventory-Secondary (OHI-S) ตามแนวคิดของฮอยและ ทาร์เตอร์ (Hoy and Tarter) พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนจำนวน 406 คน ที่ทำงานในโรงเรียนมัธยมใน Zarqa เขตจอร์แดน มิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มิติเน้นทางวิชาการ (Academic Emphasis) สูงกว่ามิติอื่น ๆ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สถาบัน (Institutional Integrity) โครงสร้างของสถาบัน (Initiating Structure) การพิจารณา (Consideration) อิทธิพลของผู้บริหาร (Principal Influence) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Support) และขวัญกำลังใจในการทำงาน (Morale) อยู่ในระดับปานกลางและยังพบอีกว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพดี ครูหญิงจะมีการรับรู้ดีกว่าครูชายโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และขนาดของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพดีขององค์การ⁴⁶

แสตมป์ และเพาว์ลิน (Stamp and Patuline) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งได้ใช้เวลาในการศึกษาย้อนหลังเป็นเวลา 3 ปี ในองค์การที่มีประสบการณ์ และนำแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้ทั้งด้านยุทธศาสตร์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสาร ผลปรากฏว่า การแสดงออกทางการสื่อสารเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างให้้องค์การแห่งการเรียนรู้ นั่นอาจเป็นเพราะข้อความ เนื้อหาต่างๆ จากการติดต่อสื่อสารการวางแผนในการสื่อสาร มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการกำหนดกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่จะเป็นการเชื่อมโยงไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้⁴⁷

มาเรคโล (Marcelo) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนกับบทบาทการนำของครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในซานตาเฟ ประเทศอาร์เจนตินา พบว่า พฤติกรรมในการให้ความช่วยเหลือของครูใหญ่ที่พบบ่อยที่สุดในความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนได้แก่ การจัดแบ่งสถานที่อย่างเป็นทางการแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางการบริหารจัดการ การจัดสรรอย่างเป็นส่วนๆ นี้

⁴⁵ Ali Sabanci, "The Effect of Teacher's Stress on Educational Organization's Health. (Associate Professor Faculty of Education Akdeniz University Turkey," International Journal of Business and Social Science Vol.2 No.11 Special Issue – June 2011), 91-100.

⁴⁶ Aieman Ahmad AL-OMARI, "Organizational Health at Jordanian Secondary Schools," (Faculty of Educational Sciences, Department of Educational Foundations and Administration, Hashemite University, 2012), 85-101.

⁴⁷ Stamp and Louise Pauline, Perceptions into Practice for Learning Organization, accessed 25 November 2013, Available from <http://www.Lib.Umi.com.dissertations/preview/3057485>. 73.

ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของความมีระเบียบวินัยในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน⁴⁸

สรุป

การศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การ เพื่อศึกษาและนำมาปฏิบัติในด้านการดำเนินงานในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาให้เกิดผลกับนักเรียนในโรงเรียนนั้น และจะเกิดเป็นผลลัพธ์ของสถานศึกษาในโครงการ โดยผู้นำและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินการตามมาตรฐานของโครงการบรรลุผล และเพื่อให้สามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพและเป็นอนาคตของชาติต่อไป สำหรับตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาประกอบการค้นคว้าและสามารถวัดมิติสุขภาพองค์การได้ตามแนวคิดของ ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ประกอบด้วย 7 มิติ คือ 1) ความสมบูรณ์ของสถาบัน 2) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร 3) การบริหารแบบเน้นคน 4) การบริหารแบบเน้นงาน 5) การสนับสนุนด้านทรัพยากร 6) ขวัญและกำลังใจ และ 7) การเน้นด้านวิชาการ ส่วนด้านแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ประกอบด้วยข้อกำหนดดังนี้ 1) กำหนดนโยบายในด้านสิ่งแวดล้อม 2) กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน 3) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งแวดล้อม 4) ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม 5) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน 6) วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข

⁴⁸ Marcelo De Stefano, School effectiveness: The role of the principal in a leading public secondary school in Santa Fe Province, Argentina (dissertation, Teacher College, Columbia University, 2013), accessed 1 August 2013, Available from <http://digitalcommons.libraries.columbia.edu/dissertations/AA13091243/>

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย การดำเนินการครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้ผู้อำนวยการ ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 91 โรงเรียน จาก 9 จังหวัดทั่วประเทศ ประกอบด้วย กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี ระนอง นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ และอุบลราชธานี เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) กระบวนการในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการ

เป็นขั้นตอนในการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูล และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ โดยขอคำแนะนำ และความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอขอความเห็นชอบโครงการวิจัย และอนุมัติโครงร่างงานวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย

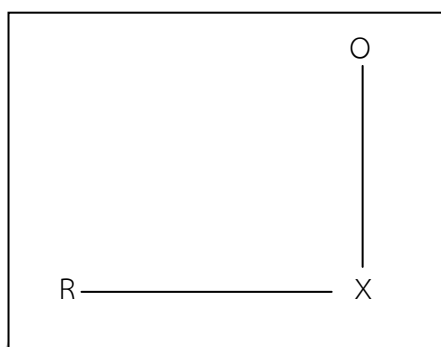
เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดทำร่างรายงานการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะ จัดพิมพ์ และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) แผนแบบของการวิจัย 2) ประชากร 3) กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง 4) ผู้ให้ข้อมูล 5) ตัวแปรที่ศึกษา 6) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 7) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 8) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 9) สถิติที่ใช้ในการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ไม่มีการทดลอง (The one shot, non-experimental case study) เขียนเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้

- R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
 X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยคือ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย จำนวนทั้งสิ้น 91 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 76 โรงเรียน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) แล้วเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling)¹

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โรงเรียนละ 3 คน คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูแกนนำ และ 3) นักเรียนแกนนำ รวมจำนวนทั้งสิ้น 228 คน ดังตารางที่ 1

¹ Krejcie and Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and psychological Measurement, 30(1970) : 607-610.

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียนในโครงการ	ประชากร (โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)			รวม
			ผู้อำนวยการ	ครู แกนนำ	นักเรียน แกนนำ	
1. กรุงเทพฯและปริมณฑล	25	22	22	22	22	66
2. ภาคเหนือ						
เชียงใหม่	11	10	10	10	10	30
เชียงราย	10	8	8	8	8	24
3. ภาคตะวันตก						
กาญจนบุรี	4	3	3	3	3	9
ประจวบคีรีขันธ์	6	5	5	5	5	15
4. ภาคใต้						
สุราษฎร์ธานี	10	8	8	8	8	24
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
นครราชสีมา	10	8	8	8	8	24
อุบลราชธานี	10	8	8	8	8	24
6. ภาคตะวันออก						
ระยอง	5	4	4	4	4	12
รวม	91	76	76	76	76	228

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่ง และ 5) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น (X_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสุขภาพองค์การในสถานศึกษา ตามแนวคิดของฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ดังนี้

2.1.1 ความเข้มแข็งขององค์การ (Institutional Integrity : X_1) หมายถึง องค์การที่รวมกันเป็นหนึ่ง ไม่แตกแยกกันในการจัดการศึกษา สามารถอยู่ได้โดยปราศจากความเสียหายจากการถูกโจมตี ไม่ถูกควบคุมจากกลุ่มคนหรือชุมชนที่มีผลประโยชน์ ครูได้รับการปกป้องจากข้อเรียกร้องของผู้ปกครอง โรงเรียนสามารถที่จะประสบความสำเร็จและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจากภายนอกได้

2.1.2 ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (Principal Influence : X_2) หมายถึง ทักษะและความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารที่สามารถจูงใจ นำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมมือในการ

ทำงาน ให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นและอิสระในการทำงาน รวมถึงการประสานงานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

2.1.3 ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration : X_3) หมายถึง ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมที่มุ่งสร้างความเป็นมิตร เปิดโอกาสและให้การสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.1.4 ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure : X_4) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารจัดการของผู้บริหารที่มุ่งเน้นความสำเร็จของงาน โดยสร้างความเข้าใจในเป้าหมายขององค์กรให้ชัดเจน และมีความเข้าใจตรงกัน สร้างทัศนคติและความคาดหวังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจร่วมกันในการรักษามาตรฐานของการดำเนินงาน

2.1.5 การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Support : X_5) หมายถึง สถานศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ สามารถจัดสรรวัสดุและอุปกรณ์ที่เพียงพอในการเรียนการสอนของนักเรียน สนับสนุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามความต้องการของครู

2.1.6 ขวัญและกำลังใจ (Morale : X_6) หมายถึง สมาชิกในองค์กรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีที่แสดงถึงความเป็นมิตรต่อกัน และมีความเชื่อมั่นในองค์กร มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจต่อองค์กร

2.1.7 การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (Academic Emphasis : X_7) หมายถึง การกระตุ้นให้เกิดความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน และนักเรียนมีความพยายามและตั้งใจจริงในการเรียน²

2.2 ตัวแปรตาม (Y_{top}) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับด้านการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดของสำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทย ผู้วิจัยได้นำแนวทางระบบบริหารงานตามมาตรฐานการต้านสิ่งเสพติด ของสำนักงานอสาอากาศ สภาอากาศไทย ประกอบด้วยข้อกำหนดดังนี้

2.2.1 กำหนดนโยบายการต้านสิ่งเสพติด หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายในการต้านสิ่งเสพติดภายในสถานศึกษาให้ชัดเจน มีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยการกำหนดเป้าหมายนั้นจะต้องมีกำหนดเวลาและสามารถวัดได้ และมีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง

2.2.2 กำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดโครงสร้างองค์กรเพื่อการต้านสิ่งเสพติดและแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้าง ประกอบด้วย บุคลากรทุกระดับทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู แกนนำ และนักเรียนแกนนำโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร

2.2.3 วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการต้านสิ่งเสพติด หมายถึง สถานศึกษาโดยผู้รับผิดชอบซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารต้องจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมต้านสิ่ง

² Wayne, K Hoy and P.B., Forsyth, **Effective supervision : Theory in to Practice** (New York: Rondon House, 1986), 156.

เสพติด โดยกำหนดรูปแบบโครงการ / กิจกรรมเพื่อต้านสิ่งเสพติดให้สอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด กำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม สามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน การจัดทำแผนต้องกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการ การจัดทำแผนนั้น ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นและได้รับอนุมัติ ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ

2.2.4 ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม หมายถึง การที่ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานต้องดำเนินงานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดเตรียมขั้นตอนต่างๆ มีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเพื่อตรวจสอบภายหลังได้

2.2.5 ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง การที่ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงานต้องจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และผู้ตรวจสอบภายในที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาจะทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ โดยตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงาน การใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ผลการดำเนินงาน แล้วสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

2.2.6 วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข หมายถึง การที่ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงาน ร่วมกับผู้ร่วมงาน จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบทั้งจากผู้ตรวจสอบภายในและจากกลุ่มของตนเองเพื่อสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ของปัญหา เมื่อทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว ให้กำหนดวิธีการในการดำเนินงานใหม่ นำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามแนวคิดของ ฮอย และฟอร์ไซท์ (Hoy and Forsyth) ประกอบด้วย 1) ความเข้มแข็งขององค์การ 2) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร 3) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ 4) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ 5) การสนับสนุนทรัพยากร 6) ขวัญและกำลังใจ และ 7) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย ซึ่งประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติด 2) กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน 3) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด 4) ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม 5) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน 6) วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข

ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย อยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนัก 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ค้นคว้าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยศึกษาจากตำรา งานวิจัย แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การและการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย นำมาสร้างแบบสอบถามและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำไปแก้ไขข้อบกพร่อง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว นำให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ปรับแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น IOC (Index of Item Objective Congruence) ค่า IOC ที่ใช้ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 ขึ้นไป จึงจะสามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามได้ค่าเท่ากับ 0.60-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนในโครงการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงละ 3 คน คือ ผู้บริหาร ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ รวมทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (The coefficient of Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)³ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985

³ Lee, J, Cronbach, *Essentials of Psychological Test*, 4th ed. (New York : Harper & Row), 126.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่เป็นโรงเรียนของโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด ทั้ง 76 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยวิธีการส่งไปรษณีย์ให้กับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในการส่งกลับคืน โดยการจำหน่ายของ ติดแสตมป์ถึงผู้วิจัย
3. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย จำนวน 76 โรงเรียนจากทั่วประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืน พิจารณาเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย สถิติที่ใช้คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำมัชฌิมเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)⁴ มีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50-5.00 แสดงว่าสุขภาพองค์การและการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50-4.49 แสดงว่าสุขภาพองค์การและการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

⁴ John W. Best, *Research in Education*, 4th ex. (Englewood Cliffs : Prentice-Hatt, 1981), 182.

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50-3.49 แสดงว่าสุขภาพองค์การและการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50-2.49 แสดงว่าสุขภาพองค์การและการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00-1.49 แสดงว่าสุขภาพองค์การและการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ไพศาล วรคำ)⁵ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ความหมายของค่า r มีดังนี้

- ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน
 - ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
 - ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 - ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 - ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
 - ถ้า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์)⁶
- ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (ประมาณ 0.71-0.90) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (ถ้าสูงกว่า 0.90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก)
 - ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.5 (ประมาณ 0.30-0.70) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
 - ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0 (ประมาณ 0.30 และต่ำกว่า) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
 - ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

⁵ไพศาล วรคำ, การวิจัยทางการศึกษา (มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552), 280.

⁶ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรแกรสซิฟ, 2550), 316.

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 76 โรงเรียน จาก 9 จังหวัดทั่วประเทศ ประกอบด้วย กรุงเทพฯ และปริมณฑล เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี ระนอง นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ และอุบลราชธานี โรงเรียนละ 3 คน คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูแกนนำ และ 3) นักเรียนแกนนำ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 228 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 64 โรงเรียน รวม 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.21 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่มีข้อความจำนวน 60 ข้อ ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 76 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 ฉบับ รวมจำนวน 228 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 64 โรงเรียน จำนวน 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.21 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ การวิเคราะห์พิจารณาตามสถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัว		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ	ชาย	87	45.31
		หญิง	105	54.69
รวม ₁			192	100
2	อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	68	35.42
		30-39 ปี	34	17.71
		40-49 ปี	40	20.83
		50 ปีขึ้นไป	50	26.04
รวม ₂			192	100
3	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	64	33.33
		ปริญญาตรี	52	27.09
		ปริญญาโท	75	39.06
		ปริญญาเอก	1	0.52
รวม ₃			192	100
4	ตำแหน่ง	ผู้บริหารโรงเรียน	64	33.33
		ครูแกนนำ	64	33.33
		นักเรียนแกนนำ	64	33.33
รวม ₄			192	100
5	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	ไม่เกิน 5 ปี	62	32.29
		6-10 ปี	27	14.06
		11-15 ปี	17	8.86
		16-20 ปี	28	14.58
		21-25 ปี	22	11.46
		มากกว่า 25 ปี	36	18.75
รวม ₅			192	100

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 54.69 รองลงมาคือเป็นเพศชาย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 45.31 สถานภาพด้านอายุโดยส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 35.42 รองลงมาคืออายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.04 อายุ 40-49 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และอายุ 30-39 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.71 สถานภาพด้านระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.06 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.09 และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ

0.52 สถานภาพด้านตำแหน่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สถานภาพด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 32.29 รองลงมาคือมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 25 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 16-20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.58 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.06 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 21-25 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.46 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11-15 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน รวมไปถึงวิเคราะห์รายข้อของแต่ละด้านของสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3-10 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot})

(n = 64)

ด้าน	สุขภาพองค์การของสถานศึกษา (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1)	4.38	0.52	มาก
2.	ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2)	4.46	0.54	มาก
3.	ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3)	4.45	0.57	มาก
4.	ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4)	4.49	0.56	มาก
5.	การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5)	4.33	0.57	มาก
6.	ขวัญและกำลังใจ (X_6)	4.44	0.52	มาก
7.	การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7)	4.42	0.53	มาก
	รวม (X_{tot})	4.42	0.44	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.44) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.54) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.57) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.52) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.52) และการสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.57) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.33-4.49 และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.52-0.57 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับของข้อเท็จจริง พบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมากทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของ สถานศึกษา ด้านความเข้มแข็งขององค์การ (X_1)

(n = 64)

ข้อ	ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	บุคลากรในสถานศึกษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่แตกแยกกัน ในการจัดการศึกษา	4.29	0.69	มาก
2.	สถานศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาของผู้ปกครองและ ชุมชน	4.37	0.69	มาก
3.	ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากคณะกรรมการ สถานศึกษา และชุมชนในท้องถิ่น	4.32	0.67	มาก
4.	สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ และไม่ถูกควบคุมจาก กลุ่มคนหรือชุมชนที่มีผลประโยชน์	4.46	0.69	มาก
5.	สถานศึกษาพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจากภายนอกได้	4.50	0.62	มากที่สุด
	รวม	4.38	0.52	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.52) และเมื่อแยกพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ สถานศึกษาพร้อมที่จะเผชิญกับ ปัญหาจากภายนอกได้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) มีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยดังนี้ สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ และไม่ถูกควบคุมจากกลุ่มคนหรือ ชุมชนที่มีผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.69) สถานศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาของ ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ จาก คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) และบุคลากรในสถานศึกษา เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่แตกแยกกันในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.29-4.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.62-0.69 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 และระดับมากที่สุด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2)

(n = 64)

ข้อ	ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธาของคณะครู	4.47	0.65	มาก
2.	ผู้บริหารมีความสามารถจูงใจให้ครูและบุคลากรร่วมมือในการทำงานประพฤติดนเป็นคนที่เปิดเผยเข้าใจง่ายและเป็นทีไว้วางใจ	4.41	0.69	มาก
3.	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไปพิจารณาประกอบในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	4.43	0.66	มาก
4.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการทำงาน	4.49	0.70	มาก
5.	ผู้บริหารพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจากภายนอกและสามารถประสานงานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี	4.50	0.58	มากที่สุด
	รวม	4.46	0.54	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.54) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ผู้บริหารพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจากภายนอกและสามารถประสานงานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) มีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการทำงาน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.70) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธาของคณะครู ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65) ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไปพิจารณาประกอบในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.66) และผู้บริหารมีความสามารถจูงใจให้ครูและบุคลากรร่วมมือในการทำงานประพฤติดนเป็นคนที่เปิดเผยเข้าใจง่ายและเป็นทีไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.41-4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.58-0.70 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 และระดับมากที่สุด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3)

(n = 64)

ข้อ	ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป	4.51	0.65	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา	4.39	0.66	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	4.43	0.73	มาก
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.48	0.66	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	4.45	0.66	มาก
	รวม	4.45	0.57	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.57) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65) มีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.66) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.73) และผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.39-4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.65-0.73 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 และระดับมากที่สุด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4)

(n = 64)

ข้อ	ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การที่ชัดเจนและตรงกัน	4.45	0.64	มาก
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษามาตรฐานของการดำเนินงาน	4.49	0.63	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.52	0.63	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นความสำเร็จ	4.52	0.66	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานที่มีมาตรฐาน	4.50	0.66	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.56	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.63) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.66) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานที่มีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.66) มีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษามาตรฐานของการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.63) และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การที่ชัดเจนและตรงกัน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.45-4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.63-0.66 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 40 และระดับมากที่สุด 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 60 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5)

(n = 64)

ข้อ	การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน	4.20	0.69	มาก
2.	คำนึงถึงความต้องการของครูและนักเรียนในการจัดหาอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน	4.32	0.70	มาก
3.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานตามโอกาสที่เหมาะสม	4.44	0.68	มาก
4.	มีการจัดห้องเรียนที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	4.42	0.76	มาก
5.	มีครูและบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน และสอนตรงตามสาขาวิชา	4.30	0.73	มาก
	รวม	4.33	0.57	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.57) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานตามโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.68) มีการจัดห้องเรียนที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.76) คำนึงถึงความต้องการของครูและนักเรียนในการจัดหาอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.70) มีครูและบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน และสอนตรงตามสาขาวิชา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73) และมีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.20-4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.68-0.76 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านขวัญและกำลังใจ (X_6)

(n = 64)

ข้อ	ขวัญและกำลังใจ (X_6)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ครูและบุคลากรในองค์กรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันมีความรู้สึกที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน	4.33	0.67	มาก
2.	ครูและบุคลากรมีความรักความผูกพันต่อองค์กร มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	4.41	0.68	มาก
3.	ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาของตนเอง	4.49	0.62	มาก
4.	ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	4.45	0.65	มาก
5.	ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา	4.55	0.58	มากที่สุด
	รวม	4.44	0.52	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านขวัญและกำลังใจ (X_6) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.52) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) มีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาของตนเอง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.62) ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.65) ครูและบุคลากรมีความรักความผูกพันต่อองค์กร มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) และครูและบุคลากรในองค์กรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.67) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.33-4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.58-0.68 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 และระดับมากที่สุด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7)

(n = 64)

ข้อ	การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ	4.49	0.57	มาก
2.	มีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.46	0.62	มาก
3.	ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน	4.43	0.64	มาก
4.	นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ	4.38	0.68	มาก
5.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและเรียนรู้ด้วยความสุข	4.34	0.77	มาก
	รวม	4.42	0.53	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) โดยภาพรวมมีสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสุขภาพองค์การอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.57) มีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.62) ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64) นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.68) และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและเรียนรู้ด้วยความสุข ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.77) แสดงให้เห็นว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.34-4.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.57-0.77 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา

การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า สภาพองค์การของสถานศึกษา อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน รวมไปถึงวิเคราะห์รายข้อของแต่ละด้านของการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดตามตารางที่ 11-17 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n = 64)

ข้อ	การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา (Y_{tot})	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	กำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1)	4.56	0.52	มากที่สุด
2.	กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินการ (Y_2)	4.53	0.55	มากที่สุด
3.	วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3)	4.55	0.53	มากที่สุด
4.	ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4)	4.50	0.53	มากที่สุด
5.	ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5)	4.52	0.52	มากที่สุด
6.	วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6)	4.47	0.54	มาก
	รวม (Y_{tot})	4.52	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา (Y_{tot}) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.47) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1) ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.52) วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3) ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.53) กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินการ (Y_2) ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.55) ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5) ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) และดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4) ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) ระดับสภาพองค์การอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6) ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.54) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.47-4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.52-0.55 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับของข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 83.33 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ด้านกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1)

(n = 64)

ข้อ	กำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.60	0.57	มากที่สุด
2.	มีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น	4.59	0.58	มากที่สุด
3.	มีการกำหนดเวลาในการดำเนินงานและสามารถวัดได้	4.57	0.61	มากที่สุด
4.	มีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง	4.51	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.56	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ด้านกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_1) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.52) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.57) มีการกำหนดแนวทางกลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.58) มีการกำหนดเวลาในการดำเนินงานและสามารถวัดได้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.61) และมีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.67) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.51-4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.57-0.67 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านกำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2)

(n = 64)

ข้อ	กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม	4.51	0.64	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้างองค์การ	4.55	0.64	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารแต่งตั้งบุคลากรโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร	4.54	0.63	มากที่สุด
4.	มีการกำหนดหน้าที่ตามโครงสร้างองค์การ การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน	4.55	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.53	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านกำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.55) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.64) มีการกำหนดหน้าที่ตามโครงสร้างองค์การ การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.67) ผู้บริหารแต่งตั้งบุคลากรโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) และผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.64) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.51-4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.63-0.67 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3)

(n = 64)

ข้อ	วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	มีการจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม	4.58	0.63	มากที่สุด
2.	มีการกำหนดรูปแบบโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม	4.57	0.62	มากที่สุด
3.	มีการกำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม	4.57	0.64	มากที่สุด
4.	มีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน	4.56	0.64	มากที่สุด
5.	มีการกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการจัดทำแผน	4.48	0.59	มาก
	รวม	4.55	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม (Y_3) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.53) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.63) มีการกำหนดรูปแบบโครงการ/กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.62) มีการกำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.64) และมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีการกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.48-4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.59-0.64 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20 และระดับมากที่สุด 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4)

(n = 64)

ข้อ	ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานมีการดำเนินงานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้	4.52	0.62	มากที่สุด
2.	มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ	4.48	0.67	มาก
3.	มีการจัดเตรียมงานตามขั้นตอนต่างๆ	4.50	0.63	มากที่สุด
4.	มีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ชัดเจน	4.50	0.62	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานมีการดำเนินงานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.62) มีการจัดเตรียมงานตามขั้นตอนต่างๆ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.63) และมีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.67) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.48-4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.62-0.67 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25 และระดับมากที่สุด 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 75 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 16 การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5)

(n = 64)

ข้อ	ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงานจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน	4.53	0.61	มากที่สุด
2.	มีการบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	4.54	0.63	มากที่สุด
3.	ผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ	4.46	0.63	มาก
4.	มีการสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	4.57	0.59	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของ สภากาชาดไทย ด้านประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5) โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ทราบ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.59) มีการบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) และผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงานจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ ระหว่าง 4.46-4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.59-0.63 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อ พิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25 และระดับ มากที่สุด 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 75 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวิเคราะห์ผลและกำหนด แนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6)

(n = 64)

ข้อ	วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1.	มีการดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบผลร่วมกับผู้ร่วมงาน	4.45	0.65	มาก
2.	มีการสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ของปัญหา	4.46	0.63	มาก
3.	มีการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานใหม่เมื่อทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว	4.45	0.65	มาก
4.	มีการนำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป	4.55	0.59	มากที่สุด
	รวม	4.47	0.54	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของ สภากาชาดไทย ด้านวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6) โดยภาพรวมมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.54) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ มีการนำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.59) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ของปัญหา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) มีการดำเนินการ วิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบผลร่วมกับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.65) และมีการกำหนด วิธีการในการดำเนินงานใหม่เมื่อทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.65) แสดงให้เห็น ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีค่ามัธยฐานเลขคณิต

อยู่ระหว่าง 4.45-4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.59-0.65 มีการกระจายข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาจำนวนระดับข้อเท็จจริงพบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 75 และระดับมากที่สุด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดในสถานศึกษาของสภากาชาดไทย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย เพื่อตอบข้อคำถามของการทำวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่าสุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดหรือไม่ ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามแต่ละด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 18 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย

สุขภาพองค์การ	การดำเนินงานโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด						รวม (Y_{tot})
	กำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติด (Y_1)	กำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน (Y_2)	วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด (Y_3)	ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม (Y_4)	ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน (Y_5)	วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข (Y_6)	
1. ความเข้มแข็งขององค์กร (X_1)	0.557**	0.564**	0.543**	0.535**	0.541**	0.608**	0.635**
2. ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2)	0.589**	0.601**	0.522**	0.593**	0.557**	0.610**	0.656**
3. ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3)	0.519**	0.541**	0.491**	0.531**	0.499**	0.470**	0.579**
4. ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4)	0.545**	0.581**	0.529**	0.516**	0.483**	0.513**	0.601**
5. การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5)	0.671**	0.597**	0.606**	0.561**	0.484**	0.511**	0.650**
6. ขวัญและกำลังใจ (X_6)	0.588**	0.575**	0.552**	0.551**	0.523**	0.611**	0.645**
7. การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7)	0.657**	0.566**	0.646**	0.609**	0.587**	0.608**	0.696**
รวม (X_{tot})	0.722**	0.704**	0.680**	0.681**	0.642**	0.686**	0.780**

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สุขภาพองค์การ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.000) พิจารณาแต่ละคู่พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันปานกลางดังนี้

ความเข้มแข็งขององค์กร (X_1) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.635$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทยในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.656$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.579$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.601$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.650$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ขวัญและกำลังใจ (X_6) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.645$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ขวัญและกำลังใจ (X_6) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.645$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย ในภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.696$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุขภาพองค์กร (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย (Y_1) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.519-0.671 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.671$) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.657$) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.589$) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.588$) ความเข้มแข็งขององค์กร (X_1) ($r = 0.557$) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.545$) และภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.519$)

สุขภาพองค์กร (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย (Y_2) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 6 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.541-0.601 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.601$) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.597$) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.581$) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.575$) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.566$) ความเข้มแข็งขององค์กร (X_1) ($r = 0.564$) และภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.541$)

สุขภาพองค์การ (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย (Y_3) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.491-0.646 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.646$) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.606$) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.552$) ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) ($r = 0.543$) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.529$) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.522$) และภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.491$)

สุขภาพองค์การ (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย (Y_4) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.516-0.609 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.609$) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.593$) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.561$) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.551$) ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) ($r = 0.535$) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.531$) และภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.516$)

สุขภาพองค์การ (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม (Y_5) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.484-0.587 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.587$) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.557$) ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) ($r = 0.541$) ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.523$) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.499$) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.483$) และการสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.484$)

สุขภาพองค์การ (X_1 - X_7) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย (Y_6) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.611-0.470 เมื่อนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ขวัญและกำลังใจ (X_6) ($r = 0.611$) ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) ($r = 0.610$) การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (X_7) ($r = 0.608$) ความเข้มแข็งขององค์การ (X_1) ($r = 0.608$) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (X_4) ($r = 0.513$) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (X_5) ($r = 0.511$) และภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (X_3) ($r = 0.470$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อทราบสุขภาพองค์การของสถานศึกษา 2) เพื่อทราบการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ประชากรที่ศึกษาคือ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 91 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 76 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 3 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูแกนนำ จำนวน 1 คน และนักเรียนแกนนำ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การตามทฤษฎีของ ฮอยและฟอร์สซิท (Hoy and Forsyth) กับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย โดยได้รับข้อมูลกลับคืนมาทั้งหมด 64 แห่ง รวม 192 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 84.21 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สุขภาพองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ ด้านความเข้มแข็งขององค์การ และด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากรตามลำดับ

2. การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินการ ด้านประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน และด้านดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม ส่วนอีก 1 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ละคู่ พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ว่าสุขภาพองค์การของสถานศึกษามีสุขภาพองค์การที่สมบูรณ์ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ ด้านความมีอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ ด้านความเข้มแข็งขององค์การ และด้านการสนับสนุน ด้านทรัพยากร สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาของสภากาชาดไทยมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะสูงในเรื่องการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นความสำเร็จของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญต่อภาระงานและสัมฤทธิ์ผลของงาน โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจในเรื่องเป้าหมาย ภารกิจ กฎระเบียบต่าง ๆ และวิธีปฏิบัติ ผู้บริหารมีความความคาดหวังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีคุณภาพการทำงาน โดยการมอบหมายงานให้ครูหรือบุคลากรปฏิบัติภายใต้การควบคุมมาตรฐานการทำงานและระเบียบวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตลอดจนสามารถนำเสนอแนวทางในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาจนเกิดเจตคติที่ดีในการทำงานที่มีมาตรฐาน เมื่อครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้ครูได้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้นเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์การและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ทำให้ จุดมุ่งหมายขององค์การบรรลุเป้าหมาย จึงทำให้สุขภาพองค์การของสถานศึกษาของสภากาชาดไทย สมบูรณ์ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของจินตนา ศุภกรธนสาร ได้ศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีผลการศึกษาวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับแข็งแรงมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ 3 ลำดับ คือ การมุ่งเน้นด้านวิชาการ การอยู่ร่วมกันของครู และการสนับสนุนทรัพยากร สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มุกดา นิลสาคร ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า สุขภาพองค์การของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ อิทธิพลในการจัดสรรทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำฉันทน์เพื่อนร่วมงานและด้านบุรณภาพของสถาบัน¹ และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุดา หวานเสนาะ ได้ศึกษาเรื่อง สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพิทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี โดยพัฒนาจากแบบวัดสุขภาพองค์การ (Organizational Health Inventory หรือ OHI) ของฮอย และซาโบ (Hoy and Sabo) พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพิทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

¹จินตนา ศุภกรธนสาร, “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี,” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, (2550), 48.

รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การอยู่ร่วมกันของครู และด้านการสนับสนุนทรัพยากร²

2. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย ด้านกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินการ ด้านประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน และด้านดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม ส่วนอีก 1 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาของสภากาชาดไทย มีการกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบาย จากการศึกษาเอกสารข้อมูลความเป็นมาของโครงการส่งเสริมมาตรฐานสิ่งแวดล้อม หลักการสำคัญมาตรฐานระบบการด้านยาเสพติด การจัดความรู้โครงการโรงเรียนต้นแบบมาตรฐานระบบด้านยาเสพติด การค้นหาสมรรถนะการคิด นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน จัดประชุมกลุ่มบริหารจัดการเพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายการด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานตำรวจ ทหาร โรงพยาบาล สาธารณสุข ครูแนะแนว และนักกฎหมาย ขับเคลื่อนโดยกลุ่มงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มบริหารทั่วไป เพื่อกำหนดโครงสร้างขององค์กรและแต่งตั้งบุคลากรเพื่อดำเนินงานการด้านสิ่งแวดล้อม จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ พรภักดิ์ พานพิศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนนอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระประแดง มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับดี³ และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ชูชาติ สิทธิสาร ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติด

² สุดา หวานแสนาะ, “สุภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพัทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี,” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, (2552), 71.

³ พรภักดิ์ พานพิศ, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนนอกระบบ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ,” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, (2552).

ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 โรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี โดยเริ่มจากการเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียน จัดทำโครงการ/แผนปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดมีประสิทธิภาพ โดยใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่สมบูรณ์มีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินงานในระบบนี้ ประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การกำกับ ติดตาม ประเมินผล ประชาสัมพันธ์และรายงาน (Check) และการปรับปรุงการดำเนินการให้ได้มาตรฐาน (Act)⁴

3. จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดของสภากาชาดไทย โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการดำเนินงานด้านกำหนดนโยบายในด้านสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือกำหนดโครงสร้างองค์กรและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในด้านสิ่งเสพติด และประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน ซึ่งสำนักงานอสาาชาชาติ สภากาชาดไทยได้คัดเลือกและประเมินสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติดทั้งประเทศโดยแบ่งเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด จำนวน 91 โรงเรียน ซึ่งสามารถพัฒนาการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ จนได้รับการรับรองผ่านมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด จากสำนักงานอสาาชาชาติ สภากาชาดไทยอย่างต่อเนื่อง และเป็นโรงเรียนต้นแบบของสำนักงานอสาาชาชาติ สภากาชาดไทยในการต้านยาเสพติดในสถานศึกษาที่นำนโยบายการป้องกันสิ่งเสพติด โดยใช้กระบวนการกลุ่มลงสู่การปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการของครูแกนนำ นักเรียนแกนนำและกิจกรรมคุณภาพที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ กมลาศน์ ศรประสิทธิ์ ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ บุคลากรของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิติสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรความสามารถในการแก้ปัญหา ภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากรและการวางแผน โดยผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมแล้ว องค์ประกอบทั้ง 8 ประการ ทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหา โดยที่องค์ประกอบด้านบุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรและการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อ

⁴ ชูชาติ สิทธิสาร, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, (2552), 111-115.

ความสามารถในการแก้ปัญหาและภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันของบุคลากรและการวางแผน มีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับความสามารถในการแก้ปัญหา โดยส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่เหลือส่งผ่านขวัญในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสมการพหุคูณแล้วพบว่า การวางแผนอยู่ในลำดับแรกที่มีน้ำหนักมากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาสุขภาพขององค์การของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการในเรื่องทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรมาอย่างมีประสิทธิภาพ⁵

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทยไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาของสภากาชาดไทยให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

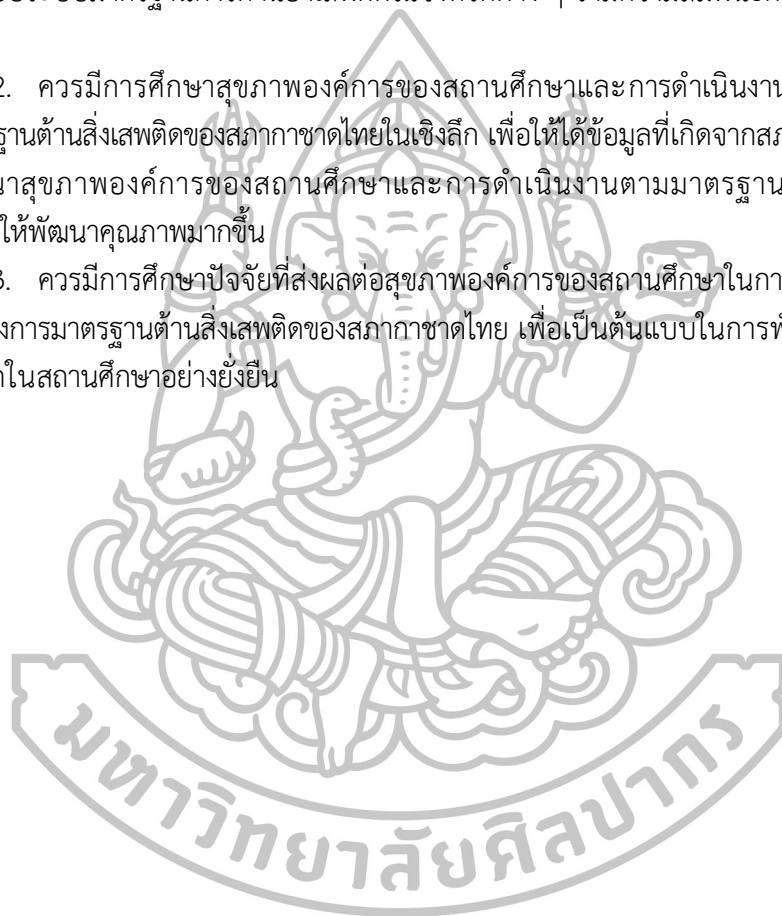
1. สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาควรมีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน อีกทั้งควรจัดหาบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน และสอนตรงตามสาขาวิชา เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพองค์การให้มีสุขภาพองค์การที่ดีมากขึ้น
2. การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ด้านวิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีมาตรการที่ชัดเจนในการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง รวมทั้งมีการนำผลไปใช้เพื่อจัดสิ่งสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อให้ส่งผลต่อการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม
3. การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ และขยายผลในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

⁵ กมลาศน์ ตรีประสิทธิ์, “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย คุุชฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, (2553), 333-360.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของสถานศึกษากับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทยครั้งนี้ใช้ประชากรเป็นสถานศึกษาของสภาการศึกษาไทยเท่านั้น ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ เช่น โรงเรียนต้นแบบระบบมาตรฐานการด้านยาเสพติดในจังหวัดต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่และอยู่ในระดับใด
2. ควรมีการศึกษาสุขภาพองค์การของสถานศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทยในเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกิดจากสภาพจริงนำไปหาแนวทางพัฒนาสุขภาพองค์การของสถานศึกษาและการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้พัฒนาคุณภาพมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษาไทย เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนามาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลลาศน์ ศรประสิทธิ์. “การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา,” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- กอบัว ทศนภักดิ์. “องค์กรสุขภาพดี.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.
- กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์. “สุขภาพองค์การกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.” วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, 17, 2 (2558) : 109-110.
- จินตนา ศุภกรธรรสาร. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- จิระประภา อัครบวร. **สร้างคน สร้างผลงาน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เต๋า(2000), 2549.
- ชูชาติ สิทธิสาร. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรแกรมสซิฟ, 2550.
- ฐิตารีย์ ตรีเหรา. “สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- พรภักดิ์ พานพิศ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2552.
- พะยอม วงศ์สารศรี. **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: 2552.
- ไพศาล วรคำ. **การวิจัยทางการศึกษา.** มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.
- มุกดา นิลสาคร. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- วัชรินทร์ พันธก้อง. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

- วิเศษ เย็นฉ่ำ. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร, 2554.
- ศิริวัฒน์ จันทร์เพชร. “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมือง กาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.
- สุดา หวานเสนาะ. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนเมืองพัทยา (บ้านหนองพังแค) สังกัดสำนักการศึกษาเมือง พัทยา จังหวัดชลบุรี” ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- สมิทร ขาวประภา. “ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2550.
- สุรีย์ บุญญาบุหงศ์ และคณะ. **รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,** 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **ความรู้ และแนวทางการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่งแอนด์ เซอร์ จำกัด, 2554.
- สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทย. **โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านเสพติด.** สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/โครงการโรงเรียนมาตรฐานด้านเสพติด-470663569671968/timeline/>
_____ . **เกี่ยวกับโครงการ.** เข้าถึงได้ที่ <http://redcross.camt.cmu.ac.th/about/>
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. **สถิติสาธารณสุข [ออนไลน์]** จาก http://swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_news/8465.doc
- อรสา มิ่งสาย. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ.” งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- อารยา ทริดสังข์. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักการบริหารการศึกษาพิเศษ” ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- อัจฉรา พวงศุภวิวัฒน์. “สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2547.

ภาษาต่างประเทศ

- Aieman Ahmad AL-OMARI. "Organizational Health at Jordanian Secondary Schools." Faculty of Educational Sciences, Department of Educational Foundations and Administration, Hashemite University, 2012.
- Ali Sabanci. "The Effect of Teacher's Stress on Educational Organization's Health. (Associate Professor Faculty of Education Akdeniz University Turkey." **International Journal of Business and Social Science** Vol.2 No.11 Special Issue – June 2011), 91-100.
- Best, Jone W. **Research in Education**, 4th ex. Englewood Cliffs: Prentice-Hatt, 1981.
- Brian Dive. **The Healthy Organization : A Revolutionary Approach to People & Management**. London and Sterling: VA, Kogan Page, 2004.
- Certo, C.S. **Modem Management**, 5th ed. n.p. : A Division of Simon & Schuster, 1992.
- Cronbach, Lee, J. **Essentials of Psychological Test**, 4th ed. New York : Harper & Row, 126.
- Katz, Daniel and Kahn L. Robert. **The Social Psychology of organization** 2nd ed. New York: John Wiley & Son, 1987.
- Foryer, J.R. and Well, R, **Managing with People : A Manager's Handbook of Organization Development Methods**. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Co., 1971.
- Hoy, Wayne, K. and Feldman, "Organizational health : The concept and its measure," **Journal of Research and Development in Education**, 20 (1987): 30-37.
- Hoy, Wayne, K. and Cecil, G. Miskel, **Educational Administration: Theory, Research and practice**. Sigapore: McGraw – Hill, 2013.
- Hoy, Wayne, K. and P.B., Forsyth. **Effective supervision: Theory in to Practice**. New York: Rondon House, 1986.
- Hoy, Wayne, K., C. John Tarter, and Robert B. Kottkamp, **Open schools/ Healthy schools: Measuring Organizational Climate**. Newbury Park. CA: Corwin Press, 1991.
- Korkmaz Mehmet, "The Effects of Leadership Styles on Organizational Health." **Educational Research Quartly**, Gazi University, 2007.
- Krejcie, Robert, V. and Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities", **Educational and psychological Measurement**, 30(1970) : 607-610.
- Likert, R. **The method of constructing and attitude scale**. New York: Wiley & Son, 1967.

Marcelo De Stefano, School effectiveness: The role of the principal in a leading public secondary school in Santa Fe Province, Argentina (dissertation, Teacher College, Columbia University, 2013), accessed 1 August 2013. Available from <http://digitalcommons.libraries.columbia.edu/dissertations/AA13091243/>

Miles, Matthew, B. **Planned Chang and Organization Health Figure and Ground.** Boston: Allyn and bacon, 1973.

Owens, Robert, G. **Organizational Behavior in Education.** 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1991.

Robbins, S.P. & Coulter, M. **Management,** (7th ed.). New York: Pearson Education, 2003.

Stamp and Louise Pauline, Perceptions into Practice for Learning Organization, accessed 25 November 2013. Available from <http://www.Lib.Umi.com.dissertations/preview/3057485>. 73

Steers. **Organizational Effusiveness: A Behavioral View.** Santo Monica, Calif: Goodyear Publishing Company, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0520.203.2/1476

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

2 กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

ด้วย นางวันวิสาข์ ยิฎฐะสิริ นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของสภากาชาดไทย” มีความ
ประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ เพื่อประกอบการทำ
วิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้อง
ตามที่ได้แจ้งข้างต้นทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วยตามความ
เหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ดร.นวลใย นิลบรรพ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย
นายสมชัย ลินแท้	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปราณบุรี
ว่าที่พันตรี กิตติธัช แสนภูวา	ผู้อำนวยการโรงเรียนธงชัยวิทยา
นางสุรีย์พร ทองแดง	ครูชำนาญการพิเศษ วิชาเอกภาษาไทย โรงเรียนวัด จันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)
นางณัฐพร จำปาวิจิตร	ครูชำนาญการพิเศษ วิชาเอกคณิตศาสตร์ โรงเรียนวัด จันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ภาคผนวก ข
ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการนำแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ โดยกำหนดคะแนน +1 หรือ 0 หรือ -1

การคำนวณ IOC ของผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้คะแนน ดังนี้

รายการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ความเข้มแข็งขององค์กร							
1.สถานศึกษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่แตกแยก กันในการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
2. สถานศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาของ ผู้ปกครองและชุมชน	1	1	1	1	1	5	1
3.ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนใน ท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1
4. สถานศึกษาไม่ถูกควบคุมจากกลุ่มคนหรือ ชุมชนที่มีผลประโยชน์และอยู่ได้โดยปราศจาก ความเสี่ยงจากการถูกโจมตี	1	1	1	1	1	5	1
5.สถานศึกษาพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจาก ภายนอกได้	1	1	1	1	1	5	1
ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร							
6.ผู้บริหารแสดงความรู้ความสามารถให้คณะครูมี ความเชื่อมั่น ยอมรับ และศรัทธาได้	1	1	1	1	1	5	1
7.ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ครูทำอย่าง เหมาะสม	1	-1	1	1	1	3	0.6
8.ผู้บริหารประพฤติตนเป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่าย และเป็นที่ไว้วางใจ	1	-1	1	1	1	3	0.6
9.ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไป พิจารณาประกอบในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	1	-1	1	1	1	3	0.6
10.ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น และมีอิสระในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	1
11.ผู้บริหารพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจาก ภายนอกและสามารถประสานงานกับชุมชนได้ เป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	5	1

รายการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์							
12.ผู้บริหารสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป	1	1	1	1	1	5	1
13.ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นของ ผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	1	5	1
14.ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเสมอภาคแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	1	5	1
15.ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูและ บุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
16.ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนา ครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	1	1	1	1	1	5	1
17.ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อเสนอแนะของ ผู้ร่วมงานไปพิจารณาประกอบในการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล	1	1	1	1	1	5	1
ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์							
18.ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ เป้าหมายขององค์การที่ชัดเจนและตรงกัน	1	1	1	1	1	5	1
19.ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกับ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษามาตรฐานของการ ดำเนินงาน	1	1	1	1	1	5	1
20.ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ	1	1	1	1	1	5	1
21.ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งเน้น ความสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1
22.ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเจตคติที่ดีในการ ทำงานที่มีมาตรฐาน	1	1	1	1	1	5	1
การสนับสนุนด้านทรัพยากร							
23. มีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน	1	1	1	1	1	5	1
24. มีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนโดย คำนึงถึงความต้องการของครูและนักเรียน	1	-1	1	1	1	3	0.6

รายการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25.มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานตามโอกาสที่เหมาะสม	1	-1	1	1	1	3	0.6
26.มีการดูแลการจัดทำเอกสาร ทะเบียน บัญชี การเงิน พัสดุอย่างถูกต้อง	1	-1	1	1	1	3	0.6
27.มีการดูแล ตรวจสอบและควบคุมหลักฐานการ ใช้เงินของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	1	-1	1	1	1	3	0.6
ขวัญและกำลังใจ							
28.ครูได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูและนักเรียน ตลอดจนบุคคลอื่นๆ ในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1
29.ครูสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ และมีความ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	1	1	1	1	1	5	1
30.ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่น ในสถานศึกษาของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1
31.ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความตั้งใจใน การปฏิบัติงานให้สำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1
32.ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความ ภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1
การมุ่งเน้นด้านวิชาการ							
33.มีการสนับสนุนให้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ เกิดความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ	1	1	1	1	1	5	1
34.มีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1
35.มีการจัดให้ครูจัดการเรียนการสอนตรงตาม หลักสูตรที่กำหนดไว้	1	0	1	1	1	4	0.8
36.มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสร้างสื่อการเรียน การสอนด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	4	0.8
37.นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและ เรียนรู้อย่างมีความสุข	1	1	1	1	1	5	1

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด

รายการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
กำหนดนโยบายการด้านสิ่งเสพติด							
1.ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการด้านสิ่งเสพติดภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1
2.มีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น	1	1	1	1	1	5	1
3.มีการกำหนดเวลาในการดำเนินงานและสามารถวัดได้	1	1	1	1	1	5	1
4.มีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1
กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน							
5.ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อดำเนินงานตามมาตรฐานการด้านสิ่งเสพติด	1	1	1	1	1	5	1
6.ผู้บริหารมีการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้างองค์การ	1	1	1	1	1	5	1
7.ผู้บริหารแต่งตั้งบุคลากรโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร	1	1	1	1	1	5	1
8.มีการกำหนดหน้าที่การทำงานตามโครงสร้างองค์การการดำเนินงานตามมาตรฐานการด้านสิ่งเสพติดอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1
วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งเสพติด							
9.มีการจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งเสพติด	1	1	1	1	1	5	1
10.มีการกำหนดรูปแบบโครงการ / กิจกรรมเพื่อด้านสิ่งเสพติดให้สอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งเสพติด	1	1	1	1	1	5	1
11.มีการกำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1

รายการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
12.มีการดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน	1	1	1	1	1	5	1
13.มีการกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการจัดทำแผน	1	1	1	1	1	5	1
ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม							
14.ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานมีการดำเนินงานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้	1	1	1	1	1	5	1
15.มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1
16.มีการจัดเตรียมงานตามขั้นตอนต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1
17.มีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ชัดเจน	1	1	0	1	1	4	0.8
ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน							
18.ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงานจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน	1	1	0	1	1	4	0.8
19.มีการบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	1	1	1	1	1	5	1
20.ผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1
21.มีการสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	1	1	1	1	1	5	1
วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข							
22.มีการดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบผลร่วมกับผู้ร่วมงาน	1	1	1	1	1	5	1
23.มีการสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่างๆของปัญหา	1	1	1	1	1	5	1
24.มีการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานใหม่เมื่อทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว	1	1	1	1	1	5	1
25.มีการนำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป	1	1	1	1	1	5	1

ภาคผนวก ค

หนังสือขอตกลงเครื่องมือและรายชื่อโรงเรียนที่ทดลอง

ที่ ศธ 0520.203.2 / 1392

๑๒.๐๑

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

23 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางวันวิสาข์ ยิฎฐะสิริ รหัสนักศึกษา 56252374 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ของสภาการศึกษาไทย” ในกรณีนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการ ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่ม ตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421 9136

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ Try Out จำนวน 10 โรงเรียนละ 3 คน รวม 30 คน

1. โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนแม่อาวยวิทยาคม
สังกัดสพม.เขต 34 ระดับชั้นสูงสุด ม.6 ที่อยู่ 128 หมู่ 1 ถ.ฝาง-ท่าตอน ตำบลแม่อาวย อำเภอแม่อาวย จังหวัดเชียงใหม่
2. โรงเรียนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม
ตั้งอยู่ที่ 242 ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สังกัด สพม.เขต 36 ระดับชั้นสูงสุด ม.6
3. โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ โรงเรียนบุญวัฒนา
ตั้งอยู่ที่ 159 ถนนราชสีมา โชคชัย ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
4. โรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ โรงเรียนนาสว่างวิทยา
ตั้งอยู่ที่ บ้านนาสว่าง ตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สังกัด สพม.เขต 29 ระดับชั้นสูงสุด ม.6
5. โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่
โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
ตั้งอยู่ที่ 1160/3 ถนน เพชรเกษม วัดท่าพระ บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ สังกัด สพม.เขต 1 ระดับชั้นสูงสุด ม.6
6. โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่
โรงเรียนวัดลาดพร้าว
ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 1 หมู่ 9 ถ.ลาดพร้าว ลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ สังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นสูงสุด ม.3
7. โรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์อุปถัมภ์”
สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ 8 ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 17740 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวนเนื้อที่ : 187 ไร่ 2 งาน (ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ เลขที่ กจ.19) ก่อตั้งเมื่อ : พ.ศ. 2501 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น - ปลายจัดการศึกษาแบบสหศึกษา จำนวนชาย-หญิง

8. โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (วังไทรตั้ง)

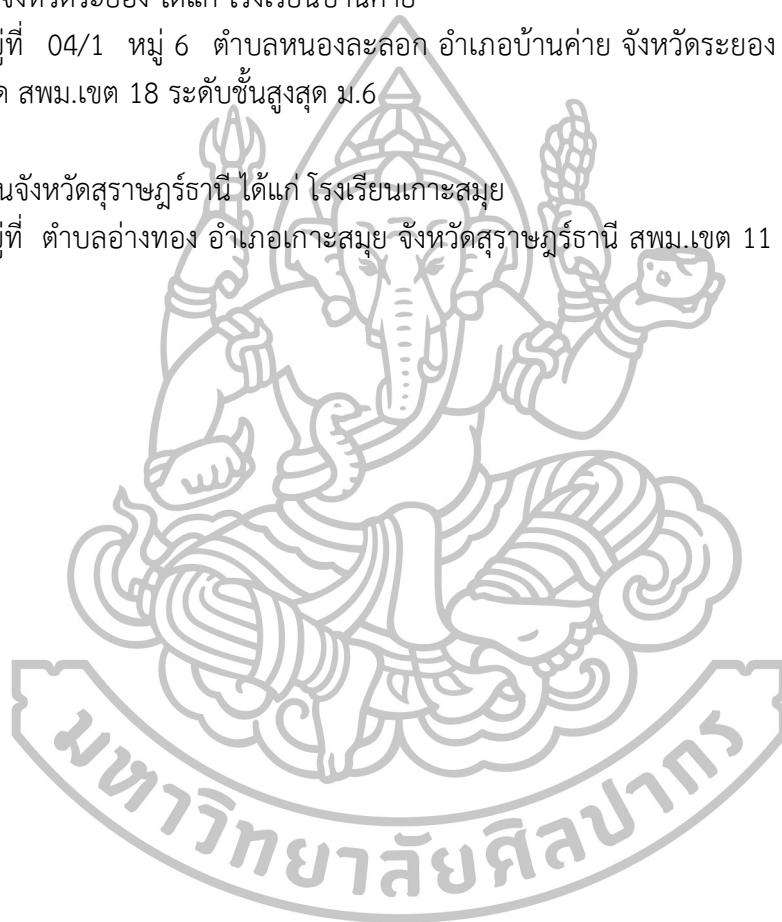
ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ต.อ่าวน้อย อ.เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77210 โทร. 032-812544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

9. โรงเรียนในจังหวัดระยอง ได้แก่ โรงเรียนบ้านค่าย

ตั้งอยู่ที่ 04/1 หมู่ 6 ตำบลหนองลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โทรศัพท์ 038-642064 สังกัด สพม.เขต 18 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

10. โรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ โรงเรียนเกาะสมุย

ตั้งอยู่ที่ ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สพม.เขต 11 ระดับชั้นสูงสุด ม.6

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองเครื่องมือ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

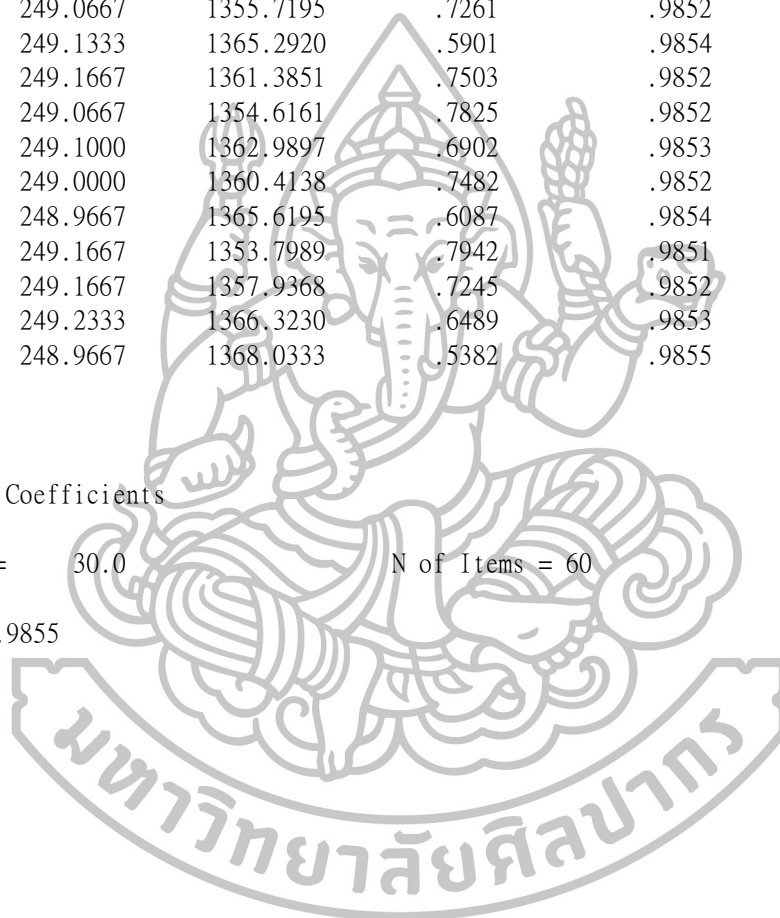
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	249.3333	1358.9885	.6802	.9853
A2	249.1667	1358.3506	.7175	.9852
A3	248.9333	1374.4782	.5532	.9855
A4	248.8000	1373.6138	.4887	.9856
A5	248.9667	1367.4816	.7045	.9853
A6	248.9000	1359.4724	.6112	.9854
A7	249.0667	1352.4782	.7123	.9853
A8	249.1000	1347.4034	.7655	.9852
A9	249.1000	1344.0931	.8134	.9851
A10	248.9667	1357.1368	.6822	.9853
A11	249.0333	1345.2057	.8121	.9851
A12	249.3333	1335.7471	.8401	.9851
A13	249.2667	1335.0989	.8231	.9851
A14	249.0333	1347.5506	.8105	.9851
A15	249.0667	1344.2713	.8342	.9851
A16	249.1667	1350.7644	.8455	.9851
A17	249.1333	1339.7057	.8549	.9850
A18	248.9667	1358.4471	.8279	.9851
A19	249.0000	1352.4828	.7283	.9852
A20	249.0667	1348.6161	.8842	.9850
A21	249.4000	1367.7655	.4942	.9856
A22	249.4667	1343.2920	.7761	.9852
A23	249.0667	1360.0644	.6004	.9854
A24	249.2333	1349.9092	.7148	.9853
A25	249.4333	1370.4609	.4137	.9858
A26	249.3333	1351.8161	.7281	.9852
A27	249.3333	1359.8161	.7023	.9853
A28	249.0333	1351.6885	.8672	.9850
A29	249.0667	1354.0644	.8374	.9851
A30	248.8000	1366.1655	.6597	.9853
A31	249.0667	1354.2023	.7895	.9851
A32	249.1000	1359.4724	.8043	.9852
A33	249.0000	1367.1724	.6680	.9853
A34	249.2333	1362.4609	.6417	.9854
A35	249.3000	1366.2862	.5763	.9854
B1	248.8667	1357.2230	.7810	.9852
B2	248.9000	1353.8862	.7984	.9851
B3	249.1000	1347.6793	.8278	.9851
B4	249.1333	1341.8437	.8923	.9850
B5	248.9333	1354.8230	.8338	.9851

B6	248.8000	1362.7862	.8425	.9851
B7	248.9333	1349.4437	.8795	.9850
B8	249.0000	1346.8276	.8928	.9850
B9	248.8667	1359.2920	.6687	.9853
B10	248.9000	1362.0241	.6605	.9853
B11	248.9333	1362.6851	.6204	.9854
B12	249.1000	1353.6793	.7340	.9852
B13	248.9667	1361.9644	.7116	.9853
B14	248.9667	1357.6885	.6736	.9853
B15	249.0667	1355.7195	.7261	.9852
B16	249.1333	1365.2920	.5901	.9854
B17	249.1667	1361.3851	.7503	.9852
B18	249.0667	1354.6161	.7825	.9852
B19	249.1000	1362.9897	.6902	.9853
B20	249.0000	1360.4138	.7482	.9852
B21	248.9667	1365.6195	.6087	.9854
B22	249.1667	1353.7989	.7942	.9851
B23	249.1667	1357.9368	.7245	.9852
B24	249.2333	1366.3230	.6489	.9853
B25	248.9667	1368.0333	.5382	.9855

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 60

Alpha = .9855

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและรายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

ที่ ศธ 0520.203.2 / 875

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

30 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางวันวิสาข์ ยี่ภูธรสิริ รหัสนักศึกษา 56252374 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของสภากาชาดไทย” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ
โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	โรงเรียน
เชียงใหม่	1. จอมทอง
	2.ชุมชนเทศบาลวัดศรีดอนไชย
	3.เชียงดาววิทยาคม
	4.ไชยปราการ
	5.เทศบาลวัดศรีปิงเมือง
	6.ฝางชนูปถัมภ์
	7.สองแคววิทยาคม
	8.ทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์
	9.อมก๋อยวิทยาคม
เชียงราย	10.เชียงของวิทยาคม
	11.ตำบงราษฎร์สงเคราะห์
	12.บ้านสันทราย
	13.บ้านห้วยไคร้
	14.เม็งรายมหาราชวิทยาคม
	15.แม่สรวยวิทยาคม
	16.เวียงป่าเป้าวิทยาคม
	17.ห้วยซ้อวิทยาคม รัชมงคลาภิเชก
นครราชสีมา	18.บ้านยางลุ่ม
	19.ปทุมพิทยาคม
	20.ม่วงสามสิบ-อัมพวันวิทยา
	21.มัธยมตระการพืชผล
	22.ลือคำหาญวารินชำราบ
	23.ศรีเมืองวิทยาการ
	24.หนองบ่อสามัคคีวิทยา
อุบลราชธานี	25.เกษมสีมาวิทยาการ
	26.มัธยมตระการพืชผล
	27.บ้านยางลุ่ม
	28.ปทุมพิทยาคม
	29.ม่วงสามสิบ-อัมพวันวิทยา
	30.เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุบลราชธานี
	31.ลือคำหาญวารินชำราบ
	32.ศรีเมืองวิทยาการ

จังหวัด	โรงเรียน
	33.หนองบ่อสามัคคีวิทยา
กาญจนบุรี	34.พนมทวนชนูปถัมภ์
	35.วิสุทธรังษี
ประจวบคีรีขันธ์	36.ปากน้ำปราณวิทยา
	37.พัฒนศาสตร์วิทยา
	38.เมืองปราณบุรี
	39.หัวหินวิทยาคม
	40.น้อยวิทยานิคม
นนทบุรี	41.สยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี
กรุงเทพมหานคร	42.กิงเพชร
	43.คลองกุ่ม
	44.บางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์)
	45.บ้านเกาะ
	46.บ้านบางกะปิ
	47.ประชากรราษฎร์บำเพ็ญ
	48.พรพระร่วงประสิทธิ์
	49.มัธยมวัดดาวคนอง
	50.มัธยมวัดดุสิตาราม
	51.ราชวินิตบางแคปานขำ
	52.รุ่งเรืองอุปถัมภ์
	53.วัดทองสัมฤทธิ์
	54.วัดนิมมานรดี
	55.วัดบางกระดี
	56.วัดพรหมสุวรรณสามัคคี
	57.วัดมหาพฤฒาราม
	58.วัดหนองใหญ่
	59.วิจิตรวิทยา
	60.สยามบริหารธุรกิจ
	61.สายไหม(ทัศนารมย์อนุสรณ์)
	62.สุเหร่าทรายกองดิน
	63.อัสสัมชัญธนบุรี
ระยอง	64.แกลง "วิทยสถาวร"
	65.ชำนาญสามัคคีวิทยา
	66.นิคมวิทยา

จังหวัด	โรงเรียน
	67.วังจันทร์วิทยา
สุราษฎร์ธานี	68.คลองฉนวนวิทยา
	69.ชัยบุรีพิทยา
	70.บางสวรรค์วิทยาคม
	71.พุนพินพิทยาคม
	72.วัดตรณาราม
	73.เวียงสระ
	74.ศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี
	75.สุราษฎร์ธานี 2
	76.สุราษฎร์พิทยา

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของ
สภาการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และนักเรียนแกนนำ

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คำตอบที่ได้ในครั้งนี้น่าจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นภาพรวม จะไม่มีผลกระทบต่อท่านและสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด และหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางวันวิสาข์ ยัญฐะสิริ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สุขภาพองค์การกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของ
สภาการศึกษาไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30 - 39 ปี ☐ 40 - 49 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป	
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	
4	ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหารโรงเรียน ☐ ครูแกนนำ ☐ นักเรียนแกนนำ	
5	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ 11 - 15 ปี ☐ 16 - 20 ปี ☐ 21 - 25 ปี ☐ มากกว่า 25 ปี	

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพองค์การของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว โดยระดับตัวเลขในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพองค์การของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ความเข้มแข็งขององค์การ							
1	บุคลากรในสถานศึกษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แตกแยกกันในการจัดการศึกษา						
2	สถานศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาของ ผู้ปกครองและชุมชน						
3	ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนใน ท้องถิ่น						
4	สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ และไม่ ถูกควบคุมจากกลุ่มคนหรือชุมชนที่มี ผลประโยชน์						
5	สถานศึกษาพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจาก ภายนอกได้						
ความมีอิทธิพลของผู้บริหาร							
6	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธาของคณะครู						
7	ผู้บริหารมีความสามารถจูงใจให้ครูและ บุคลากรร่วมมือในการทำงานประพฤตินเป็น คนเปิดเผยเข้าใจง่ายและเป็นทีไว้วางใจ						
8	ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไป พิจารณาประกอบในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล						
9	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและ มีอิสระในการทำงาน						

ข้อที่	สภาพองค์การของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	ผู้บริหารพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาจากภายนอกและสามารถประสานงานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี						
ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์							
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป						
12	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา						
13	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา						
14	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา						
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม						
ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์							
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การที่ชัดเจนและตรงกัน						
17	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษามาตรฐานของการทำงาน						
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ						
19	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นความสำเร็จ						
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานที่มีมาตรฐาน						

ข้อที่	สภาพองค์การของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การสนับสนุนด้านทรัพยากร							
21	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน						
22	คำนึงถึงความต้องการของครูและนักเรียนในการจัดหาอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอน						
23	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานตามโอกาสที่เหมาะสม						
24	มีการจัดห้องเรียนที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน						
25	มีครูและบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน และสอนตรงตามสาขาวิชา						
ขวัญและกำลังใจ							
26	ครูและบุคลากรในองค์การมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน						
27	ครูและบุคลากรมีความรักความผูกพันต่อองค์การ มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน						
28	ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาของตนเอง						
29	ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ						
30	ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา						
การมุ่งเน้นด้านวิชาการ							
31	มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ						
32	มีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้						
33	ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน						
34	นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ						
35	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและเรียนรู้อย่างมีความสุข						

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด
 เพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
กำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อม							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการด้านสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน						
2	มีการกำหนดแนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงานผู้เกี่ยวข้อง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้น						
3	มีการกำหนดเวลาในการดำเนินงานและสามารถวัดได้						
4	มีการถ่ายทอดนโยบาย แนวทาง กลยุทธ์การดำเนินงาน และเป้าหมายไปยังผู้เกี่ยวข้อง						
กำหนดโครงสร้างองค์การและแต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงาน							
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างองค์การเพื่อการด้านสิ่งแวดล้อม						
6	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ตามโครงสร้างองค์การ						
7	ผู้บริหารแต่งตั้งบุคลากรโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความตั้งใจของบุคลากร						
8	มีการกำหนดหน้าที่ตามโครงสร้างองค์การ การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน						
วางแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ในการด้านสิ่งแวดล้อม							
9	มีการจัดทำแผนงานประจำปีเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม						
10	มีการกำหนดรูปแบบโครงการ / กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของกิจกรรมตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม						
11	มีการกำหนดปริมาณงานในโครงการ/กิจกรรมให้เหมาะสม						
12	มีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในแผน						

ข้อที่	การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการมาตรฐาน ด้านสิ่งแวดล้อมของสภากาชาดไทย	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
13	มีการกำหนดหัวข้อของกิจกรรมที่จะดำเนินการ จัดทำแผน						
ดำเนินงานตามแผนงานและกิจกรรม							
14	ผู้รับผิดชอบแต่ละแผนงานมีการดำเนินงานตาม วิธีการและระยะเวลาที่กำหนดไว้						
15	มีการประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ						
16	มีการจัดเตรียมงานตามขั้นตอนต่างๆ						
17	มีการบันทึกผลการดำเนินงานและการวัดผลที่ ชัดเจน						
ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน							
18	ผู้รับผิดชอบนโยบายและผู้รับผิดชอบแผนงาน จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน						
19	มีการบันทึกผลการดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์ อักษร						
20	ผู้ตรวจสอบภายในทำการตรวจสอบผลการ ดำเนินงานทุกแผนงานที่ได้มีการดำเนินการ						
21	มีการสรุปผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ						
วิเคราะห์ผลและกำหนดแนวทางเพื่อการปรับแก้ไข							
22	มีการดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินและ ตรวจสอบผลร่วมกับผู้ร่วมงาน						
23	มีการสรุปปัญหาและค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ของ ปัญหา						
24	มีการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานใหม่เมื่อ ทราบปัญหาและสาเหตุแล้ว						
25	มีการนำเสนอผู้บริหารซึ่งจะนำไปใช้ในการวาง แผนการดำเนินงานครั้งต่อไป						

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ที่ให้ข้อมูล
เพื่อประโยชน์ในการวิจัยทางการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างสูง
นางวันวิสาข์ ยิภูระสิริ

